

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ปัจจัยทางวัฒนธรรม
ที่มีผลต่อ
พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยง
ของวัยรุ่น

EFFECT OF CULTURAL FACTORS ON
SAFER SEXUAL BEHAVIOUR AMONG ADOLESCENTS

อุมารณ์ กัทรวานิชย์
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารทางวิชาการหมายเลข 198
ISBN 974-588-235-6
ธันวาคม 2538

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล
ประจำปี 2537 ประเภท ข เงินงบประมาณ

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น

Effect of Cultural Factors on Safer Sexual Behaviour Among Adolescents.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

ที่อยู่ 25/25 กิ่งอำเภอพุทธมณฑล ศาลายา นครปฐม

โทรศัพท์ (66-2) 441-9666, 441-9964

โทรสาร (66-2) 441-9333

E-mail : prvt@mahidol.ac.th

จำนวนพิมพ์ครั้งที่ 1 1,000 เล่ม

Cataloguing in Publication Data

อุมารณ์ ภัทรวาณิชย์

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น / อุมารณ์ ภัทรวาณิชย์.--

(มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม เอกสารทางวิชาการ; หมายเลข 198)

ISBN 974-588-235-6

1. วัยรุ่น--พฤติกรรมทางเพศ 2. โรคเอดส์--การป้องกันและควบคุม I. ชื่อเรื่อง II. ชื่อชุด.

HQ 27 อ846ป 2538

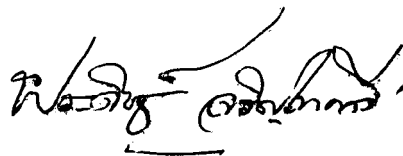
คำนำ

ถึงแม้ว่าการรณรงค์เรื่องการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์และผู้ที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ก็ยังไม่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุ 15-29 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เริ่มต้นของการมีเพศสัมพันธ์และในช่วงอายุที่มีจำนวนการติดเชื้อโรคเอดส์มากที่สุด สิ่งนี้ก่อให้เกิดข้อสงสัยว่า น่าจะมีปัจจัยอื่นอีกที่ส่งผลกระทบต่อทำให้การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ไม่สามารถลดลง

ความน่าสนใจของงานวิจัยเรื่องนี้คือ การยกประเด็นเรื่องทัศนคติและค่านิยมของไทยในเรื่องเพศ ซึ่งมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายเข้ามาศึกษา ค่านิยมนี้ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างในเรื่องพฤติกรรมทางเพศของหญิงและชายที่แสดงออกมา โดยทั่วไป ในสังคมไทยเรายอมรับกันว่า บทบาทหญิงชายในปัจจุบันมีความเท่าเทียมกันมากกว่าสังคมอื่นอีกหลายสังคม แต่อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณากันอย่างลึกซึ้งแล้ว ยังมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย โดยเฉพาะในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งถูกวัฒนธรรมไทยหล่อหลอมมานาน โดยที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับรู้เรื่องเพศมากนัก และจำกัดการพูดคุยในเรื่องนี้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ชายสามารถเรียนรู้เรื่องเพศได้ โดยการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นหลังการแต่งงานได้ สิ่งดังกล่าวนี้น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งซึ่งนำไปสู่การละเลยการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

การทำงานวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น" ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ขอทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปี 2537 นับว่าเป็นความพยายามหาแนวคิดใหม่ในการป้องกันโรคเอดส์ให้กับนักปฏิบัติได้เริ่มคำนึงถึง นอกเหนือจากเรื่องการให้เฉพาะความรู้เรื่องโรคเอดส์และถุงยางอนามัยเท่านั้น

มหาวิทยาลัยมหิดลใคร่ขอแสดงความชื่นชมต่อสถาบันวิจัยประชากรและสังคมที่สามารถผลักดันให้ผลงานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จออกมาได้อย่างรวดเร็ว และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

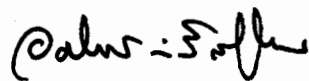
ถ้อยแถลง

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ในปัจจุบันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ไม่ได้แพร่จากหญิงบริการทางเพศสู่ชายนักเที่ยวเท่านั้น แต่การแพร่ระบาดยังแพร่จากชายไปสู่หญิงทั่วไป โดยเฉพาะแม่บ้าน และ หญิงโสดด้วย หน่วยงานของรัฐและเอกชนหลายแห่งได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้พยายามค้นหาวิธีป้องกันโรคเอดส์ อันได้แก่ การเพิ่มความรู้ให้กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องโรคเอดส์และการใช้ถุงยางอนามัย เป็นต้น แต่การแพร่ระบาดก็ดูเหมือนว่าจะยังไม่ลดน้อยลง ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงพยายามทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางใหม่ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ และงานวิจัยนี้ได้เสนอแนวคิดในเรื่องค่านิยมของสังคมไทย ซึ่งเป็นปัจจัยทางวัฒนธรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมของมนุษย์

ถ้าพิจารณาแล้ว เราจะเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ของชายไทยกับภรรยา หรือคูรักนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย ฝ่ายหญิงเองก็ไม่สามารถต่อรองให้มีการใช้ถุงยางอนามัยมากนัก เนื่องจากเกรงว่า ฝ่ายชายจะเข้าใจว่าตนไม่ไว้ใจ หรือในกรณีเป็นคูรักกัน ฝ่ายหญิงเกรงว่าฝ่ายชายจะเข้าใจผิดคิดว่าตนเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาแล้ว สิ่งนี้สะท้อนถึงวัฒนธรรมในเรื่องความแตกต่างกันระหว่างบทบาทหญิงและชายเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

เมื่อมหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยเรื่อง "ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น" แก่ นางสาวอุมาภรณ์ ภัทรวาณิช นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม จึงนับว่าเป็นโอกาสดีสำหรับสถาบันวิจัยประชากรและสังคม เพราะจะสามารถทำการศึกษาค่านิยมของสังคมไทยได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสามารถทำให้เห็นปัญหาที่จะก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ที่แท้จริง

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม ใคร่ขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้โอกาสบุคลากรของสถาบันฯทำวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ จำรัสฤทธิ์รงค์

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ โดยที่ทุนที่ได้รับนั้น เป็นทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหิดลประจำปี 2537 ประเภท ข เงินงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ จรัสฤทธิ์รักษ์ ผู้อำนวยการและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้กรุณาให้ทุนสนับสนุนสมทบบางส่วน รวมถึงคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.อรพินท์ พิทักษ์มหาเกตุ ที่กรุณาให้เวลาสำหรับผู้วิจัยเพื่อให้คำแนะนำแนวทางการวิจัย นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.วรชัย ทองไทย ที่กรุณาอ่านรายงานการวิจัยนี้และแก้ไข รวมถึงชี้แนะการเขียนงานวิจัยให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณอรพรรณ หันจางสิทธิ์ เลขานุการสำนักงานผู้อำนวยการสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการดำเนินวิจัย และแนะนำเรื่องการจัดพิมพ์รายงานนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานการศึกษาต่าง ๆ ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้เข้าไปรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน นักศึกษาของท่าน

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิช

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น

นางสาวอุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

บทคัดย่อ

จากข้อมูลกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ปี 2538 ได้แสดงว่า เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยเอดส์และผู้มีสัมพันธ์กับเอดส์ เป็นผู้มีอายุระหว่าง 15-29 ปี ด้วยเหตุนี้จึงมีโครงการหลายโครงการเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศได้มุ่งเป้าไปที่กลุ่มวัยรุ่นทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การให้ความรู้เหล่านี้ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากค่านิยมบางอย่างของไทยที่ปิดกั้นการพูดคุยในเรื่องเพศว่าเป็นสิ่งไม่สมควรกระทำ ดังนั้นการเสนอทางเลือกในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยจากเอดส์ให้กับกลุ่มผู้หญิงจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก ความไม่กล้าและความอายของผู้หญิงทำให้ไม่มีการบอกกับคู่ให้ใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันเอดส์ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะยังสนใจในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัยแล้ว ที่สำคัญยังเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของวัฒนธรรมไทย ซึ่งยังมีความเลื่อมล้ำในเรื่องบทบาทเพศหญิงและชาย และสิ่งนี้นำไปสู่การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย นั่นก็คือ การเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยนั่นเอง วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้ คือ ต้องการศึกษาดังความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ และการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลคู่ของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตน เพื่อที่จะทราบถึงกระบวนการที่สร้างหรือทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น

การเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ หนึ่ง การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป สำหรับข้อมูลในเรื่องความคิดเห็นเรื่องบทบาทเพศ การปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัย รวมถึงพฤติกรรมทางเพศ นั้น ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง การเก็บข้อมูลได้เก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียนนักศึกษา อายุระหว่าง 15-24 ปี ชายสามัญ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 449 คน และ สอง การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลจากการวิจัยพบว่า วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางบวกสูงกว่าวัยรุ่นชาย แต่อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นผู้หญิงบางส่วนซึ่งมีจำนวนไม่น้อย (ประมาณร้อยละ 42 หรือ 2 ใน 5) ยังคงยอมรับความเชื่อและทัศนคติในเรื่องความด้อยกว่าของเพศหญิง แต่เรื่องที่ยังผู้หญิงยอมรับความด้อยกว่าผู้ชายได้น้อยมากก็คือ เรื่องที่ผู้ชายจะมีภรรยาได้หลายคนในเวลาเดียวกัน ในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิงจะมีความรู้ต่ำกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าผู้ที่มีอายุมาก และผู้ที่ศึกษาสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการทั้งหญิงและชายจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ นอกจากนี้แนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์มีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุมากจะมีทัศนคติทางลบสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

สำหรับวัยรุ่นหญิง แม้ว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อเอดส์สูงกว่าชาย แต่ก็ยังมีผู้ที่มีทัศนคติทางลบต่อเอดส์อยู่เช่นกัน โดยที่ผู้ที่มีทัศนคติต่อเอดส์ไปทางลบจะเป็นผู้ที่มีอายุน้อย เมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา วัยรุ่นทั้งชายและหญิง สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นไปทางลบมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ด้านความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย แนวโน้มวัยรุ่นหญิงมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยมีน้อยกว่าวัยรุ่นชาย อย่างไรก็ตามมีวัยรุ่นชายจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อย ในด้านการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม ซึ่งได้แก่ การเอาใจใส่คู่ของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศ ซึ่งให้เห็นว่า การเอาใจใส่ของวัยรุ่นก่อนการมีเพศสัมพันธ์และหลังการมีเพศสัมพันธ์มีความแตกต่างกัน โดยที่ก่อนการมีเพศสัมพันธ์นั้นวัยรุ่นชายจะสนใจเอาใจใส่แฟนของตนมากกว่าวัยรุ่นหญิง ในทางตรงข้ามกัน หลังการมีเพศสัมพันธ์แล้ว วัยรุ่นหญิงต้องสนใจเอาใจใส่แฟนของตนเองมากกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับคู่มากกว่าวัยรุ่นหญิง และแนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีการต่อรองในการมีเพศสัมพันธ์ หรือปฏิเสธความต้องการทางเพศของคู่มากกว่าวัยรุ่นชาย อย่างไรก็ตามการชักชวนคู่อีกให้ใช้ถุงยางอนามัยทั้งหญิงและชายมีค่อนข้างน้อย ส่วนวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก ส่วนใหญ่ไม่เคยคุยเรื่องเพศกับคู่อีกเลย และนอกจากนี้ไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นผู้ที่มีเพศสัมพันธ์มาก่อนหรือไม่ก็ตาม แนวโน้มของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศมีน้อย แต่สิ่งที่พบคือ แนวโน้มที่ผู้ที่มีทัศนคติในเรื่องเพศเป็นไปทางบวก และผู้ที่ดูแลเอาใจใส่แฟนของตนเองมาก น่าที่จะมีการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติทางลบ และผู้ที่เอาใจใส่ดูแลแฟนน้อย สำหรับแนวโน้มของการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยนั้น พบว่า สัดส่วนของผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางลบมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางบวก นอกจากนี้ผู้ที่เอาใจใส่คู่มากกว่าตนเองมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่เอาใจใส่คู่น้อย และผู้ที่พูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตนน้อยย่อมมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่พูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตนมาก และประการสุดท้าย ผู้ที่มีความรู้โรคเอดส์น้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีความรู้โรคเอดส์มาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยนี้คือ ควรเพิ่มเนื้อหาของหลักสูตรเกี่ยวกับการฝึกให้เด็กวัยรุ่นได้รู้จักการช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัว และการทำงานที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย อย่างไรก็ตามเนื้อหาหลักสูตรที่เพิ่มขึ้นนี้จะไม่ประสบความสำเร็จเลยถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวของวัยรุ่นเอง ดังนั้นน่าที่จะมีการเชิญผู้ปกครองของนักเรียนมารับฟังและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสถาบันครอบครัวที่เป็นสถาบันที่หล่อหลอมบุคลิกของเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ผู้หญิงควรจะได้รับความรู้เรื่องเพศเท่ากับเพศชาย และการได้รับความรู้ในเรื่องเพศนั้นไม่ได้หมายความว่า สามารถเพิ่มพูนความรู้โดยการได้รับเพียงฝ่ายเดียว การแสดงความคิดเห็น การพูดคุย ซึ่งเป็นการสื่อสารที่เรียกว่า การสื่อสารสองทาง (two way communication) เป็นวิธีที่สามารถเพิ่มความรู้มากกว่าการสื่อสารทางเดียว โดยเฉพาะการได้พูดคุยในเรื่องความรู้เรื่องเพศ ซึ่งเหมือนกับเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เรื่องผิดปกติเหมือนการพูดคุยเรื่องวิชาการทั่วไป ไม่ว่าหญิงหรือชายสามารถพูดคุยได้ จุดนี้จะส่งผลต่อไปอีกเมื่อวัยรุ่นมีคู่อีกซึ่งสามารถพูดคุยในเรื่องดังกล่าวได้ และที่สำคัญเมื่อวัยรุ่นได้มีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกก็สามารถที่จะต่อรองและพูดคุยในเรื่องเพศ และสามารถพูดคุยในเรื่องการป้องกันทางเพศได้ด้วย

นอกจากนี้การณรงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้ชายให้ลดการสำส่อนทางเพศ ก็เป็นสิ่งสำคัญ แต่ข้อเสนอแนะในข้อนี้จะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมนี้ แต่จำเป็นจะต้องทำ เนื่อง

จากว่าค่านิยมนี้เป็นค่านิยมที่สำคัญที่สุดต่อการป้องกันทางเพศ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข หรือแม้แต่กรมประชาสัมพันธ์ควรที่จะร่วมมือกันลบภาพพจน์ค่านิยมดังกล่าวลง เพื่อความสุขที่เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัวต่อไป การจะประชาสัมพันธ์ในเรื่องการให้ความรู้ หรือค่านิยม ต่าง ๆ ที่ได้เสนอมานี้แล้วข้างต้น นั้นจำเป็นจะต้องใช้สื่อที่กลุ่มวัยรุ่นให้ความสนใจ งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า โทรทัศน์และวิทยุ หรือนิตยสาร เป็นสื่อที่วัยรุ่นชอบมากที่สุด แต่การใช้สื่อดังกล่าวจำเป็นจะต้องใช้ให้มีประสิทธิภาพ นั่นคือ ถ้าใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุจำเป็นต้องผ่านรายการที่วัยรุ่นให้ความสนใจด้วย หรือถ้าเป็นนิตยสารก็ต้องเป็นนิตยสารที่วัยรุ่นนิยมอ่าน ดังนั้นสิ่งสำคัญในการประชาสัมพันธ์คือสื่อที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ.

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทที่ 1	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2	
ระเบียบวิธีวิจัย	
การเก็บข้อมูล	5
การสุ่มตัวอย่าง	5
กลุ่มตัวอย่าง	7
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	7
คำจำกัดความ	8
บทที่ 3	10
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	
บทที่ 4	17
ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ	
บทที่ 5	23
ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัย	
บทที่ 6	40
การปฏิบัติต่อเพศตรงข้ามในเรื่องการเอาใจใส่คู่ของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศ	
บทที่ 7	
การใช้และไม่ใช้ถุงยางอนามัย กับความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศ	
และการปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม	46
บทที่ 8	48
ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	
บทที่ 9	64
สรุปและข้อเสนอแนะ	
หนังสืออ้างอิง	70
ภาคผนวก	73

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนและร้อยละของนักเรียนและนักศึกษา จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา
ตารางที่ 2.2	จำนวนของนักเรียนและนักศึกษา และสถานศึกษาที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา
ตารางที่ 2.3	จำนวนนักเรียน นักศึกษา จากการเข้าไปสัมภาษณ์จริง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา
ตารางที่ 3.1	ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูลจำแนกตามเพศ
ตารางที่ 3.2	ร้อยละของวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสารของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ
ตารางที่ 3.3	ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูลและวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร จำแนกตามกลุ่มอายุ
ตารางที่ 3.4	ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูลและวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา
ตารางที่ 4.1	ร้อยละของการเห็นด้วยในความเชื่อและทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศ จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 4.2	ร้อยละของการเห็นด้วยในความเชื่อและทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศ จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.1	ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องโรคเอดส์ถูกต้อง จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.2	ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องโรคเอดส์ถูกต้อง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.3	ร้อยละทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของวัยรุ่น จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.4	ร้อยละทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของวัยรุ่น จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.5	ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องถุงยางอนามัยถูกต้อง จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.6	ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องถุงยางอนามัยถูกต้อง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.7	ร้อยละทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยของวัยรุ่น จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.8	ร้อยละทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยของวัยรุ่น จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.9	ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกัน โรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.10	ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกัน โรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ
ตารางที่ 5.11	ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่น่าเป็นข้อบกพร่องและข้อดีที่สำคัญที่สุดของถุงยางอนามัย จำแนกตามอายุและเพศ
ตารางที่ 5.12	ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่น่าเป็นข้อบกพร่องและข้อดีที่สำคัญที่สุดของถุงยางอนามัย จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 6.1 ร้อยละของการปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่ของตน จำแนกตามเพศ และการมีเพศสัมพันธ์	40
ตารางที่ 6.2 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตน จำแนกตามเพศ	42
ตารางที่ 6.3 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตน จำแนกตามเพศ	43
ตารางที่ 6.4 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศของวัยรุ่นผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ และการเอาใจใส่คู่ของตนเอง	44
ตารางที่ 6.5 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศของวัยรุ่นผู้ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ และการเอาใจใส่คู่ของตนเอง	45
ตารางที่ 7.1 ร้อยละของการใช้ถุงยางอนามัย จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ การดูแลเอาใจใส่คู่ตน การพูดคุยในเรื่องเพศ และความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และถุงยางอนามัย	47
ตารางภาคผนวก ก. ร้อยละของการศึกษา อายุ และการอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ และการเคยมีเพศสัมพันธ์	74
ตารางภาคผนวก ข. ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ การเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก และความเชื่อทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศ การเอาใจใส่คู่อีกของตน และความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัย	75

ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันนี้ แม้ว่าการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน การติดเชื้อมารดา หรือ การเปลี่ยนและรับเลือด จะได้รับการรายงานว่าเป็นวิธีการแพร่เชื้อโรคเอดส์ ก็ตาม แต่วิธีที่มีผลต่อการแพร่เชื้อโรคเอดส์ที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ก็คือ การที่เพศสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง (Heterosexual intercourse) ซึ่งได้มีการรายงานจากกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2527 ถึง 2538 พบว่า ผู้ป่วยที่ติดเชื้อมีโรคเอดส์ (AIDS) และ ผู้ที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (ARC) ซึ่งติดเชื้อมาจากการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงนั้นมีประมาณ 67 % (กองโรคเอดส์, 2538) สถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบันชี้ว่า การแพร่เชื้อโดยการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงนี้เป็นปัญหาใหญ่ที่ควรหาทางแก้ไข ดังนั้นแนวทางต่าง ๆ สำหรับการป้องกันโรคเอดส์โดยมุ่งประเด็นไปที่การหยุดยั้งการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่สมควรจึงเกิดขึ้นมาก เช่น การปิดสถานบริการทางเพศทั่วประเทศ การให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ การดำเนินการไม่ให้คนเที่ยวโสเภณี และการลดความสำคัญทางเพศ การตรวจร่างกายหญิงบริการเป็นประจำ การออกบัตรสุขภาพหญิงบริการ การแยกหญิงบริการที่ติดเชื้อมาจากผู้ไม่ติดเชื้อ การดำเนินการให้หญิงที่ติดเชื้อเลิกอาชีพ การดำเนินงานโครงการ ถุงยางอนามัย 100 % ฯลฯ แนวทางเหล่านี้ ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่าสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นการยากที่จะนำแนวทางเหล่านี้ไปปฏิบัติ ในการวิเคราะห์มาตรการและแนวทางทั้งหมดแล้วอาจจะกล่าวได้ว่าโครงการถุงยางอนามัย 100% น่าที่จะเป็นแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับป้องกันโรคเอดส์ (วิวัฒน์ โรจนพิทยากร, 2534) แต่อย่างไรก็ตามประชากรส่วนใหญ่ไม่รู้จักรู้อย่างเพียงพอและไม่รู้ถึงประสิทธิภาพของถุงยางอนามัยอย่างดีเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่น เราสามารถเห็นได้จากข้อมูลของกองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข (2538) แสดงว่า เกือบ 50 % ของผู้ป่วยโรคเอดส์และผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ มีอายุระหว่าง 15-29 ปี ด้วยเหตุนี้เราจึงพบว่า มีโครงการในหลาย ๆ ประเทศเกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศโดยมุ่งไปที่เด็กวัยรุ่น ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และมีการณรงค์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ โดยการรณรงค์เหล่านี้ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการมีคลินิกให้คำปรึกษาอีกด้วย (อมรา สุนทรธาดา, 2535)

แต่อย่างไรก็ตาม การให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในโรงเรียน และการมีคลินิกให้คำปรึกษานั้น ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากทัศนคติและค่านิยมของไทยในการพูดคุยเรื่องเพศเป็นสิ่งที่ไม่สมควร ดังนั้น การเสนอทางเลือกในการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยจากเอดส์ให้กับกลุ่มผู้หญิงจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก ความไม่กล้าและความอายของผู้หญิงทำให้ไม่มีการบอกกับคูให้ใช้ถุงยางอนามัย เพื่อป้องกันเอดส์เนื่องจากเกรงว่าฝ่ายชายซึ่งเป็นคู่ของตนจะเข้าใจคิดว่า ตนเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาก่อน หรือไม่ก็เกรงว่าฝ่ายชายจะเข้าใจว่าตนไม่ไว้ใจ เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะยังสนใจในเรื่องความรู้เรื่องและทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัยแล้ว ยังเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของวัฒนธรรมไทย ซึ่งยังมีความเลื่อมล้ำใน

เรื่องบทบาทเพศหญิงและชายเป็นสำคัญ และสิ่งนี้นำไปสู่การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย นั่นก็คือ การเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัย นั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือ ต้องการศึกษาดังความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ และการปฏิบัติต่อเพศตรงข้ามในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตน เพื่อที่จะทราบถึงกระบวนการที่สร้างหรือทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันทางเพศของวัยรุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะวัยรุ่นอายุ 15-24 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยจุดประสงค์ของการศึกษานี้ได้เน้นไปที่การใช้ถุงยางอนามัย ดังนั้นในเริ่มแรกของการศึกษานี้ได้พยายามที่จะศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอน แต่เนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวเป็นการยากที่จะได้ตัวอย่าง ด้วยเหตุผลของการไม่กล้าเปิดเผยความจริง ดังนั้นการศึกษานี้จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลวัยรุ่นทั่ว ๆ ไป โดยใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นตัวอย่างที่มีทั้งสามกลุ่ม คือ หนึ่ง วัยรุ่นที่ไม่เคยมีคนรักมาก่อนเลย สอง วัยรุ่นที่มีคนรักแต่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักเลย และ สาม วัยรุ่นที่มีคนรักและเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนรักมาแล้ว

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ได้พิจารณาเป็น 2 หัวข้อ นั่นคือ

1. วัยรุ่น กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเอดส์และถุงยางอนามัย
2. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและวัฒนธรรมไทย

วัยรุ่นไทย กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับเอดส์และถุงยางอนามัย □

เมื่อไม่นานมานี้ วิกฤตการณ์สมัยใหม่เป็นที่ยอมรับกันมาก เนื่องมาจากความมีประสิทธิภาพของการให้บริการโดยเข้าถึงสตรีที่สมรสแล้ว แต่เมื่อโรคเอดส์เข้ามาแพร่เชื้อในประเทศไทยอย่างเช่นในปัจจุบัน การณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัยจึงเกิดขึ้นมากกว่าเดิม ซึ่งเป็นการเน้นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์มากกว่าเป็นวิธีวางแผนครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามการยอมรับถุงยางอนามัยในสังคมไทยค่อนข้างต่ำ จากหลักฐานพบว่ามีเพียง 1 % ของสตรีซึ่งแต่งงานแล้วที่ใช้ถุงยางอนามัยเพื่อคุมกำเนิด (The John Hopkins School of Hygiene and Public Health, 1990 และ Mundigo, 1990) เนื่องจากว่ามีเหตุผลซับซ้อนซึ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนบุคคลและทัศนคติที่มีต่อถุงยางอนามัยซึ่งแตกต่างกันไปตามสังคม ดังนั้นปัญหาการยอมรับในการใช้ถุงยางอนามัยจึงขึ้นอยู่กับความรู้ และทัศนคติที่มีต่อสุขภาพของถุงยางอนามัย และนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจเกี่ยวกับถุงยางอนามัยนั้นมากน้อยหรือไม่ เพียงใด ในการศึกษาผู้ศึกษาต่อ หลังจบระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เขาเหล่านั้นได้ให้เหตุผลแรกของการใช้ถุงยางอนามัยว่า เพื่อป้องกันโรคเอดส์ ส่วนเหตุผลต่อมา คือ เพื่อป้องกัน

กันการตั้งครรภ์ (อาภัสรี ไชยคุณา และวิไล บุญญประภา, 2535) อย่างไรก็ตาม ชายไทยในภาคเหนือได้กล่าวว่า คุมยางอนามัยไม่ได้ป้องกันโรคเอดส์ (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2535) นั่นแสดงว่า มีวัยรุ่นบางกลุ่มที่เข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันเอดส์และการตั้งครรภ์ แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจสิ่งเหล่านี้ดีพอ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับเอดส์และการใช้คุมยางอนามัยยังไม่ทั่วถึงสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ของวัยรุ่น

มีการศึกษาผู้ชายที่ใช้คุมยางอนามัยกับหญิงบริการทางเพศยืนยันว่า ไม่มีความแตกต่างในเรื่องความพึงพอใจเกี่ยวกับความรู้สึทางเพศระหว่างการใช้และไม่ใช้คุมยางอนามัย (พรสิณี อมรวิเชษฐ์ และคณะ, 2533) แต่วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังคงกล่าวว่า สาเหตุที่ไม่ใช้คุมยางอนามัย เป็นเพราะการลดความสุขทางเพศ (พัชริน คำรงกิตติคุณ และ คนอื่น ๆ, 2535) การศึกษาทั้งสองนี้ชี้ให้เห็นว่า การใช้หรือไม่ใช้คุมยางอนามัยไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับภาระหนักถึงโรคเอดส์เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความสุขในเรื่องเพศด้วย

สรุปว่า ถึงแม้วัยรุ่นจะสามารถรู้เกี่ยวกับคุมยางอนามัยและเอดส์ แต่เขายังไม่มีความเข้าใจเรื่องดังกล่าวอย่างดีพอ และถึงแม้ว่าผู้ชายจะมีความตระหนักถึงอันตรายของโรคเอดส์ และรู้ว่าคุมยางอนามัยสามารถป้องกันเอดส์ได้ก็ตาม แต่ความสุขในเรื่องเพศที่เป็นปัจจัยสำคัญของการไม่ใช้คุมยางอนามัย ดังนั้น ในการศึกษานี้เห็นว่าความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการใช้คุมยางอนามัยนั้นยังไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสิ่งที่สามารถสร้างการปฏิบัติในเรื่องเพศ แม้ว่าวัยรุ่นจะมีความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์และมีความรู้เรื่องคุมยางอนามัยแล้วก็ตาม

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นและวัฒนธรรมไทย □

ในสังคมไทย ได้หล่อหลอมผู้ชายและผู้หญิงให้มีบทบาทต่างกัน โดยที่บทบาทผู้ชายซึ่งอยู่ในฐานะหัวหน้าครอบครัวนั้นจะเป็นบทบาทในการทำงานนอกบ้านและบทบาทเพื่อความสำเร็จในชีวิตการทำงาน ขณะที่บทบาทสตรีมีเพื่อสนับสนุนความสุข ความรักในครอบครัว (Komin, 1991) ดังนั้น ผู้หญิงไทยจึงพยายามที่จะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดเพื่อความสุขของครอบครัว ยกตัวอย่างเช่น การยอมรับในเรื่อง "ต้นกอนนอนที่หลังสามี" เป็นต้น ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวของไทยจะเป็นครอบครัวขยาย การเรียนรู้บทบาทของผู้หญิงและผู้ชายมาจากผู้ใหญ่ผู้ซึ่งได้รับการหล่อหลอมในเรื่องความแตกต่างของบทบาทเพศ ดังนั้นเด็ก ๆ จึงถูกสอนให้มีบทบาทและงานซึ่งตรงกับเพศตนเอง ลูกสาวเรียนรู้ที่จะต้องรับผิดชอบงานในบ้าน ส่วนลูกชายเรียนรู้ที่จะต้องรับผิดชอบเรื่องการศึกษาและการคบเพื่อน โดยที่ไม่ต้องรับผิดชอบงานในบ้าน เด็ก ๆ ถูกสอนโดยไม่เพียงแต่ผ่านสถาบันครอบครัวเท่านั้น แต่ผ่านสถาบันต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้เป็นสถาบันซึ่งจะหล่อหลอมความคิดของ เด็ก ๆ ในเรื่องบทบาทเพศ รวมไปถึงพฤติกรรมทางเพศด้วย โดยที่สังคมไทยให้อาสาผู้ชายสามารถมีคู่รักได้มากกว่าหนึ่งคน ขณะที่สังคมหล่อหลอมให้ผู้หญิงมีทัศนคติว่า ผู้หญิงสามารถมีคู่รักเพียงคนเดียว นอกจากนี้สังคมยังเน้นว่า ผู้หญิงไม่ควรเปิดเผยถึงความรู้สึกเกี่ยวกับเพศและพฤติกรรมทางเพศของตนเอง รวมถึงความต้องการของตนเอง สิ่งเหล่านี้ผู้หญิงในสังคมไทยต่างก็ยอมรับบทบาทของตนเอง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ในสังคมนั้นเอง

ทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่กล่าวมานี้เกี่ยวข้องกับทัศนคติเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย นั่นคือ เมื่อผู้หญิงคิดว่าตนเองสามารถมีคู่รักได้เพียงคนเดียว ดังนั้นความพอใจในการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคู่รักของตน ซึ่งสามารถมีเพียงคนเดียว จึงขึ้นอยู่กับความรักและความจริงใจ (Holland et al., 1992) ขณะที่

ความพอใจของผู้ชาย ซึ่งสามารถมีได้มากกว่าหนึ่งคนจึงขึ้นอยู่กับความสุขและความสนุกที่ตนเองได้รับจากการร่วมเพศ

ไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทเพศและกิจกรรมทางเพศในประเทศไทยอย่างเด่นชัด แต่มีการศึกษาหนึ่งซึ่งสามารถแสดงว่าเพศชายนั้นไม่ตระหนักถึงความรู้สึกของคู่่นอนของตน การศึกษานี้ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งก็พบว่า มีถึงครึ่งหนึ่งของนักศึกษาผู้ชายมีความสัมพันธ์ทางเพศครั้งแรกกับคูรักของตนเอง การใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ใช้นั้นขึ้นอยู่กับฝ่ายชาย และเหตุผลที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเนื่องจากว่าถุงยางอนามัยลดความสุขในการร่วมเพศ และฝ่ายชายมีความเชื่อมั่นว่า คูรักของตนจะไม่นำโรคมาให้ (พัชริน คำรงกิตติคุณ, 2535) นั่นก็หมายความว่า ความปลอดภัยในเรื่องเพศหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสุขของเพศชาย และความรักและความจริงใจที่เพศหญิงมีให้เพศชายนั่นเอง

สรุปว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม เพศหญิงเรียนรู้ที่จะมีความจริงใจและความรักให้กับคู่ของตน ดังนั้นการพูดจาเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อความปลอดภัยในเรื่องเพศจึงเป็นการแสดงถึงความไม่ไว้วางใจคู่ของตน นอกจากนี้ความอายที่จะพูดเรื่องเพศเป็นปัญหาซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมเช่นกัน ขณะเดียวกันเพศชายเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำครอบครัวเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงทำให้เขาละเลยที่จะสนใจเรื่องละเอียดอ่อน รวมถึงเรื่องการพูดจาเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อความปลอดภัยในเรื่องเพศด้วย ประกอบกับการเรียนรู้ทางสังคมทำให้เพศชายให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าเพศตรงข้าม ซึ่งมีผลให้เพศชายคำนึงถึงความสุขทางเพศของตนเองเป็นหลัก จากสาเหตุเหล่านี้ทำให้เราเห็นว่าการพิจารณาเฉพาะบุคคลเป็นเรื่องที่ยังไม่เพียงพอ ควรที่จะพิจารณาควบคู่ไปกับระบบสังคม หรือกระบวนการทางสังคมซึ่งหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึง ค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ และกระบวนการเรียนรู้ในสังคม ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถนำไปสู่การเลือกปฏิบัติในเรื่องเพศสัมพันธ์ และจะได้ทำให้การเผยแพร่ข่าวสารและการให้การศึกษาเกี่ยวกับ HIV/AIDS และพฤติกรรมทางเพศแก่วัยรุ่นเป็นไปอย่างเหมาะสมมากขึ้น

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ นอกจากจะมีการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์ดังข้างต้นแล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพอีกด้วย โดยดำเนินการหลังการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การสุ่มตัวอย่าง

ก่อนที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างไว้อย่างคร่าว ๆ คือ ประมาณ 400 คน โดยที่จะเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาประมาณ 14 แห่ง

ในการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นวิธีเพื่อให้ได้ตัวแทนในการสำรวจการวิจัยเชิงปริมาณ นั้น ได้ทำการสุ่มจากกลุ่มวัยรุ่นผู้ที่ป็นนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2531 ของกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการแบ่งสาย/ระดับการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน และนักศึกษา จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา

สาย/ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สายสามัญ	95,591	23.46
สายอาชีพ (ปวช. และ ปวส.)	167,310	41.06
ปริญญาตรี และสูงกว่า	144,594	35.48
รวม	407,490	100.00

แหล่งข้อมูล กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถิติการศึกษา ฉบับย่อ ปีการศึกษา 2531

จากตารางที่ 2.1 ได้คำนวณหาสัดส่วนจำนวนนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง ได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนของนักเรียน และนักศึกษา และสถานศึกษาที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา

สาย/ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน-นักศึกษา ที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง	จำนวนสถานศึกษา ที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง
สายสามัญ	94	3
สายอาชีพ (ปวช. และ ปวส.)	164	6
ปริญญาตรี และสูงกว่า	142	4
รวม	400	14

เมื่อได้จำนวนนักเรียนนักศึกษาที่น่าจะตกเป็นตัวอย่าง 400 โดยแบ่งเป็นสาย/ระดับการศึกษา ในสถานศึกษา 14 แห่งแล้ว จึงได้ขอรายชื่อสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา-พาณิชยการ และอุดมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จากกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย มาทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีจับสลาก ซึ่งได้รายชื่อสถานศึกษาที่จะทำการสัมภาษณ์จริง 14 แห่ง และสำรองไว้สาย/ระดับการศึกษาละ 4 แห่ง

และในการเข้าไปทำการสัมภาษณ์นักเรียนนักศึกษา ในสถานการศึกษสายสามัญและอาชีวศึกษา-พาณิชยการ นั้น ได้ทำการติดต่อกับผู้บริหารของสถานศึกษานั้น ๆ ก่อน แล้วจึงเข้าไปสัมภาษณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เด็กที่ตกเป็นตัวอย่างจะเป็นนักเรียนที่ว่างจากการเรียนในวันและเวลาที่คณะผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ และนักเรียนเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่อาจารย์แนะแนว หรือรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการจัดหาให้ และนักเรียนมีความเต็มใจในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองด้วย สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นได้เข้าไปสัมภาษณ์ในสถานศึกษาที่สุ่มไว้ โดยไม่ต้องขออนุญาตจากผู้บริหารของสถานศึกษานั้น และการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบบังเอิญ จำนวนตัวอย่างที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทุกสาย/ระดับการศึกษามากกว่าจำนวนที่ตั้งใจไว้ ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 จำนวนนักเรียน นักศึกษา จากการเข้าไปสัมภาษณ์จริง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา

สาย/ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน นักศึกษา จากการสัมภาษณ์จริง		
	รวม	ชาย	หญิง
สายสามัญ	102	51	51
สายอาชีพ (ปวช. และ ปวส.)	198	99	99
ระดับปริญญาตรี และสูงกว่า	149	75	74
รวม	449	225	224

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ

การสำรวจสำหรับการศึกษานี้ได้ทำศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นในสถานการศึกษา 14 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-24 ปี ระหว่าง เดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน 2537 จำนวนตัวอย่างที่ทำการสำรวจมีทั้งสิ้น 449 คน ซึ่งแบ่งเป็นเพศชาย 225 คน และเพศหญิง 224 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indept interview) ได้เลือกวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ และเคยมีเพศสัมพันธ์กับคูรักในปัจจุบัน มาทำการสัมภาษณ์ การคัดเลือกตัวอย่างเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากเนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูล ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่ได้ทำการสัมภาษณ์จึงได้วัยรุ่นที่เต็มใจในการให้สัมภาษณ์เพียง 2 รายเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าแม้ข้อมูลมีเพียง 2 ราย แต่จุดประสงค์ของการทำการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษานี้เพียงแต่ต้องการข้อมูลในส่วนเชิงคุณภาพนี้มาประกอบการให้เหตุผลเพื่อให้การวิจัยเชิงปริมาณมีความชัดเจนเท่านั้น ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลคือในเดือนพฤษภาคม 2538

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นหลัก โดยแบบสอบถามถูกแบ่งเป็น 6 ตอน เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างจะถูกสัมภาษณ์โดยพนักงานสัมภาษณ์
2. บทบาทเพศ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ ทศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ และ พฤติกรรมในเรื่องความแตกต่างในเรื่องเพศ แบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. AIDS และถุงยางอนามัย จะเป็นแบบทดสอบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับ AIDS และการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งแบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. การคำนึงถึงความรู้สึกรู้สึกของคู่ของตน แบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
5. การพูดคุยในเรื่องเพศระหว่างคู่ของตน แบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
6. การป้องกันในเรื่องเพศ แบบสอบถามตอนนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้สัมภาษณ์จริง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถามในสถานศึกษา 2 แห่ง แห่งแรกได้เข้าไปสัมภาษณ์นักเรียนสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ จำนวน 28 คน และอีกแห่งได้สัมภาษณ์นักศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 10 คน หลังจากทำการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ทดสอบมา 38 ชุดแล้ว ได้ปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง และนำคำถามเฉพาะที่เกี่ยวกับความเชื่อและทัศนคติไปทดสอบกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 20 ชุด และนำมาปรับปรุงการใช้คำพูดในการคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้น

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้ใช้แนวคำถามในการพูดคุย และการสัมภาษณ์ได้บันทึกใส่ในเทปบันทึกเสียง ด้วย แนวคำถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. ความสัมพันธ์ก่อนที่มีเพศสัมพันธ์
2. ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ประกอบไปด้วย สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก และครั้งต่อมา รวมถึงการป้องกันทางเพศ และความคิดเห็นในการป้องกันทางเพศ
3. ความคิดเห็นในเรื่องบทบาทเพศ

คำจำกัดความ

เพื่อความชัดเจนในการวิจัย การศึกษานี้ได้พยายามนิยามความหมายของตัวแปรบางตัวแปรที่นำมาศึกษา ดังนี้

ทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศ หมายถึง ทัศนคติความเชื่อในเรื่องความเท่าเทียมกันระหว่างบทบาทเพศหญิงและชายว่ามีความเสมอภาคกันหรือไม่ โดยที่คะแนนแต่ละข้อคำถามของเรื่องทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศนี้ได้ถูกนำมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศใดเป็นลบหรือบวก

ความรู้เรื่องโรคเอดส์ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งวัยรุ่นตัวอย่างได้รับมา โดยคะแนนแต่ละข้อในเรื่องความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้ถูกนำมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้น้อยหรือมาก

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ หมายถึง ทัศนคติในเรื่องความเห็นในเรื่องลักษณะการพูดคุยกับผู้ป่วยเอดส์ และความคิดเห็นในเรื่องการผู้เป็นเอดส์ไปกักกันไว้เพื่อไม่ให้ไประบาดไปสู่ผู้อื่น โดยนำคะแนนคำตอบของคำถามสองข้อนี้มารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ใดเป็นลบหรือบวก

ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งวัยรุ่นตัวอย่างได้รับมา โดยคะแนนแต่ละข้อในเรื่องความรู้เรื่องถุงยางอนามัยได้ถูกนำมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับความรู้เรื่องถุงยางอนามัยได้น้อยหรือมาก

ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย หมายถึง ทัศนคติในเรื่องความสามารถของถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ ข้อดีและข้อบกพร่องของถุงยางอนามัย โดยนำคะแนนคำตอบของคำถามสองข้อนี้มารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยใดเป็นลบหรือบวก

การปฏิบัติเอาใจใส่คู่รัก หมายถึง การดูแลเอาใจใส่คู่รักของตนในเรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ การดูแลสุขภาพ รวมถึงสุขภาพด้านจิตใจและร่างกาย และการดูแลเรื่องความเป็นอยู่ เช่นอาหารเป็นต้น โดยคะแนนแต่ละข้อในเรื่องดังกล่าวนี้ได้ถูกนำมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับการปฏิบัติได้น้อยหรือมาก

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ หมายถึง การพูดคุยความรู้เรื่องเพศในเวลาปกติ และการพูดคุยในเรื่องความต้องการในเรื่องเพศของตนและคู่รัก รวมไปถึงการชักชวนในการใช้ถุงยางอนามัยขณะที่ร่วมเพศโดยคะแนนแต่ละข้อในเรื่องการพูดคุยในเรื่องเพศได้ถูกนำมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่า ระดับการพูดคุยเรื่องเพศได้น้อยหรือมาก

บทที่ 3

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

จากจำนวนตัวอย่างวัยรุ่น 449 ราย (ตารางที่ 3.1) พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นชายและหญิงที่ตกเป็นตัวอย่าง จะมีอายุระหว่าง 18 -24 ปี โดยที่อายุเฉลี่ยของตัวอย่างประมาณ 18 ปี ส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 44 ของทั้งชายและหญิง) ศึกษาในสายอาชีพศึกษาและพาณิชยการ รองลงมาคือ 1 ใน 3 ของจำนวนตัวอย่าง ศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของวัยรุ่นตัวอย่าง พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของวัยรุ่นตัวอย่างเท่ากับ 2,780 บาท แต่เมื่อแยกพิจารณาชายและหญิงแล้วพบว่า ชายมีค่าใช้จ่ายมากกว่าหญิง นั่นคือ เท่ากับ 2,904 และ 2,655 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูล จำแนกตามเพศ

ลักษณะทั่วไป	ชาย	หญิง	รวม
อายุ			
15-17 ปี	39.8	46.2	43.2
18 -24 ปี	60.2	53.8	57.0
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449
อายุเฉลี่ย	18.5	18.0	18.8
สาย/ระดับการศึกษา			
สายสามัญ	22.6	22.9	22.7
สายอาชีพศึกษา-พาณิชยการ	44.2	43.9	44.1
ระดับอุดมศึกษา	33.2	33.2	33.2
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449
ค่าใช้จ่าย			
1800 บาท และต่ำกว่า	31.9	41.3	36.5
1801 - 3000 บาท	34.1	27.4	30.8
สูงกว่า 3000 บาท	34.1	31.4	32.7
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	2,904	2,655	2,780

ในด้านการรับข่าวสารนั้น (ตารางที่ 3.2) จะเห็นว่า โทรทัศน์และวิทยุเป็นสื่อที่วัยรุ่นนิยมมาก กล่าวคือ วัยรุ่นนิยมดูโทรทัศน์ หรือ ฟังวิทยุอย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 วัน และแนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะนิยมดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุบ่อยกว่าวัยรุ่นชายเล็กน้อย นอกจากโทรทัศน์และวิทยุแล้ว นิตยสารก็เป็นสื่อที่นิยมมากในกลุ่มวัยรุ่น จากตารางที่ 3.2 พบว่าวัยรุ่นหญิงเคยอ่านนิตยสารในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมามากกว่าวัยรุ่นชาย สำหรับการอ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า เป็นสื่อที่นิยมน้อยมากในกลุ่มวัยรุ่น แต่อย่างไรก็ตามวัยรุ่นชายก็ยังนิยมนอ่านบ่อยกว่าวัยรุ่นหญิง นั่นคือ วัยรุ่นชายประมาณร้อยละ 55 จะอ่านหนังสือพิมพ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 วัน ขณะที่วัยรุ่นหญิงร้อยละ 48 จะอ่านหนังสือพิมพ์สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง หรือเดือนละ 1-2 ครั้ง เท่านั้น

ตารางที่ 3.2 ร้อยละของวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสารของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ

ลักษณะทั่วไป	ชาย	หญิง	รวม
อ่านหนังสือพิมพ์			
บ่อย (อย่างน้อยอาทิตย์ละ 4 วัน)	55.3	46.6	51.0
ไม่บ่อย (อาทิตย์ละ 1-3 วัน หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)	41.2	48.0	44.5
ไม่เคยเลย	3.5	5.4	4.5
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449
อ่านนิตยสาร			
เคย	80.5	88.3	84.4
ไม่เคยเลย	19.5	11.7	15.6
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	222	448
ฟังวิทยุ			
บ่อย (อย่างน้อยอาทิตย์ละ 4 วัน)	84.1	88.8	86.4
ไม่บ่อย (อาทิตย์ละ 1-3 วัน หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)	14.6	10.8	12.7
ไม่เคยเลย	1.3	0.4	0.9
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449
ดูโทรทัศน์			
บ่อย (อย่างน้อยอาทิตย์ละ 4 วัน)	88.9	93.2	91.1
ไม่บ่อย (อาทิตย์ละ 1-3 วัน หรือ เดือนละ 1-2 ครั้ง)	7.1	5.4	6.3
ไม่เคยเลย	4.0	1.4	2.7
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	226	223	449

เมื่อนำสาย/ระดับการศึกษา และอายุมาร่วมพิจารณาในตารางที่ 3.3 และ ตารางที่ 3.4 พบว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นที่อายุ 15-17 ปี จะศึกษาในสายสามัญ และอาชีวศึกษาและพาณิชยการ (ร้อยละของผู้ที่ศึกษาสายสามัญ และอาชีวศึกษาและพาณิชยการ เท่ากัน คือ ร้อยละ 49.2) ส่วนวัยรุ่นที่อายุ 18 ปีขึ้นไปนั้น มากกว่าครึ่งหนึ่งจะศึกษาในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ตารางที่ 3.4 ได้แสดงอายุเฉลี่ยของผู้ที่ศึกษาในสายสามัญประมาณ 17 ปี ส่วนอายุเฉลี่ยของผู้ที่ศึกษาอาชีวศึกษาและพาณิชยการประมาณ 18 ปี และอายุเฉลี่ยของผู้ศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่ากับ 20 ปี

ในเรื่องค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนจำแนกตามกลุ่มอายุที่แสดงในตารางที่ 3.3 จะเห็นว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) ของผู้ที่อายุน้อย คือ 15-17 ปี จะมีค่าใช้จ่ายเพียงเดือนละ 1,800 บาท หรือต่ำกว่า ส่วนผู้ที่อายุ 18-24 ปีนั้น เกือบครึ่งจะมีค่าใช้จ่าย 3,000 บาทขึ้นไป สำหรับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของวัยรุ่นสองกลุ่มอายุนี้นี้เท่ากับ 1,908 บาท และ 3,438 บาท ตามลำดับ ในเรื่องค่าใช้จ่ายจำแนกตามกลุ่มการศึกษา (ตารางที่ 3.4) พบว่า ผู้ที่ศึกษาสายสามัญมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำที่สุดนั่นคือ 1,689 บาท รองลงไป คือสายอาชีวศึกษาและพาณิชยการที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 2,514 บาท สำหรับระดับอุดมศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงสุด คือ 3,882 บาท

การรับข่าวสารของนักเรียนนักศึกษาที่ตกเป็นตัวอย่าง ตารางที่ 3.3 พบว่า เมื่อพิจารณาตามอายุ แนวโน้มที่วัยรุ่นอายุน้อยจะรับสื่อทั้ง 4 ประเภทมีสูงกว่ากลุ่มอายุมากเล็กน้อย ความแตกต่างในเรื่องอายุในการรับข่าวสารของสื่อ 4 ประเภทที่แสดงในตารางไม่มีมากนัก ยกเว้นการรับสื่อจากโทรทัศน์ ซึ่งจะเห็นว่าวัยรุ่นอายุน้อยจะมีสัดส่วนในการรับสื่อประเภทนี้สูงกว่ากลุ่มผู้ที่อายุมากชัดเจนพอสมควร นั่นคือร้อยละ 95 และ 88 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา ตารางที่ 3.4 ได้เห็นความแตกต่างพอสมควร นั่นคือ มากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนวัยรุ่นสายสามัญ และระดับอุดมศึกษาอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยกว่าระดับอาชีวศึกษาและพาณิชยการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัดส่วนความบ่อยในการอ่านหนังสือพิมพ์ของนักเรียนสามัญสูงกว่าระดับอุดมศึกษา การอ่านนิตยสารก็เช่นกัน นั่นคือ ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมาวัยรุ่นสายสามัญเคยอ่านนิตยสารมากกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น สำหรับการฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่วัยรุ่นนิยมชมชอบมากนั้น พบว่ากลุ่มวัยรุ่นสายอาชีวศึกษาและพาณิชยการมีสัดส่วนความนิยมสื่อสองชนิดนี้มากกว่าสายสามัญและระดับอุดมศึกษา

สรุปได้ว่า วัยรุ่นที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 18 ปี ร้อยละ 44 ศึกษาในสายอาชีวศึกษาและพาณิชยการ รองลงมาอีกประมาณ 1 ใน 3 ของวัยรุ่นตัวอย่างศึกษาระดับอุดมศึกษา และผู้ที่อายุ 18-24 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนพบว่า เพศชายมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเพศหญิง และผู้ที่อายุ 18-24 ปีจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า ผู้ที่อายุ 15-17 ปี ขณะเดียวกันผู้ที่ศึกษาระดับอุดมศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น ในเรื่องการรับข่าวสาร พบว่า สื่อที่วัยรุ่นตัวอย่างกลุ่มนี้นิยมมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ วิทยุ และนิตยสาร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเพศแล้ว เพศหญิงนิยมรับสื่อจากโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสารมากกว่าเพศชาย ขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยกว่าเพศหญิง สำหรับการพิจารณาตามกลุ่มการศึกษา พบว่า ผู้ศึกษาสายสามัญชอบอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ขณะที่ผู้

ศึกษาสายอาชีพศึกษาและพาณิชยการจะนิยมการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนการพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่า การรับสื่อไม่ค่อยมีความแตกต่างกันในกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3.3 ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูล และวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร จำแนกตามกลุ่มอายุ

ลักษณะทั่วไป	อายุ	
	15-17	18-24
สาย/ระดับการศึกษา		
สายสามัญ	49.2	2.7
สายอาชีพศึกษา-พาณิชยการ	49.2	40.2
ระดับอุดมศึกษา	1.6	57.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	256
ค่าใช้จ่าย (บาท)		
1800 และต่ำกว่า	60.6	18.4
1801-3000	25.9	34.4
3000 ขึ้นไป	13.5	47.3
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	256
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,908	3,438
วัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร (ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา)		
อ่านหนังสือพิมพ์		
บ่อย	51.8	50.4
ไม่บ่อย	43.5	45.3
ไม่เคย	4.7	4.3
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	256
อ่านนิตยสาร		
เคย	84.4	84.3
ไม่เคย	15.5	15.7
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	255

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	อายุ	
	15-17	18-24
พึงวิทย์		
บ่อย	87.0	85.9
ไม่บ่อย	11.9	13.3
ไม่เคย	1.0	0.8
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	256
คูโทรทัศน์		
บ่อย	94.8	88.2
ไม่บ่อย	5.2	7.1
ไม่เคย	-	4.7
รวม	100.0	100.0
จำนวน	193	255

ตารางที่ 3.4 ร้อยละของลักษณะทั่วไปของข้อมูล และวัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา

ลักษณะทั่วไป	สาย/ระดับการศึกษา		
	สามัญ	อาชีวศึกษา /พาณิชยการ	อุดมศึกษา
อายุ			
15-17 ปี	93.1	48.0	2.0
18-24 ปี	6.9	52.0	98.0
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	102	198	149
อายุเฉลี่ย	16.6	17.6	20.3

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	สาย/ระดับการศึกษา		
	สามัญ	อาชีวศึกษา /พาณิชยการ	อุดมศึกษา

ค่าใช้จ่าย (บาท)

1800 และต่ำกว่า	71.6	33.8	16.1
1801-3000	20.6	37.4	28.9
3000 ขึ้นไป	7.8	28.8	55.0
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	102	198	149
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย	1,689	2,514	3,882

วัฒนธรรมการรับข้อมูลข่าวสาร (ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา)

อ่านหนังสือพิมพ์

บ่อย	57.8	46.5	52.3
ไม่บ่อย	41.2	46.5	44.3
ไม่เคย	1.0	7.1	3.4
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	102	198	149

อ่านนิตยสาร

เคย	88.1	82.5	84.6
ไม่เคย	11.9	17.7	15.4
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	101	198	149

ฟังวิทยุ

บ่อย	84.3	91.4	81.2
ไม่บ่อย	13.7	8.6	17.4
ไม่เคย	2.0	-	1.3
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	102	198	149

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	สาย/ระดับการศึกษา		
	สามัญ	อาชีวศึกษา /พาณิชยการ	อุดมศึกษา
คูโทรทัศน์			
บ่อย	93.1	96.5	82.4
ไม่บ่อย	5.9	3.5	10.1
ไม่เคย	1.0	-	7.4
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	102	198	148

บทที่ 4

ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ

ในภาพรวม (ดูสองแถวสุดท้ายของตารางที่ 4.1 หรือ 4.2 ประกอบ) ก่อนที่จะจำแนกตามอายุหรือสาย/ระดับการศึกษา เราจะพบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นชายผู้ที่มีความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศเป็นไปในทางลบมีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง กล่าวคือ เกือบ 3 ใน 4 ของชายมีความเชื่อและทัศนคติเป็นไปในทางลบ ในขณะที่ประมาณ 2 ใน 5 ของวัยรุ่นหญิงมีความเชื่อและทัศนคติไปในทางลบ อย่างไรก็ตามจะสังเกตได้ว่าสัดส่วนของวัยรุ่นหญิงผู้ที่มีความเชื่อและทัศนคติเป็นไปในทางลบนี้มีอยู่น้อย

สำหรับรายละเอียดในแต่ละข้อในเรื่องความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ จะเห็นว่า มีข้อคำถามที่เป็นไปในทางบวก 3 เรื่อง คือ ข้อที่ 7 ผู้หญิงควรได้รับความรู้ในเรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย ข้อที่ 9 เด็กผู้ชายควรถูกสอนให้รับผิดชอบงานในบ้านเท่ากับเด็กผู้หญิง และข้อที่ 12 ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิง ใน 3 เรื่องที่เป็นคำถามแนวบวกนี้ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับข้อคำถามทางบวก 3 ข้อนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกือบร้อยละ 90 ของวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับ ผู้หญิงควรได้รับความรู้ในเรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย

สำหรับเพศหญิงนั้นยังมีสัดส่วนที่เห็นด้วยกับข้อคำถามแนวบวก 3 เรื่องนี้ค่อนข้างสูงมาก กล่าวคือ มากกว่าร้อยละ 80 ของวัยรุ่นหญิงเห็นด้วยกับการให้ผู้หญิงได้รับความรู้เรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย เห็นด้วยกับการให้เด็กผู้ชายถูกสอนให้รับผิดชอบงานในบ้านเท่ากับเด็กผู้หญิง และเห็นด้วยกับการที่ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิง (ตามลำดับของร้อยละของการเห็นด้วย)

ส่วนข้อคำถามที่เหลืออีก 9 เรื่อง เป็นข้อคำถามที่เป็นความเชื่อทัศนคติทางลบในเรื่องความเท่าเทียมเรื่องบทบาทเพศ ซึ่งเราพบว่า เกือบ 3 ใน 5 ของวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับข้อความว่า ผู้ชายสามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง รองลงมาคือ เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48) ของวัยรุ่นชายเห็นว่า ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง ขณะที่สัดส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด (มีเพียงร้อยละ 16 ของเพศชายที่เห็นด้วย) คือ ผู้หญิงที่เป็นหม้าย หรือหย่า ไม่สมควรแต่งงานใหม่ นั้นหมายความว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นชายไม่สนใจว่า ผู้หญิงที่จะแต่งงานนั้นจะเป็นผู้หญิงที่เคยมีสามีมาแล้วหรือไม่ สำหรับสัดส่วนของวัยรุ่นหญิงผู้เห็นด้วยกับข้อคำถามเชิงลบมากที่สุดคือ เกือบ 2 ใน 5 ของวัยรุ่นหญิงเห็นด้วยกับ ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงอย่างเดียว รองลงมา ประมาณ 1 ใน 3 ของวัยรุ่นหญิงเห็นว่า หน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรควรเป็นหน้าที่ของแม่ มากกว่าพ่อ (Richter et al., 1992) ขณะที่ข้อที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้หลายคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งก็เป็นเรื่องปกติที่ผู้หญิงยอมไม่ต้องการให้สามีไปมีภรรยาหลายคนในเวลาเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามมีการศึกษาพบว่า ผู้หญิงยอมรับการที่ผู้หญิงบริการของสามีได้มากกว่าการที่ให้สามีไปมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่น ด้วยเหตุผลเพราะว่า การมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่หญิงบริการเป็นความผูกพันและต่อเนื่องในระยะยาว (จันทร์เพ็ญ และคนอื่น, 2538)

ในตารางที่ 4.1 ในภาพรวม ได้เปรียบเทียบสัดส่วนชายและหญิงผู้ที่มีทัศนคติในทางลบกับบทบาทเพศจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มวัยรุ่นชายทั้งผู้ที่มีอายุน้อย(15-17 ปี) และอายุมาก(18 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนที่มีความเชื่อทัศนคติในทางลบสูงกว่าเพศหญิง โดยที่สัดส่วนวัยรุ่นชายผู้ที่มีอายุน้อย จะมีความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศเป็นไปทางลบสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งก็พบเช่นเดียวกับ วัยรุ่นหญิง กล่าวคือ ประมาณครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อย มีทัศนคติในบทบาทเพศเป็นไปทางลบ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุพบว่า เพียงประมาณ 1 ใน 3 ของวัยรุ่นหญิงที่มีอายุมากมีทัศนคติเรื่องดังกล่าวเป็นไปทางลบ

ในข้อคำถามที่เป็นเชิงบวกซึ่งมี 3 เรื่อง (ดังที่กล่าวมาแล้ว คือ ข้อ 7 ข้อ 9 และข้อ 12) พบว่า มากกว่าครึ่งของวัยรุ่นชายทั้งสองกลุ่มอายุเห็นด้วยกับการให้ความรู้เรื่องเพศกับผู้หญิงเท่ากับผู้ชายมากที่สุด รองลงมาคือการให้เด็กผู้ชายได้เรียนรู้ความรับผิดชอบงานในบ้านเท่ากับเด็กผู้หญิง สำหรับเรื่องการให้ผู้ชายมีหน้าที่ทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิงนั้น มีเพียงผู้ที่มีอายุมากเท่านั้นที่เห็นด้วยเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.4) ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยนั้นเห็นด้วยกับเรื่องนี้ไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48) และสัดส่วนของความแตกต่างในการเห็นด้วยในคำถามสามข้อนี้ของวัยรุ่นชายจะเห็นว่าผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับคำถามทัศนคติในเชิงบวกสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ส่วนวัยรุ่นหญิงพบว่า ร้อยละที่เห็นด้วยกับคำถามเชิงบวก 3 เรื่องนี้ค่อนข้างสูงใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่มอายุ (มากกว่า ร้อยละ 80 ทั้ง 3 เรื่องในทั้งสองกลุ่มอายุ) ดังนั้นจึงไม่มีแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มอายุของวัยรุ่นหญิง

สำหรับข้อคำถามที่เป็นเชิงลบ พบว่า ส่วนใหญ่ คือมากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นชายที่มีอายุน้อยเห็นด้วยมี 3 เรื่อง คือ อันดับแรก ผู้ชายสามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง รองลงมาเห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง และเห็นด้วยอันดับสุดท้ายคือ การแต่งงานคือการที่ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง ส่วนวัยรุ่นชายที่มีอายุมากส่วนใหญ่เห็นด้วยกับเรื่องที่ผู้ชายสามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง ซึ่งเป็นเรื่องที่เห็นด้วยเช่นเดียวกับผู้ที่มีอายุน้อย และเรื่องที่เห็นด้วยรองลงมาของวัยรุ่นชายที่มีอายุมาก คือหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อ สำหรับกลุ่มวัยรุ่นหญิงนั้น ส่วนน้อย (ไม่ถึงร้อยละ 50) เห็นด้วยกับข้อคำถามเชิงลบทั้ง 9 เรื่อง นั้นแสดงว่าส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย และเมื่อเปรียบเทียบอายุแล้ววัยรุ่นทั้งหญิงและชายที่มีอายุน้อยเห็นด้วยกับความเชื่อทัศนคติที่เป็นเชิงลบสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก

เมื่อมาเปรียบเทียบระหว่างสาย/ระดับการศึกษา (ตารางที่ 4.2) ในกลุ่มวัยรุ่นชาย จะเห็นว่า สัดส่วนของวัยรุ่นที่ศึกษาในสายสามัญมีความเชื่อและทัศนคติที่เป็นไปทางลบสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น คือ มากกว่า 4 ใน 5 สายสามัญมีทัศนคติทางลบ รองลงมาคือ สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ และสัดส่วนที่มีความเชื่อไปทางลบต่ำที่สุดคือระดับอุดมศึกษา แต่ในกลุ่มวัยรุ่นหญิง จะเห็นว่า สัดส่วนวัยรุ่นหญิงสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีความเชื่อและทัศนคติที่เป็นไปทางลบสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น คือ มากกว่า 3 ใน 5 มีทัศนคติไปทางลบ และเช่นเดียวกับที่พบในวัยรุ่นชาย คือ สัดส่วนวัยรุ่นหญิงระดับอุดมศึกษามีทัศนคติในทางลบต่ำกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น

ในข้อคำถามเชิงบวก 3 เรื่อง พบว่า ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) เกือบทุกสาย/ระดับการศึกษาของวัยรุ่นชายเห็นด้วยกับข้อคำถามทัศนคติทางบวกทั้ง 3 ข้อ ยกเว้น สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการเท่านั้นที่มี

สัดส่วนการเห็นด้วยเพียงร้อยละ 40 นอกจากนี้จะเห็นว่าความแตกต่างระหว่างสาย/ระดับการศึกษาในเรื่องการให้ผู้ชายมีหน้าที่ทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิงมีความแตกต่างกันพอสมควร โดยที่ระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับเรื่องนี้สูงกว่าสายสามัญและอาชีวศึกษา-พาณิชยการ ส่วนเรื่องการให้ผู้หญิงได้เรียนรู้เรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย และการให้เด็กผู้ชายรับผิดชอบงานบ้านเท่ากับเด็กผู้หญิง นั้น มีความแตกต่างไม่เด่นชัดนัก แต่สามารถเห็นได้ว่าแนวโน้มที่ระดับอุดมศึกษาเห็นด้วยกับทัศนคติทางบวกมีสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น

ส่วนในกลุ่มวัยรุ่นหญิง ส่วนใหญ่ทุกระดับ/สายการศึกษาเห็นด้วยกับข้อคำถามเชิงบวก โดยร้อยละที่แสดงในตาราง 4.2 นี้ค่อนข้างสูง คือ ร้อยละของการเห็นด้วยอยู่ในช่วงร้อยละ 78 ถึง 90 อย่างไรก็ตามความแตกต่างของสาย/ระดับการศึกษาที่สามารถเห็นได้ในกลุ่มวัยรุ่นหญิงคือ เรื่องการสอนให้เด็กผู้ชายรับผิดชอบงานบ้านเท่ากับเด็กผู้หญิง และการให้ผู้ชายมีหน้าที่ทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิง โดยที่สัดส่วนการเห็นด้วยของสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการต่ำกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ส่วนสัดส่วนการเห็นด้วยของสายสามัญและระดับอุดมศึกษาสูงใกล้เคียงกันในข้อคำถามสองข้อนี้

สำหรับข้อคำถามเชิงลบ พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 63) ของกลุ่มวัยรุ่นชายสายสามัญเห็นด้วยกับเรื่องผู้ชายสามารถทำงานตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง นอกจากนี้เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49) เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง และการแต่งงานคือการที่ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง ในวัยรุ่นชายสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีความเห็นใกล้เคียงกับสายสามัญ กล่าวคือ มากกว่าร้อยละ 50 เห็นด้วยกับ 4 เรื่องนี้ คือ อันดับแรก ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง (มีสัดส่วนของการเห็นด้วยร้อยละ 58) รองลงมา คือ การแต่งงานคือการที่ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง (ร้อยละ 56 ที่เห็นด้วย) และผู้ชายสามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง (ร้อยละ 54 ที่เห็นด้วย) และสุดท้ายคือ เรื่องผู้หญิงไม่ควรพูดคุยในเรื่องเพศ (ร้อยละ 53.1 ที่เห็นด้วย) ส่วนวัยรุ่นชายระดับอุดมศึกษานั้น ประมาณร้อยละ 59 ที่เห็นด้วยกับการที่ผู้ชายสามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง ข้อคำถามที่เป็นเชิงลบที่เหลืออีก 8 ข้อ วัยรุ่นชายอุดมศึกษาเห็นด้วยไม่ถึงร้อยละ 35

สำหรับในวัยรุ่นหญิง ผลไม่แตกต่างจากที่กล่าวมาแล้ว คือ ส่วนใหญ่คำถามเชิงลบนี้วัยรุ่นหญิงเห็นด้วยไม่ถึงร้อยละ 50 อย่างไรก็ตามในบรรดาคำถามเชิงลบเหล่านี้ เรื่องที่วัยรุ่นหญิงเห็นด้วยมากที่สุด คือ การให้ผู้ชายมีหน้าที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีถึงร้อยละ 43 ของสายสามัญที่เห็นด้วย และร้อยละ 47 ของสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการที่เห็นด้วย ส่วนระดับอุดมศึกษาเห็นด้วยกับเรื่องดังกล่าวเพียง 1 ใน 5 เท่านั้น นอกจากนี้หน้าที่การอบรมบุตรซึ่งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการเห็นด้วยควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อนั้น มีผู้เห็นด้วยไม่น้อยทีเดียว นั่นคือ 1 ใน 3 ของสายสามัญ และมีถึง 2 ใน 5 ของสายอาชีวศึกษา ขณะที่ระดับอุดมศึกษามีเพียง 1 ใน 5 เท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น ประมาณ 1 ใน 3 ของสายอาชีวศึกษาเห็นด้วยกับการที่ภรรยาควรตื่นก่อน และนอนทีหลังสามี และควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง ขณะที่สายสามัญและอุดมศึกษาเห็นด้วยเพียง 1 ใน 4 และไม่ถึง 1 ใน 5 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางบวกสูงกว่าชาย เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุแล้วทั้งหญิงและชาย พบว่า ผู้ที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติทางบวกในเรื่อง

บทบาทเพศมากขึ้น นั่นคือ ยอมรับความเท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชายมากขึ้น สำหรับการพิจารณาในกลุ่มการศึกษา พบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นชายสายสามัญไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงสามารถทำงานในตำแหน่งสูงได้เท่ากับผู้ชายนั้นมีสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น รองลงมาคือระดับอุดมศึกษา ขณะที่สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการชายเห็นด้วยมากกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่นในเรื่องที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง และการแต่งงานคือเรื่องที่ฝ่ายชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง แม้กระทั่งเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรพูดคุยในเรื่องเพศ ขณะที่ระดับอุดมศึกษาเห็นด้วยในเรื่องดังกล่าวน้อยกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น นั่นแสดงว่า ระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่มีทัศนคติไปในทางบวกมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น สำหรับสิ่งที่วัยรุ่นหญิงและชายส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน และเห็นว่าผู้หญิงมีสิทธิ์เท่ากับผู้ชาย คือ การที่ผู้หญิงควรเรียนรู้เรื่องเพศได้เท่ากับผู้ชาย นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยในเรื่องการรับผิดชอบงานในบ้าน โดยที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งชายและหญิงเห็นว่าเด็กชายควรมีความรับผิดชอบงานบ้านเท่าเด็กหญิง และผู้ชายเองก็ควรทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิงด้วย ยิ่งไปกว่านั้นส่วนใหญ่วัยรุ่นชายยังเห็นว่า สิทธิ์ของผู้หญิงที่เป็นหม้าย หรือหย่าในการแต่งงานใหม่ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรจำกัด แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่วัยรุ่นหญิงและชายมีความเห็นแตกต่างกันคือ เรื่องทัศนคติเรื่องการทำงานนอกบ้าน ซึ่งวัยรุ่นชายส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับเรื่องตำแหน่งหน้าที่งานนอกบ้านที่สูงของผู้หญิง นั่นคือวัยรุ่นชายส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ผู้หญิงจะทำงานในตำแหน่งที่สูงได้ดีกว่าหรือเท่ากับผู้ชาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าวัยรุ่นหญิงจะมีความคิดเห็นในเรื่องความสามารถในตำแหน่งงานแตกต่างจากวัยรุ่นชายก็ตาม แต่ทัศนคติของวัยรุ่นหญิงก็ยังเห็นว่า ผู้ชายยังเป็นหลักให้ครอบครัวแม้ว่าสภาพสังคมเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันจะทำให้ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น นั่นคือ ส่วนใหญ่วัยรุ่นหญิงเห็นว่า ผู้ชายนั้นควรมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว นั่นแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นหญิงยังให้ความสำคัญในเรื่องการเป็นหลักให้ครอบครัวในทางเศรษฐกิจของเพศชายอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัยรุ่นหญิงสายสามัญและอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีแนวโน้มสูงที่จะเห็นด้วยกับการให้ผู้ชายเป็นหลักทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัว นอกจากนี้ มีวัยรุ่นหญิงจำนวนไม่น้อย (ประมาณ 1 ใน 3) เห็นว่าผู้หญิงควรยอมรับความรับผิดชอบในบ้านมากกว่าผู้ชายคือ เรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้นควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อ ยิ่งสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการจะเห็นด้วยกับการยอมรับงานในบ้านมีสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น เช่น การที่ภรรยาควรตื่นก่อนและนอนทีหลังสามี และการที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง เป็นต้น สิ่งที่พบในเรื่องทัศนคติความเชื่อเช่นนี้ในกลุ่มวัยรุ่นหญิงสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ผิด แต่สิ่งที่น่าจะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายให้มากคือ ทำอย่างไรผู้ชายจึงจะมีจิตสำนึกในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบในบ้าน เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร และช่วยงานบ้าน โดยไม่ต้องแบ่งหน้าที่กันว่า หน้าที่เช่นนี้ควรเป็นของเพศหญิงเพียงเพศเดียว ในการศึกษาถึงความคาดหวังของภรรยาที่มีต่อการช่วยงานบ้านของสามี พบว่า การช่วยงานบ้านของสามีส่วนใหญ่จะเป็นไปตามความคาดหวังของภรรยา หมายความว่า ถ้าภรรยาไม่มีความคาดหวังที่จะให้สามีช่วยงานบ้านแล้ว สามีส่วนใหญ่ก็ไม่ช่วย แต่ถ้าภรรยาคาดหวังมากขึ้น สามีก็จะช่วยมากขึ้น (กิตติศักดิ์, 2538)

แม้ว่า ในภาพรวมวัยรุ่นหญิงบางส่วนซึ่งมีจำนวนไม่น้อย (ประมาณร้อยละ 42 หรือ 2 ใน 5) ยังคงยอมรับความเชื่อและทัศนคติในเรื่องความด้อยกว่าของเพศหญิง แต่เรื่องที่ผู้หญิงยอมรับความด้อยกว่าผู้ชายได้น้อยมากก็คือ เรื่องที่ผู้ชายจะมีภรรยาได้หลายคนในเวลาเดียวกัน (มีเพียงร้อยละ 5.4 ที่เห็นด้วย)

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของการเห็นด้วยในความเชื่อและทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศ จำแนกตามอายุและเพศ

ความเชื่อและทัศนคติ ในเรื่องบทบาทเพศ	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงาน หาเลี้ยงครอบครัวเพียง อย่างเดียว (-)	42.2	42.9	33.8	31.7	37.2	36.7
2. ผู้หญิงไม่ควรพูดคุยในเรื่อง เพศ (-)	46.1	20.8	38.1	20.8	41.3	20.8
3. ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้ หลายคนในเวลาเดียวกัน (-)	27.8	5.0	26.5	5.8	27.0	5.4
4. ผู้หญิงควรรับผิดชอบใน ทุกอย่าง (-)	56.7	25.0	43.0	21.8	48.4	23.3
5. ผู้หญิงที่เป็นหม้าย หรือหย่า ไม่สมควรแต่งงานใหม่ (-)	21.6	12.9	11.9	8.3	15.8	10.4
6. ภรรยาควรตื่นก่อน นอนที หลังสามี (-)	31.8	34.0	21.8	23.3	25.8	28.2
7. ผู้หญิงควรได้รับความรู้ใน เรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย (+)	85.6	89.1	90.4	89.2	88.4	89.1
8. การแต่งงานคือการที่ผู้ชาย เป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง (-)	51.1	14.1	40.0	13.3	44.4	13.7
9. เด็กผู้ชายควรถูกสอนให้ รับผิดชอบงานในบ้าน เท่ากับเด็กผู้หญิง (+)	61.8	88.0	70.9	85.8	67.3	86.8
10. ผู้ชายสามารถทำงานใน ตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง (-)	60.0	21.8	56.0	17.5	57.6	19.5
11. หน้าที่ในการอบรมสั่งสอน บุตรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อ (-)	33.3	36.0	21.5	28.3	26.2	31.8
12. ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงาน บ้านเท่ากับผู้หญิง (+)	48.3	83.2	54.8	82.5	52.2	82.8
ความเชื่อและทัศนคติทางลบ	80.0	51.5	69.9	34.2	73.9	42.2
ความเชื่อและทัศนคติทางบวก (จำนวน)	20.0	48.5	30.1	65.8	26.1	57.8
	(90)	(103)	(136)	(120)	(226)	(223)

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของการเห็นด้วยในความเชื่อและทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศ จำแนกตามสาย/ระดับ
การศึกษาและเพศ

ความเชื่อและทัศนคติ ในเรื่องบทบาทเพศ	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงาน หาเลี้ยงครอบครัวเพียง อย่างเดียว (-)	41.2	42.9	43.4	46.3	26.0	20.3	37.2	36.7
2. ผู้หญิงไม่ควรพูดคุยในเรื่อง เพศ (-)	43.1	25.5	53.1	26.0	24.3	10.8	41.3	20.8
3. ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้ หลายคนในเวลาเดียวกัน (-)	23.5	2.0	30.3	8.3	25.0	4.1	27.0	5.4
4. ผู้หญิงควรรับผิดชอบใน ทุกอย่าง (-)	49.0	23.5	58.0	32.6	35.1	11.0	48.4	23.3
5. ผู้หญิงที่เป็นหม้าย หรือหย่า ไม่ควรแต่งงานใหม่ (-)	18.0	13.7	21.2	11.5	6.8	6.8	15.8	10.4
6. ภรรยาควรตื่นก่อน นอนที หลังสามี (-)	32.0	25.5	25.3	37.9	22.2	17.6	25.8	28.2
7. ผู้หญิงควรได้รับความรู้ใน เรื่องเพศเท่ากับผู้ชาย (+)	86.3	90.2	90.0	89.6	87.8	87.8	88.4	89.1
8. การแต่งงานคือการที่ผู้ชาย เป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง (-)	49.0	5.9	56.0	24.5	25.7	5.4	44.4	13.7
9. เด็กผู้ชายควรถูกสอนให้ รับผิดชอบงานในบ้าน เท่ากับเด็กผู้หญิง (+)	68.6	90.2	64.3	82.1	70.3	90.5	67.3	86.8
10. ผู้ชายสามารถทำงานใน ตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีกว่าผู้หญิง (-)	62.7	19.6	54.0	24.0	58.9	13.5	57.6	19.5
11. หน้าที่ในการอบรมสั่งสอน บุตรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อ (-)	19.6	33.3	38.0	40.0	14.9	20.3	26.2	31.8
12. ผู้ชายควรมีหน้าที่ทำงาน บ้านเท่ากับผู้หญิง (+)	52.9	88.2	44.4	78.1	62.2	85.1	52.2	82.8
ความเชื่อและทัศนคติทางลบ	86.3	39.2	77.0	66.2	61.3	20.3	73.9	42.2
ความเชื่อและทัศนคติทางบวก	13.7	60.8	23.0	39.8	38.7	79.7	26.1	57.8
(จำนวน)	(51)	(51)	(100)	(98)	(75)	(74)	(226)	(223)

บทที่ 5

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัย

ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

ก่อนที่จะพิจารณาตามอายุและสาย/ระดับการศึกษา ในภาพรวม (คู่สองแถวสุดท้ายของตารางที่ 5.1 หรือ 5.2 ประกอบ) เราจะพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงและชายมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย โดยที่วัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าชาย

เรื่องที่พบว่า วัยรุ่นทั้งหญิงและชายรู้น้อย (รายงานความถูกต้องไม่ถึงร้อยละ 50) คือ วัยรุ่นไม่รู้ว่าสามารถติดเอดส์หรือไม่โดยการสัมผัสเลือดแห้ง น้ำเมือก และอสุจิที่แห้งแล้ว และไม่รู้ว่าสามารถติดเอดส์หรือไม่โดยการที่เลือดของผู้มีเชื้อเอดส์ไปถูกเยื่อบุขนัยตา นอกจากนี้เรื่องที่วัยรุ่นไม่รู้คือ ไม่รู้ว่าสามารถติดเอดส์โดยการถูกเลือกของผู้มีเชื้อเอดส์แม้ว่าไม่มีบาดแผล

ตารางที่ 5.1 เมื่อจำแนกตามอายุ สิ่งที่พบคือ ในวัยรุ่นชายอายุ 15-17 ปี และอายุ 18 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกันในด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์มากนัก ซึ่งแนวโน้มผู้ใหญ่น้อยมีความรู้เรื่องเอดส์มากกว่าผู้ที่มีอายุมากเพียงเล็กน้อย แต่สำหรับวัยรุ่นหญิงก็พบว่าแนวโน้มที่ผู้ใหญ่น้อยจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าผู้ที่มีอายุมาก ซึ่งร้อยละของความแตกต่างด้านอายุของวัยรุ่นหญิงจะเห็นได้ชัดเจนกว่าของวัยรุ่นชาย

กลุ่มวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย เมื่อแยกตามกลุ่มอายุแล้ว ก็ยังพบว่า เรื่องสามเรื่องที่พบในภาพรวม คือ เรื่องการถูกเลือกของผู้มีเชื้อเอดส์แม้ไม่มีบาดแผล การสัมผัสเลือด น้ำเมือก อสุจิที่แห้งแล้ว และ การที่เลือดถูกเยื่อบุขนัยตา ก็ยังเป็นเรื่องที่รายงานกันไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ เพียงร้อยละ 9 ของวัยรุ่นชายอายุน้อยที่รายงานถูกต้องว่า สามารถติดเอดส์โดยการร่วมเพศทางทวารหนักได้ และมีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นของวัยรุ่นชายอายุมากที่รายงานถูกต้องว่า สามารถติดเอดส์ได้โดยการรับน้ำเมือก เลือด อสุจิจากผู้มีเชื้อเอดส์ทางช่องปากที่มีบาดแผล สำหรับวัยรุ่นหญิง มีไม่ถึงร้อยละ 50 ของผู้ใหญ่น้อยที่รายงานถูกต้องว่า สามารถติดเอดส์โดยการร่วมเพศกับผู้มีเชื้อเอดส์โดยไม่มีการหลั่งน้ำอสุจิในช่องคลอด

ตารางที่ 5.2 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา แนวโน้มที่วัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่นค่อนข้างสูง โดยวัยรุ่นที่มีการศึกษาในสายสามัญและระดับอุดมศึกษามีร้อยละของความรู้ใกล้เคียงกัน

สำหรับในรายละเอียดแต่ละเรื่อง ส่วนใหญ่ที่พบว่าวัยรุ่นชายและหญิงสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ ตอบถูกต้องในเรื่องความรู้ในแต่ละเรื่องได้น้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า เรื่องสามเรื่องที่พบในภาพรวมคือ คือ เรื่องการถูกเลือกของผู้มีเชื้อเอดส์แม้ไม่มีบาดแผล การสัมผัสเลือด น้ำเมือก อสุจิที่แห้ง

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องโรคเอดส์ถูกต้อง จำแนกตามอายุและเพศ

ความรู้เรื่องโรคเอดส์	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. ถูกเนื้อต้องตัวกับคนเป็นเอดส์ หรือมีเชื้อเอดส์อยู่ในตัวทำให้ติดเอดส์	87.8	87.4	86.8	82.5	87.2	84.8
2. กินอาหารร่วมจานหรือดื่มน้ำ แก้วเดียวกับคนเป็นเอดส์ทำให้ติดเอดส์	63.3	66.0	72.1	70.0	68.6	68.2
3. ติดเอดส์โดยใช้ของมีคมร่วมกัน	87.8	93.2	82.4	92.5	84.5	92.8
4. ติดเอดส์โดยการถูกขูด แผลง หรือสุ่มกัน	68.9	58.3	67.6	55.8	68.1	57.0
5. ติดเอดส์โดยการที่แม่ที่มีเชื้อ เอดส์ให้นมลูก	58.9	68.0	53.7	77.5	55.8	73.1
6. ติดเอดส์โดยการใช้ส้วม สาธารณะ	67.8	55.3	75.0	53.3	72.1	54.3
7. ติดเอดส์โดยการร่วมเพศทาง ทวารหนัก	8.9	77.7	72.1	82.5	70.8	80.3
8. ติดเอดส์โดยการรับน้ำเมือก เลือด อสุจิจากผู้มีเชื้อโรค เอดส์ทางช่องปากที่มีแผล	92.2	94.2	1.2	96.7	91.6	95.5
9. ติดเอดส์โดยการถูกเลือดของ คนที่เป้นโรคเอดส์หรือมี เชื้อโรคเอดส์ แม้ว่าจะไม่มีบาดแผล	42.2	43.7	39.0	35.8	40.3	39.5
10. ติดเอดส์โดยการสัมผัสเลือด แห้ง น้ำเมือก อสุจิที่แห้งแล้ว	33.3	21.4	40.4	26.7	37.6	24.2
11. ติดเอดส์โดยการร่วมเพศกับ ผู้มีเชื้อเอดส์แต่ไม่มีการหลัง น้ำอสุจิในช่องคลอด	56.7	44.7	68.4	65.0	63.7	55.6
12. ติดเอดส์โดยการที่เลือดของผู้ มีเชื้อเอดส์ไปถูกเยื่อเมือกในปาก	42.2	31.1	35.3	41.7	38.1	36.8
ความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย	63.3	76.7	64.7	66.7	64.2	71.3
ความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก (จำนวน)	36.7 (90)	23.3 (103)	35.3 (136)	33.3 (120)	35.8 (226)	28.7 (223)

ตารางที่ 5.2 ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องโรคเอดส์ถูกต้อง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ความรู้เรื่องโรคเอดส์	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. ถูกเนื้อต้องตัวกับคนเป็นเอดส์ หรือมีเชื้อเอดส์อยู่ในตัวทำให้ติดเอดส์	90.2	94.1	86.0	78.6	86.7	86.5	87.2	84.8
2. กินอาหารร่วมจานหรือดื่มน้ำ แก้วเดียวกับคนเป็นเอดส์ทำให้ติดเอดส์	76.5	76.5	61.0	57.1	73.3	77.0	68.6	68.2
3. ติดเอดส์โดยใช้ของมีคมร่วมกัน	94.1	96.1	82.0	93.9	81.3	89.2	84.5	92.8
4. ติดเอดส์โดยการถูกยุง แมลง หรือสุนัขกัด	82.4	78.4	62.0	40.8	66.7	63.5	68.1	57.0
5. ติดเอดส์โดยการที่แม่ที่มีเชื้อ เอดส์ให้นมลูก	56.9	72.5	52.0	72.4	60.0	74.3	55.8	73.1
6. ติดเอดส์โดยการใช้ส้วม สาธารณะ	80.4	72.5	62.0	39.8	80.0	60.8	72.1	54.3
7. ติดเอดส์โดยการร่วมเพศทาง ทวารหนัก	72.5	80.4	62.0	76.5	81.3	85.1	70.8	80.3
8. ติดเอดส์โดยการรับน้ำเมือก เลือด อสุจิจากผู้มีเชื้อโรค เอดส์ทางช่องปากที่มีแผล	92.2	98.0	89.0	93.9	94.7	95.9	91.6	95.5
9. ติดเอดส์โดยการถูกเลือดของ คนที่เป็นโรคเอดส์หรือมี เชื้อโรคเอดส์ แม้ว่าจะไม่มีบาดแผล	43.1	51.0	31.0	34.7	50.7	37.8	40.3	39.5
10. ติดเอดส์โดยการสัมผัสเลือด แห้ง น้ำเมือก อสุจิที่แห้งแล้ว	41.2	29.4	29.0	18.4	46.7	28.4	37.6	24.2
11. ติดเอดส์โดยการร่วมเพศกับ ผู้มีเชื้อเอดส์แต่ไม่มีการหลัง น้ำอสุจิในช่องคลอด	60.8	47.1	60.0	56.1	70.7	60.8	63.7	55.6
12. ติดเอดส์โดยการที่เลือดของผู้ มีเชื้อเอดส์ไปถูกเยื่อเมือกในปาก	41.2	33.3	34.0	31.6	41.3	45.9	38.1	36.8
ความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย	52.9	64.7	79.0	81.6	52.0	62.2	64.2	71.3
ความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก (จำนวน)	47.1	35.3	21.0	18.4	48.0	37.8	35.8	28.7
	(51)	(51)	(100)	(98)	(75)	(74)	(226)	(223)

แล้ว และ การที่เลือดถูกเยื่อบุชั้นตา ก็ยังเป็นเรื่องที่รายงานกันไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (ประมาณร้อยละ 47) ของวัยรุ่นหญิงสายสามัญที่รายงานถูกต้องว่า สามารถติดเชื้อโดยการร่วมเพศกับผู้ติดเชื้อโดยไม่มี การหลั่งน้ำอสุจิในช่องคลอด

สรุป ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิงจะมีความรู้ น้อยกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ผู้มีอายุน้อยจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าผู้มีอายุมาก และผู้ที่ศึกษาสายอาชีพ- ศึกษา-พาณิชยการทั้งหญิงและชายจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น สำหรับเรื่องที่พบว่า วัยรุ่น มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์น้อยคือ วัยรุ่นไม่รู้ว่าสามารถติดเชื้อหรือไม่โดยการสัมผัสเลือดแห้ง น้ำเมือก และ อสุจิที่แห้งแล้ว และไม่รู้ว่าสามารถติดเชื้อหรือไม่โดยการที่เลือดของผู้ติดเชื้อเข้าไปถูกเยื่อบุชั้นตา และไม่รู้ว่าสามารถติดเชื้อโดยการถูกเลือดของผู้ติดเชื้อแม้ว่าไม่มีบาดแผล

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์

คำถามที่ถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์นี้ คือ คำถามว่า “ถ้ามีโอกาสพบคนเป็นเอดส์ จะทำอะไร” และอีกคำถามถามว่า “เห็นด้วยหรือไม่ในการนำผู้เป็นเอดส์ไปกักขังไว้เพื่อไม่ให้แพร่ระบาดสู่ผู้อื่น” สองคำถามนี้ถูกใช้ในการทดสอบทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์

คำตอบที่ได้รับในเรื่องลักษณะการคุยกับผู้เป็นเอดส์ (ตารางที่ 5.3 และ 5.4) จะเห็นว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะถือว่าการคุยกับคนเป็นโรคเอดส์ควรคุยเหมือนกับคนปกติ แต่แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะตอบเช่นนี้มี มากกว่าชาย และเมื่อพิจารณาตามอายุ (ตารางที่ 5.3) พบว่า ในวัยรุ่นหญิงไม่มีความแตกต่างด้านอายุ แต่สำหรับ วัยรุ่นชายแม้ว่าร้อยละแตกต่างกันเล็กน้อย แต่แนวโน้มที่ชายอายุน้อยจะเห็นเป็นเรื่องปกติมีน้อยกว่าผู้สูงอายุมาก

และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 5.4) พบว่า วัยรุ่นชายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ มีร้อยละที่จะเห็นว่าการคุยกับคนเป็นเอดส์เป็นเรื่องปกติมีน้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่นในเพศเดียวกัน ส่วนวัยรุ่นหญิง แนวโน้มของผู้ศึกษาในสายสามัญ และอาชีวศึกษา-พาณิชยการเห็นเป็นเรื่องปกติมีน้อยกว่าผู้มีการ ศึกษาในระดับอุดมศึกษา

สำหรับคำตอบในเรื่องความเห็นเกี่ยวกับการนำผู้เป็นเอดส์มากักกันไว้เพื่อไม่ให้ระบาดสู่ บุคคลอื่น (ตารางที่ 5.3 และ 5.4) พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายมีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยกับความคิดที่จะ นำผู้ติดเชื้อเอดส์ไปกักขังไว้ ซึ่งแนวโน้มของการไม่เห็นด้วยของวัยรุ่นหญิงมีสูงกว่าชาย เมื่อพิจารณาตามอายุ (ตารางที่ 5.3) แนวโน้มที่วัยรุ่นชายอายุน้อยจะไม่เห็นด้วยมีสูงกว่าผู้สูงอายุมาก แต่ในทางกลับกันแนวโน้มที่วัยรุ่น หญิงอายุมากกลับไม่เห็นด้วยมีสูงกว่าผู้มีอายุน้อย

และเมื่อแยกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 5.4) แนวโน้มที่วัยรุ่นชาย และหญิงสายอาชีว- ศึกษา-พาณิชยการจะเห็นด้วยกับความคิดที่จะนำผู้เป็นเอดส์ไปกักขังไว้มีสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น

ตารางที่ 5.3 ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของวัยรุ่น จำแนกตามอายุและเพศ

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ลักษณะการคุยกับผู้เป็นเอดส์						
คุยเป็นปกติ	76.1	81.2	79.7	81.7	78.3	81.5
คุยแต่นั่งห่างเล็กน้อย	18.2	18.8	12.0	13.9	14.5	16.2
คุยแต่นั่งห่างอย่างน้อย 3 เมตร	1.1	-	2.3	0.9	1.8	0.5
ไม่จำเป็นไม่คุยดีกว่า	4.5	-	6.0	3.5	5.4	1.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	88	101	133	115	221	216
ความเห็นเกี่ยวกับการนำผู้เป็นเอดส์มาใกล้กันไว้เพื่อไม่ให้ระบาดสู่บุคคลอื่น						
เห็นด้วย	38.2	37.3	41.8	34.2	40.4	35.6
ไม่เห็นด้วย	61.8	62.7	58.2	65.8	59.6	64.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	89	102	134	120	223	222
ทัศนคติทางลบ						
ทัศนคติทางบวก	52.2	49.5	54.4	47.5	53.5	48.4
ทัศนคติทางบวก	47.8	50.5	45.6	52.5	47.3	51.6
(จำนวน)	(90)	(103)	(136)	(120)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ใดเป็นลบหรือบวก นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 2 ข้อข้างต้น โดยที่คะแนน แต่ละคำตอบไม่เท่ากัน นั่นคือ

ข้อคำถามที่ 1 ถามถึงลักษณะการคุยกับผู้เป็นเอดส์ ถ้าตอบว่า

คุยเป็นปกติ จะได้คะแนน 4 , คุยแต่นั่งห่างเล็กน้อย จะได้คะแนน 3,

คุยแต่นั่งห่างอย่างน้อย 3 เมตร จะได้คะแนน 2, และ ไม่จำเป็นไม่คุยดีกว่า จะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 2 เป็นความเห็นเกี่ยวกับการนำผู้เป็นเอดส์ไปกักขังไว้ ถ้าตอบว่าเห็นด้วย จะได้คะแนน 0 ถ้าไม่เห็นด้วย จะได้คะแนน 1

นำคะแนนมารวมกัน และใช้คะแนนมีฐานเป็นคะแนนแบ่งว่าระดับทัศนคติใดเป็นลบหรือบวก

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ของวัยรุ่น จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ลักษณะการคุยกับผู้เป็นเอดส์								
คุยเป็นปกติ	83.7	80.4	74.7	79.8	79.5	84.5	78.3	81.5
คุยแต่นั่งห่างเล็กน้อย	16.3	19.6	15.2	18.1	12.3	11.3	14.5	16.2
คุยแต่นั่งห่างอย่างน้อย 3 เมตร	-	-	2.0	-	2.7	1.4	1.8	0.5
ไม่จำเป็นไม่คุยดีกว่า	-	-	8.1	2.1	5.5	2.8	5.4	1.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	49	51	99	94	73	71	221	216
ความเห็นเกี่ยวกับการนำผู้เป็นเอดส์มาใกล้กันไว้เพื่อไม่ให้ระบาดสู่บุคคลอื่น								
เห็นด้วย	31.4	32.0	48.5	40.8	36.0	31.1	40.4	35.6
ไม่เห็นด้วย	68.6	68.0	51.5	59.2	64.0	68.9	59.6	64.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	51	50	97	98	75	74	223	222
ทัศนคติทางลบ	45.1	43.1	61.0	55.1	49.3	43.2	53.5	48.4
ทัศนคติทางบวก	54.9	56.9	39.0	44.9	50.7	56.8	47.3	51.6
(จำนวน)	(51)	(51)	(100)	(98)	(75)	(74)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ใดเป็นลบหรือบวก นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 2 ข้อข้างต้น โดยที่

คะแนน แต่ละคำตอบไม่เท่ากัน นั่นคือ

ข้อคำถามที่ 1 ถามถึงลักษณะการคุยกับผู้เป็นเอดส์ ถ้าตอบว่า

คุยเป็นปกติ จะได้คะแนน 4 , คุยแต่นั่งห่างเล็กน้อย จะได้คะแนน 3,

คุยแต่นั่งห่างอย่างน้อย 3 เมตร จะได้คะแนน 2, และ ไม่จำเป็นไม่คุยดีกว่า จะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 2 เป็นความเห็นเกี่ยวกับการนำผู้เป็นเอดส์ไปกักขังไว้ ถ้าตอบว่าเห็นด้วย จะได้คะแนน 0 ถ้าไม่เห็นด้วย จะได้คะแนน 1

นำคะแนนมารวมกัน และใช้คะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนแบ่งว่าระดับทัศนคติใดเป็นลบหรือบวก

เมื่อมองในภาพรวม (สองแถวสุดท้ายในตาราง 5.3 และ 5.4) แนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์จะมีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง สำหรับการจำแนกตามอายุ ความแตกต่างไม่ค่อยมีมากนักทั้งหญิงและชาย โดยที่วัยรุ่นชายที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ติดเอดส์สูงกว่าผู้มีอายุมากเล็กน้อย ขณะที่วัยรุ่นหญิงที่มีอายุมากกว่ากลับมีทัศนคติที่ติดเอดส์สูงกว่าผู้มีอายุน้อย และเมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา พบว่าวัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นลบสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น

สรุป แนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์มีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีอายุมากจะมีทัศนคติทางลบสูงกว่าผู้มีอายุน้อย สำหรับวัยรุ่นหญิง แม้ว่าจะมีทัศนคติที่ติดเอดส์สูงกว่าชาย แต่ก็ยังมีผู้ที่ทัศนคติทางลบต่อเอดส์อยู่เช่นกัน โดยที่ผู้ที่มีทัศนคติต่อเอดส์ไปทางลบจะเป็นผู้ที่มีอายุน้อย เมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา วัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นไปทางลบสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น

ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย

ในภาพรวม(สองคอลัมน์สุดท้ายในตาราง 5.5 และ 5.6) จะเห็นว่าวัยรุ่นหญิงจะมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อยกว่าวัยรุ่นชาย นั่นคือ เกือบ 4 ใน 5 ของวัยรุ่นหญิงมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อย แต่อย่างไรก็ตามพบว่าไม่ถึง 2 ใน 5 ของวัยรุ่นชายที่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อย

เมื่อมาพิจารณาในรายละเอียดแต่ละเรื่อง เราจะเห็นว่า คำถามความรู้เรื่องถุงยางเหล่านี้ เรื่องที่ตอบถูกมากที่สุดคือ เรื่องการเลือกถุงยางนั้นควรดูวันที่ผลิตและวันหมดอายุ (ร้อยละ 93.8 ของวัยรุ่นชาย และ 86.1 ของวัยรุ่นหญิง) รองลงไปสำหรับวัยรุ่นชาย คือเรื่อง การใช้ถุงยางอนามัยควรใช้ขณะที่มีอวัยวะเพศแข็งตัวเสมอ (ร้อยละ 74.8 ของวัยรุ่นชายที่ตอบถูก) และเรื่องการรักษาถุงยางควรบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนใช้ทุกครั้ง (ประมาณร้อยละ 54 ของวัยรุ่นชายที่ตอบถูก) นอกจากเรื่องดังกล่าวแล้ว ไม่มีเรื่องใดเลยที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายสามารถตอบถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 50 สำหรับเรื่องที่วัยรุ่นส่วนใหญ่ตอบไม่ถูกต้องได้แก่ การเก็บถุงยางอนามัยในอุณหภูมิต่ำเกินไป การดึงถุงยางอนามัยจนถึงระดับโคนเมื่อใส่ การถอดถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศอ่อนตัวหรือแข็งตัว และการใช้สารหล่อลื่น สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้น นอกจากเรื่องดังกล่าวที่ส่วนใหญ่ไม่สามารถตอบถูกต้องแล้ว ยังมีเรื่อง การไม่ทราบว่าจะต้องใช้ถุงยางอนามัยนั้นอวัยวะเพศต้องแข็งตัวหรือไม่ และการไม่ทราบว่าจะต้องบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนใส่

เมื่อจำแนกตามอายุ (ตารางที่ 5.5) วัยรุ่นชายอายุน้อยจะมีแนวโน้มที่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อยกว่าผู้มีอายุมาก แต่ในทางกลับกัน วัยรุ่นหญิงอายุมากกว่ากลับมีแนวโน้มที่มีความรู้เรื่องนี้มากกว่าผู้มีอายุน้อย

ตารางที่ 5.5 ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องถุงยางอนามัยถูกต้อง จำแนกตามอายุและเพศ

ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. การเลือกซื้อถุงยางควรวินที่ผลิตและวันหมดอายุ	94.4	85.4	93.4	86.7	93.8	86.1
2. ถุงยางอนามัยสามารถเก็บไว้ในที่ร้อนชื้นได้	46.7	32.0	50.7	38.3	49.1	35.4
3. ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัวเสมอ	73.3	38.8	75.7	25.8	74.8	31.8
4. เพื่อป้องกันการแตกของถุงยาง ก่อนใช้ควรบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนสวมเสมอ	45.6	37.9	58.8	21.7	53.5	29.1
5. ควรดึงถุงยางขึ้นมาจนสุดไม่ต้องเหลือปลายกระเปาะไว้เลย	26.7	9.7	42.6	6.7	36.3	8.1
6. เมื่อมีการหลั่งน้ำอสุจิแล้วให้ถอดถุงยางออกในระหว่างที่อวัยวะเพศยังแข็งตัว	31.1	16.5	38.2	15.8	35.4	16.1
7. ถ้าต้องการใช้สารหล่อลื่น เราสามารถใช้ครีมแต่งผมหรือน้ำมันอื่น ๆ ก็ได้ทั้งนั้น	32.2	18.4	38.2	23.3	35.8	21.1
ความรู้เรื่องถุงยางน้อย	50.0	71.8	34.6	81.7	40.7	77.1
ความรู้เรื่องถุงยางมาก	50.0	28.2	65.4	18.3	59.3	22.9
(จำนวน)	(90)	(103)	(136)	(120)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าความรู้เรื่องถุงยางอนามัยใดมากหรือน้อย นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 7 ข้อนำมารวมกัน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งว่าความรู้เรื่องถุงยางอนามัยใดมากหรือน้อย

ตารางที่ 5.6 ร้อยละของการตอบความรู้เรื่องถุงยางอนามัยถูกต้อง จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. การเลือกซื้อถุงยางควรวินที่ผลิตและวันหมดอายุ	96.1	84.3	93.0	86.7	93.3	86.5	93.8	86.1
2. ถุงยางอนามัยสามารถเก็บไว้ในที่ร้อนชื้นได้	51.0	37.3	44.0	27.6	54.7	44.6	49.1	35.4
3. ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัวเสมอ	72.5	43.1	74.0	26.5	77.3	31.1	74.8	31.8
4. เพื่อป้องกันการแตกของถุงยาง ก่อนใช้ควรบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนสวมเสมอ	39.2	47.1	48.0	26.5	70.7	20.3	53.5	29.1
5. ควรดึงถุงยางขึ้นมาจนสุด ไม่ต้องเหลือปลายกระเปาะไว้เลย	25.5	7.8	34.0	7.1	46.7	9.5	36.3	8.1
6. เมื่อมีการหลั่งน้ำอสุจิแล้วให้ถอดถุงยางออกในระหว่างที่อวัยวะเพศยังแข็งตัว	25.5	19.6	35.0	12.2	42.7	18.9	35.4	16.1
7. ถ้าต้องการใช้สารหล่อลื่น เราสามารถใช้ครีมแต่งผมหรือน้ำมันอื่น ๆ ก็ได้ทั้งนั้น	41.2	23.5	34.0	15.3	34.7	27.0	35.8	21.1
ความรู้เรื่องถุงยางน้อย	51.0	64.7	45.0	82.7	28.0	78.4	40.7	77.1
ความรู้เรื่องถุงยางมาก	49.0	35.3	55.0	17.3	72.0	21.6	59.3	22.9
(จำนวน)	(51)	(51)	(100)	(98)	(75)	(74)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าความรู้เรื่องถุงยางอนามัยใดมากหรือน้อย นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 7 ข้อนามารวมกัน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งว่าความรู้เรื่องถุงยางอนามัยใดมากหรือน้อย

เมื่อพิจารณาในแต่ละสาย/ระดับการศึกษา (ตารางที่ 5.6) ปรากฏว่า ในกลุ่มวัยรุ่นชายนั้น แนวโน้มที่สายสามัญจะมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่นในเพศเดียวกัน ขณะที่วัยรุ่นชายระดับอุดมศึกษามีความรู้เรื่องนี้มากที่สุด สำหรับวัยรุ่นหญิง พบว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีความรู้เรื่องนี้มีน้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่นในเพศเดียวกัน ขณะที่วัยรุ่นหญิงสายสามัญมีแนวโน้มที่มีความรู้เรื่องนี้มากที่สุด

สรุปได้ว่า แนวโน้มวัยรุ่นหญิงมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยมีน้อยกว่าวัยรุ่นชาย อย่างไรก็ตามมีวัยรุ่นชายจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อย สำหรับเรื่องที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายรู้ และรายงานอย่างถูกต้องมากที่สุด คือ การเลือกซื้อถุงยางควรดูวันผลิตและหมดอายุ และเรื่องที่วัยรุ่นชายส่วนใหญ่รายงานถูกต้องอีกสองเรื่อง คือ การใช้ถุงยางอนามัยขณะท้องวัยรุ่นเพศแข็งตัว และการบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนใช้ ส่วนเรื่องอื่น ๆ วัยรุ่นทั้งหญิงและชายมีความรู้ค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะพิจารณาตามอายุ และสาย/ระดับการศึกษาก็ตาม ดังนั้น ควรจะมีการส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยให้มากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ในทุกกลุ่มการศึกษา และทุกกลุ่มอายุ

ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย

คำถามที่ถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยนี้ ประกอบด้วยคำถาม 3 คำถาม คือ “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์” “คิดว่าถุงยางมีข้อบกพร่องหรือไม่” และอีกคำถาม “คิดว่าถุงยางมีข้อเสียหรือไม่” สามคำถามนี้ถูกใช้ในการทดสอบทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย

คำตอบที่ได้รับจากความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์ (ตารางที่ 5.7 และ 5.8) จะเห็นว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าถุงยางสามารถป้องกันโรคเอดส์ได้เพียง 50% เท่านั้น (ร้อยละ 53.6 และ 63.2 ของวัยรุ่นชายและหญิง รายงานตามลำดับ) แต่อย่างไรก็ตามมีประมาณถึงร้อยละ 39 ของวัยรุ่นชาย และร้อยละ 28 ของวัยรุ่นหญิงที่มีความเห็นว่าถุงยางมีความสามารถป้องกันเอดส์มากกว่า 50%

เมื่อพิจารณาตามอายุ (ตารางที่ 5.7) พบว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายอายุมากมีความเห็นว่าถุงยางอนามัยมีความสามารถป้องกันโรคเอดส์เกินกว่า 50% มีมากกว่าผู้มีอายุน้อย

และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 5.8) พบว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายระดับอุดมศึกษาจะเห็นว่าถุงยางอนามัยมีความสามารถป้องกันโรคเอดส์เกินกว่า 50% มีมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น รองลงมาคือสายสามัญ

สำหรับคำตอบของเรื่องความบกพร่องของถุงยางอนามัย พบว่า วัยรุ่นชายประมาณ 3 ใน 4 และวัยรุ่นหญิงมากกว่า 3 ใน 5 รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อบกพร่อง เมื่อพิจารณาตามอายุ (ตารางที่ 5.7) แนวโน้มที่วัยรุ่นชายอายุมากจะรายงานว่าถุงยางมีข้อบกพร่องมีสูงกว่าผู้มีอายุน้อย แต่ในทางกลับกันแนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงอายุน้อยกลับรายงานว่าถุงยางมีข้อบกพร่องมีสูงกว่าผู้มีอายุมาก

ตารางที่ 5.7 ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยของวัยรุ่น จำแนกตามอายุและเพศ

ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์						
มาก	32.6	24.5	43.0	30.5	38.8	27.7
ปานกลาง	62.9	66.7	47.4	60.2	53.6	63.2
น้อย	4.5	8.9	9.6	9.3	7.6	9.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	89	102	135	118	224	220
คิดว่าถุงยางอนามัยมีข้อบกพร่องหรือไม่						
ไม่มี	31.8	30.9	20.9	35.5	25.3	33.5
มี	68.2	69.1	79.1	64.5	74.7	66.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	88	81	129	107	217	188
คิดว่าถุงยางอนามัยมีข้อดีหรือไม่						
ไม่มี	3.4	5.7	0.8	1.8	1.9	3.5
มี	96.6	94.3	99.2	98.2	98.1	96.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	88	87	128	114	216	201
ทัศนคติทางลบ	51.1	69.9	50.0	53.3	50.4	61.0
ทัศนคติทางบวก	48.9	30.1	50.0	46.7	49.6	39.0
(จำนวน)	(90)	(103)	(136)	(120)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าทัศนคติเรื่องถุงยางอนามัยเป็นลบหรือบวก นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 3 ข้อข้างต้น โดยที่คะแนนแต่ละคำตอบไม่เท่ากัน นั่นคือ

ข้อคำถามที่ 1 ถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์ ถ้าตอบว่า

มาก จะได้คะแนน 3 , ปานกลาง จะได้คะแนน 2, น้อย จะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 2 คิดว่าถุงยางมีข้อบกพร่องหรือไม่ ถ้าคิดว่ามีข้อบกพร่อง จะได้คะแนน 0 แต่ถ้าไม่มีจะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 3 คิดว่าถุงยางมีข้อดีหรือไม่ ถ้าคิดว่ามีข้อดี จะได้คะแนน 1 แต่ถ้าไม่มีจะได้คะแนน 0

นำคะแนนมารวมกัน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งว่าทัศนคติใดเป็นลบหรือบวก

ตารางที่ 5.8 ร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยของวัยรุ่น จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์

มาก	41.2	29.4	32.7	19.8	45.3	37.0	38.8	27.7
ปานกลาง	56.9	68.6	58.2	68.8	45.3	52.1	53.6	63.2
น้อย	2.0	2.0	9.2	11.4	9.3	10.9	7.6	9.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	51	51	98	96	75	73	224	220

คิดว่าถุงยางอนามัยมีข้อบกพร่องหรือไม่

ไม่มี	41.7	21.7	24.5	46.6	16.0	27.5	25.3	33.5
มี	58.3	78.3	75.5	53.4	84.0	72.5	74.7	66.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	48	46	94	73	75	69	217	188

คิดว่าถุงยางอนามัยมีข้อดีหรือไม่

ไม่มี	-	2.3	3.3	5.9	1.3	1.4	1.9	3.5
มี	100.0	97.7	96.7	94.1	98.7	98.6	98.1	96.5
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	51	44	90	85	75	72	216	201

ทัศนคติทางลบ	35.3	64.7	61.0	65.3	46.7	52.7	50.4	61.0
ทัศนคติทางบวก	64.7	35.3	39.0	34.7	53.3	47.3	49.6	39.0
(จำนวน)	(51)	(51)	(100)	(98)	(75)	(74)	(226)	(223)

หมายเหตุ การแบ่งว่าทัศนคติเรื่องถุงยางอนามัยเป็นลบหรือบวก นั้นได้คำนวณจากคะแนนของข้อคำถาม 3 ข้อข้างต้น โดยที่คะแนนแต่ละคำตอบไม่เท่ากัน นั่นคือ

ข้อคำถามที่ 1 ถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการป้องกันโรคเอดส์ ถ้าตอบว่า

มาก จะได้คะแนน 3 , ปานกลาง จะได้คะแนน 2 , น้อย จะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 2 คิดว่าถุงยางมีข้อบกพร่องหรือไม่ ถ้าคิดว่ามีข้อบกพร่อง จะได้คะแนน 0 แต่ถ้าไม่มีจะได้คะแนน 1

ข้อคำถามที่ 3 คิดว่าถุงยางมีข้อดีหรือไม่ ถ้าคิดว่ามีข้อดี จะได้คะแนน 1 แต่ถ้าไม่มีจะได้คะแนน 0

นำคะแนนมารวมกัน และใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวแบ่งว่าทัศนคติใดเป็นลบหรือบวก

และเมื่อแยกตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 5.8) แนวโน้มที่วัยรุ่นชายระดับอุดมศึกษาจะรายงานว่าถุงยางมีข้อบกพร่องมีสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น รองลงมาคือ สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงสายสามัญจะรายงานว่าถุงยางมีข้อบกพร่องมีสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น รองลงไปคือ ระดับอุดมศึกษา

สำหรับคำตอบเรื่องข้อดีของถุงยางอนามัย พบว่า มากกว่าร้อยละ 95 ของทั้งชายและหญิง รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อดี แม้ว่าจะจำแนกตามอายุ และระดับ/สายการศึกษา ก็ยังพบว่า ส่วนใหญ่ทุกกลุ่มอายุและสายการศึกษาเห็นว่าถุงยางอนามัยมีข้อดี

เมื่อมองในภาพรวม (สองแถวสุดท้ายในตาราง 5.7 และ 5.8) แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีทัศนคติทางลบต่อถุงยางอนามัยจะมีสูงกว่าวัยรุ่นชาย สำหรับการจำแนกตามอายุ ในวัยรุ่นชายไม่มีความแตกต่างเรื่องทัศนคติต่อถุงยางอนามัยระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกันมากนัก แต่ในวัยรุ่นหญิง พบว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อยมีทัศนคติทางลบกับถุงยางอนามัยมีสูงกว่าผู้มีอายุมาก และเมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา พบว่าวัยรุ่นชายสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นลบมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ส่วนในกลุ่มวัยรุ่นหญิง แนวโน้มที่สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ และสายสามัญจะมีทัศนคติทางลบกับถุงยางอนามัยมีมากกว่าระดับอุดมศึกษา

สรุป แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีทัศนคติทางลบต่อถุงยางอนามัยมีสูงกว่าชาย โดยที่วัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อยจะมีแนวโน้มที่มีทัศนคติทางลบมากกว่าผู้มีอายุมาก โดยเฉพาะในกลุ่มสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ และสายสามัญ สำหรับวัยรุ่นชายนั้นสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อถุงยางอนามัยเป็นลบมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น แต่ไม่พบว่า วัยรุ่นชายที่มีอายุแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อถุงยางอนามัยที่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกันโรคเอดส์

ความคิดเห็นเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด (ตารางที่ 5.9 และ 5.10) จะเห็นว่า เกือบครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นชายเห็นว่าวิธีป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุดคือ การสวมถุงยางอนามัย วิธีรองลงไปคือ ไม่สำส่อนทางเพศ ในขณะที่ร้อยละ 55 ของวัยรุ่นหญิงเห็นว่าการไม่สำส่อนทางเพศเป็นวิธีที่สำคัญในการป้องกันโรคเอดส์ รองลงไปคือ การสวมถุงยางอนามัย

เมื่อจำแนกตามอายุ หรือสาย/ระดับการศึกษาแล้ว ยังพบเช่นเดิม คือ แม้ว่าจะต่างอายุกัน หรือต่างระดับการศึกษากัน วัยรุ่นชายจะมีความเห็นว่าวิธีป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุดคือ การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีการร่วมเพศ ขณะที่วัยรุ่นหญิงเห็นว่าวิธีป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุดคือการไม่สำส่อนทางเพศ

สรุป ความแตกต่างในแง่ความคิดเห็นในการป้องกันโรคเอดส์ของชายและหญิงคือ หญิงจะเน้นที่การไม่สำส่อนทางเพศจึงจะป้องกันโรคเอดส์ได้ ขณะที่ชายเน้นที่การใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งจุดนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ทางสังคมที่ต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง นั่นคือ ผู้หญิงจะได้รับการสั่งสอนให้รักกนวล

สงวนตัว และไม่ควรมีเพศสัมพันธ์สำล่อน แต่ขณะที่ชายสามารถมีเพศสัมพันธ์กับหญิงได้หลายคน ดังนั้นวิธีป้องกันเอดส์น่าจะเป็นดูยางอนามัยมากกว่าการไม่มีเพศสัมพันธ์

ตารางที่ 5.9 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด จำแนกตามอายุและเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกัน โรคเอดส์	15-17 ปี		18-24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
การป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด						
สวมถุงยางอนามัย	50.6	26.5	45.9	27.0	47.7	26.7
ไม่ใช้ของมีคม/เข็มฉีดยา ร่วมกัน	11.5	16.7	8.3	8.7	9.5	12.4
ไม่สำล่อนทางเพศ	31.0	49.0	39.8	60.9	36.4	55.3
ไม่ติดยาเสพติด	4.6	1.0	1.5	-	2.7	0.5
อื่น ๆ	2.3	6.9	4.5	3.5	3.6	5.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	87	102	133	115	220	217

ตารางที่ 5.10 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีป้องกัน โรคเอดส์	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
การป้องกันโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด								
สวมถุงยางอนามัย	44.9	26.0	48.0	31.3	49.3	21.1	47.7	26.7
ไม่ใช้ของมีคม/เข็มฉีดยา ร่วมกัน	18.4	16.0	6.1	10.4	8.2	12.7	9.5	12.4
ไม่สำล่อนทางเพศ	28.6	52.0	40.8	50.0	35.6	64.8	36.4	55.3
ไม่ติดยาเสพติด	6.1	-	1.0	1.0	2.7	-	2.7	0.5
อื่น ๆ	2.0	6.0	4.1	7.3	4.1	1.4	3.6	5.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	49	50	98	96	73	71	220	217

ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบกพร่องและข้อดีของถุงยางอนามัย

ตารางที่ 5.11 และ 5.12 จะเห็นว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นชายจะรายงานข้อบกพร่องของถุงยางอนามัย คือ ใส่แล้วความรู้สึกทางเพศลดลง รองลงไปคือแตกง่าย สำหรับวัยรุ่นหญิง ส่วนใหญ่จะรายงานถึงข้อบกพร่องของถุงยาง คือ แตกง่าย รองลงไป คือ ลดความรู้สึกทางเพศ

ในด้านข้อดีของถุงยางอนามัย ส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายรายงานถึงข้อดี คือ ป้องกันโรคเอดส์ รองลงไปคือ ป้องกันการตั้งครรภ์

เมื่อจำแนกตามอายุ หรือจำแนกตามสาย/ระดับการศึกษา ก็ยังพบเช่นเดิมคือ ในด้านข้อบกพร่อง วัยรุ่นชายทุกอายุและทุกสาย/ระดับการศึกษาก็ยังให้ความสำคัญกับเรื่องการลดความรู้สึกทางเพศ และวัยรุ่นหญิงก็เห็นว่าข้อบกพร่องของถุงยางคือ การแตกง่าย สำหรับข้อดี ทั้งวัยรุ่นหญิงและชายทุกอายุและทุกสาย/ระดับการศึกษาให้ความสำคัญต่อการป้องกันโรคเอดส์

ตารางที่ 5.11 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องและข้อดีที่สำคัญที่สุดของถุงยางอนามัย จำแนกตามอายุและเพศ

ข้อบกพร่องและข้อดี ของถุงยางอนามัย	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง

สิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของถุงยางอนามัยที่สำคัญที่สุด

แตกง่าย	27.6	41.5	32.7	38.5	30.8	39.8
น้ำหล่อลื่นมากเกินไป	3.4	3.8	3.1	-	3.2	1.7
น้ำหล่อลื่นน้อยเกินไป	1.7	1.9	1.0	6.2	1.3	4.2
ใส่แล้วความรู้สึกทางเพศลดลง	36.2	35.8	38.8	35.4	37.8	35.6
เสียเวลาในการใส่/ไม่สะดวก	20.7	5.7	15.3	15.4	17.3	11.0
เพิ่มค่าใช้จ่าย	10.3	11.3	9.2	4.6	9.6	7.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน *	58	53	98	65	156	118

ตารางที่ 5.11 (ต่อ)

ข้อบกพร่องและข้อดี ของถุงยางอนามัย	15-17 ปี		18 -24 ปี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
สิ่งที่เป็ข้อดีของถุงยางอนามัยที่สำคัญที่สุด						
ป้องกันตั้งครรภ์	30.5	15.6	34.7	36.8	33.0	27.9
ป้องกันการติดเชื้อทาง เพศสัมพันธ์	8.5	11.7	11.3	14.2	10.2	13.1
ป้องกันเอดส์	53.7	63.6	40.3	41.5	45.6	50.8
ทำให้ผู้หญิงไม่ต้องลำบาก ในการป้องกัน	3.7	5.2	8.1	5.7	6.3	5.5
ไม่มีผลข้างเคียง	-	-	2.4	1.9	1.5	1.1
สะดวกในการซื้อและไม่ ต้องปรึกษาแพทย์	3.7	3.9	0.8	-	1.9	1.6
ทำให้เกิดความพอใจทางเพศ ของฝ่ายหญิง	-	-	2.4	-	1.5	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน **	82	77	124	106	206	183

หมายเหตุ * ไม่รวมผู้ที่รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อดี

** ไม่รวมผู้ที่รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อบกพร่อง

ตารางที่ 5.12 ร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องและข้อดีที่สำคัญที่สุดของถุงยางอนามัย
จำแนกตามสาย/ระดับการศึกษาและเพศ

ข้อบกพร่องและข้อดี ของถุงยางอนามัย	สามัญ		อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		รวม	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง

สิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของถุงยางอนามัยที่สำคัญที่สุด

แตกง่าย	40.7	40.6	14.9	27.8	43.5	48.0	30.8	39.8
น้ำหล่อลื่นมากเกินไป	-	3.1	6.0	2.8	1.6	-	3.2	1.7
น้ำหล่อลื่นน้อยเกินไป	3.7	3.1	1.5	2.8	-	6.0	1.3	4.2
ใส่แล้วความรู้สึกทางเพศลดลง	25.9	34.4	53.7	47.2	25.8	28.0	37.8	35.6
เสียเวลาในการใส่/ไม่สะดวก	25.9	6.3	16.4	13.9	14.5	12.0	17.3	11.0
เพิ่มค่าใช้จ่าย	3.7	12.5	7.5	5.6	14.5	6.0	9.6	7.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน *	27	32	67	36	62	50	156	118

สิ่งที่เป็นข้อดีของถุงยางอนามัยที่สำคัญที่สุด

ป้องกันตั้งครรภ์	34.0	9.3	32.5	31.9	32.9	35.3	33.0	27.9
ป้องกันการติดเชื้อทาง เพศสัมพันธ์	10.0	14.0	7.2	9.7	13.7	16.2	10.2	13.1
ป้องกันเอดส์	50.0	69.8	49.4	45.8	38.4	44.1	45.6	50.8
ทำให้ผู้หญิงไม่ต้องลำบาก ในการป้องกัน	2.0	4.7	7.2	8.3	8.2	2.9	6.3	5.5
ไม่มีผลข้างเคียง	2.0	-	-	1.4	2.7	1.5	1.5	1.1
สะดวกในการซื้อและไม่ ต้องปรึกษาแพทย์	2.0	2.3	3.6	2.8	-	-	1.9	1.6
ทำให้เกิดความพอใจทางเพศ ของฝ่ายหญิง	-	-	-	-	4.1	-	1.5	-
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน **	50	43	83	72	73	60	206	183

หมายเหตุ * ไม่รวมผู้ที่รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อดี

** ไม่รวมผู้ที่รายงานว่าถุงยางอนามัยมีข้อบกพร่อง

บทที่ 6

การปฏิบัติต่อเพศตรงข้ามในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลคู่ของตนและการพูดคุยในเรื่องเพศ

การเอาใจใส่ดูแลคู่ของตน

คำถามที่ถามเกี่ยวกับเรื่องนี้มี 4 หัวข้อ คือ หนึ่ง การช่วยเหลือส่งเสริมในเรื่องการเรียน สอง เอาใจใส่เวลาคู่ของตนไม่สบาย สาม เวลาคู่ของตนไม่สบายใจคอยปลอบโยนให้กำลังใจ และสี่ การเอาใจใส่ดูแลเวลาคู่ของตนมีงานมาก เช่นดูแลเรื่องอาหาร ความเป็นอยู่ เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งวัยรุ่นที่มีคูรักเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ และกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคูรัก

ตารางที่ 6.1 ร้อยละการปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่ของตน จำแนกตามเพศ และการมีเพศสัมพันธ์

การปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่ของตน	ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์				มีเพศสัมพันธ์			
	ชาย		หญิง		ชาย		หญิง	
	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย

ช่วยเหลือส่งเสริมเรื่องการ

ศึกษา	79.4	20.6	78.3	21.7	80.3	19.7	88.5	11.5
-------	------	------	------	------	------	------	------	------

เอาใจใส่เวลาแฟนไม่สบาย	84.5	15.5	79.1	20.9	83.3	16.7	96.2	3.8
------------------------	------	------	------	------	------	------	------	-----

เวลาแฟนไม่สบายใจคอย

ปลอบโยนให้กำลังใจ	84.5	15.5	81.7	18.3	89.4	10.6	96.2	3.8
-------------------	------	------	------	------	------	------	------	-----

เอาใจใส่ดูแลเวลาแฟนมี

งานมาก	63.9	36.1	60.0	40.0	83.3	16.7	84.6	15.4
--------	------	------	------	------	------	------	------	------

การปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่ของตน	ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์		มีเพศสัมพันธ์	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
น้อย	47.4	51.3	40.9	26.9
มาก	52.6	48.7	59.1	73.1
(จำนวน)	(97)	(115)	(66)	(26)

ตารางที่ 6.1 ในกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนของตนนั้น แม้ว่าการเคยปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่รักในเรื่องทั้ง 4 เรื่องที่กล่าวมาข้างต้นจะมีความแตกต่างกันระหว่างชายและหญิงไม่มาก แต่แนวโน้มที่วัยรุ่นชายเคยปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่รักของตนในเรื่องทั้งสี่สูงกว่าวัยรุ่นหญิง ดังนั้นโดยภาพรวมแล้ว เกินครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นชายจะมีการปฏิบัติดูแลเอาใจใส่แฟนของตน ขณะที่ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงมีการเอาใจใส่ดูแลคู่รักของตน

แต่เมื่อมาพิจารณาในกลุ่มวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนแล้ว กลับพบตรงกันข้ามกับกลุ่มที่แล้ว กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างชายและหญิงมีอย่างเห็นชัด โดยที่ร้อยละของวัยรุ่นหญิงจะมีการเอาใจใส่แฟนของตนเองในเรื่องทั้งสี่เรื่องนี้ สูงกว่าวัยรุ่นชาย ดังนั้นโดยภาพรวมของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักนั้น แนวโน้มที่หญิงจะมีการปฏิบัติดูแลเอาใจใส่แฟนของตนค่อนข้างสูงกว่าชาย

สรุป การเอาใจใส่ของวัยรุ่นก่อนการมีเพศสัมพันธ์และหลังการมีเพศสัมพันธ์มีความแตกต่างกัน โดยที่ก่อนการมีเพศสัมพันธ์นั้นวัยรุ่นชายจะสนใจเอาใจใส่แฟนของตนมากกว่าวัยรุ่นหญิง ในทางกลับกันหลังการมีเพศสัมพันธ์แล้ว วัยรุ่นหญิงต้องเป็นฝ่ายคอยสนใจเอาใจใส่แฟนของตนเองมากกว่าวัยรุ่นชาย

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ

คำถามในการสัมภาษณ์เรื่องนี้ ถ้าเป็นผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักมาแล้ว คำถามเหล่านี้ คือ เคยพูดถึงความต้องการทางเพศกันก่อนมีเพศสัมพันธ์หรือไม่ และเคยมีการปฏิเสธความต้องการทางเพศของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีคำถามถึงการเคยพูดเรื่องความรู้เรื่องเพศในเวลาปกติหรือไม่ และสุดท้ายคำถามในเรื่องนี้จะเป็นเรื่องการเคยชักชวนคู่ของตนให้ดูยางอนามัยหรือไม่ แต่ในกรณีที่วัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักมาก่อน จะมีคำถามเพียงคำถามเดียว คือ เคยคุยเรื่องเพศหรือความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนหรือไม่

ผลจากการตอบคำถามโดยตนเองของวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก (ตารางที่ 6.2) พบว่า ในภาพรวมแนวโน้มที่วัยรุ่นจะพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศมีไม่มากนัก นั่นคือ ประมาณ 3 ใน 5 ของวัยรุ่นชาย และประมาณครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงมีการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนน้อย และเมื่อมาพิจารณาในเรื่องการคุยในเรื่องความต้องการทางเพศ พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งทั้งชายและหญิงรายงานว่า เคยมีการพูดถึงเรื่องนี้ก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งแนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะเคยพูดคุยถึงความต้องการทางเพศมีสูงกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้วัยรุ่นชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71) ไม่เคยปฏิเสธความต้องการของคู่ของตนเลย ขณะที่เกือบ 3 ใน 4 ของวัยรุ่นหญิงเคยปฏิเสธความต้องการของคู่ของตน นอกจากนี้ มากกว่า 3 ใน 5 ของวัยรุ่นชายรายงานว่า เคยถูกแฟนปฏิเสธความต้องการของตนเอง แต่ 4 ใน 5 ของวัยรุ่นหญิงรายงานว่า ไม่เคยถูกแฟนปฏิเสธความต้องการของตนเอง ซึ่งก็ชี้ให้เห็นว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของตนจะมีอำนาจต่อรองในการมีเพศสัมพันธ์ หรือปฏิเสธความต้องการทางเพศของชายนั้นมีค่อนข้างสูง สำหรับในเรื่องการพูดคุยเรื่องความรู้เรื่องเพศในเวลาปกติ พบว่า มากกว่า ร้อยละ 90 ทั้งชายและหญิงเคยพูดคุยกับแฟนของตน

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ ของวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตน
จำแนกตามเพศ

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ	ชาย	หญิง
<i>เคยคุยกับแฟนเรื่องความต้องการทางเพศ ก่อนมีเพศสัมพันธ์หรือไม่</i>		
เคย	58.1	64.0
ไม่เคย	41.9	36.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	62	25
<i>เคยปฏิเสธความต้องการทางเพศของแฟนหรือไม่</i>		
เคย	29.4	73.3
ไม่เคย	70.6	26.7
รวม	100.0	100.0
จำนวน	17	15
<i>แฟนเคยปฏิเสธความต้องการทางเพศของคุณ หรือไม่</i>		
เคย	62.5	20.0
ไม่เคย	37.5	80.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	32	10
<i>เคยพูดคุยกับแฟนในเรื่องความรู้เรื่องเพศในเวลาปกติ หรือไม่</i>		
เคย	91.7	93.8
ไม่เคย	8.3	6.3
รวม	100.0	100.0
จำนวน	36	16
<i>คุณเคยชักชวนแฟนว่าคุณต้องการใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่</i>		
เคย	24.6	24.0
ไม่เคย	75.4	76.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	65	25

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ	ชาย	หญิง
แฟนของคุณเคยชักชวนให้คุณใช้ถุงยางอนามัย หรือไม่		
เคย	30.2	20.8
ไม่เคย	69.8	79.2
รวม	100.0	100.0
จำนวน	63	24

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ	ชาย	หญิง
น้อย	59.1	50.0
มาก	40.9	50.0
(จำนวน)	(66)	(26)

เรื่องการชักชวนในการใช้ถุงยางอนามัย เราพบว่า มีเพียง 1 ใน 4 ของวัยรุ่นหญิงและชายที่เคยชักชวนคู่ของตนให้ใช้ถุงยางอนามัย และเช่นเดียวกัน มีเพียงร้อยละ 30 ของวัยรุ่นชาย และ ร้อยละ 21 ของวัยรุ่นหญิง รายงานว่า คู่ของตนเคยชักชวนให้ตนใช้ถุงยางอนามัย สำหรับวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก (ตาราง 6.3) มากกว่า 3 ใน 5 ไม่เคยคุยเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับคู่อีกเลย

สรุป แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีการต่อรองในการมีเพศสัมพันธ์ หรือปฏิเสธความต้องการทางเพศของคู่อีกได้นั้นค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม การชักชวนคู่อีกให้ใช้ถุงยางอนามัยทั้งหญิงและชายมีค่อนข้างน้อย ส่วนวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก ส่วนใหญ่ไม่เคยคุยเรื่องเพศกับคู่อีกเลย และไม่จำเป็นว่าเป็นวัยรุ่นผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนหรือไม่ แนวโน้มของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศก็ยังมีน้อยอยู่

ตารางที่ 6.3 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ ของวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่ของตนจำแนกตามเพศ

การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ	ชาย	หญิง
เคยพูดคุยกับแฟนในเรื่องความรู้เรื่องเพศในเวลาปกติ หรือไม่		
เคย	37.2	35.4
ไม่เคย	62.8	64.6
รวม	100.0	100.0
จำนวน	94	113

ความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทเพศ และการเอาใจใส่ดูแลคู่ของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศ

หัวข้อนี้ต้องการที่จะแสดงว่า ความเชื่อและทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศนั้น มีความสัมพันธ์ต่อการพูดคุยในเรื่องเพศ หรือไม่ นอกจากจะพิจารณาด้านบทบาทเพศแล้ว การเอาใจใส่คู่ของตนน่าจะมี ความสัมพันธ์ต่อการพูดคุยในเรื่องเพศ เช่นกัน

ตารางที่ 6.4 เป็นการศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนของตน ซึ่งในตารางที่ 6.2 ได้แสดงมาก่อนแล้วว่าวัยรุ่นทั้งหญิงและชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนพูดคุยในเรื่องเพศไม่มากนัก ดังนั้นใน ตารางที่ 6.4 จึงเห็นว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นจะพูดคุยในเรื่องเพศน้อย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พบในตารางนี้ก็คือ แนวโน้มที่วัยรุ่นที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางบวกจะมีการพูดคุยในเรื่องเพศกับแฟนของตน มากกว่าผู้ที่ทัศนคติในทางลบ นอกจากนี้ ผู้ที่เอาใจใส่ดูแลแฟนของตนมากมีแนวโน้มที่จะพูดคุยในเรื่องเพศ มากกว่าผู้ที่ดูแลแฟนของตนน้อย

ตารางที่ 6.4 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศ ของวัยรุ่นผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติ ด้านบทบาทเพศ และการเอาใจใส่ดูแลคู่ของตน

ความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ และเอาใจใส่ดูแลคู่ของตน	การพูดคุยในเรื่องเพศ		รวม	จำนวน
	น้อย	มาก		
ทัศนคติความเชื่อเรื่องบทบาทเพศ				
ลบ	59.0	41.0	100.0	61
บวก	51.6	48.4	100.0	31
การปฏิบัติดูแลเอาใจใส่คู่ของตน				
น้อย	64.7	35.3	100.0	34
มาก	51.7	48.3	100.0	58

สำหรับในตารางที่ 6.5 เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นผู้ที่มีแฟนแต่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนมาก่อน ซึ่งในตารางที่ 6.3 ก็ได้แสดงมาก่อนแล้วว่า สัดส่วนของวัยรุ่นกลุ่มนี้ที่มีการพูดคุยในเรื่องเพศกับแฟนนั้นมีน้อย อย่างไรก็ตาม ตารางที่ 6.5 ชี้ให้เห็นว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นกลุ่มนี้ซึ่งมีทัศนคติในเรื่องบทบาทเพศเป็นไปในทางบวกน่าจะเคยพูดคุยในเรื่องเพศกับแฟนของตนมากกว่าผู้ที่ทัศนคติในทางลบ และผู้ที่ปฏิบัติดูแลเอาใจใส่แฟนของตนมากน่าจะมีความโน้มที่จะพูดคุยในเรื่องเพศกับแฟนมากกว่าผู้ที่ดูแลเอาใจใส่น้อย

ตารางที่ 6.5 ร้อยละของการพูดคุยในเรื่องเพศ ของวัยรุ่นผู้ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ และการเอาใจใส่ดูแลตนเอง

ความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ และเอาใจใส่ดูแลตนเอง	การพูดคุยในเรื่องเพศ		รวม	จำนวน
	ไม่เคย	เคย		

ทัศนคติความเชื่อเรื่องบทบาทเพศ

ลบ	66.1	33.9	100.0	124
บวก	60.2	39.8	100.0	83

การปฏิบัติดูแลเอาใจใส่ตนเอง

น้อย	73.1	26.9	100.0	104
มาก	54.4	45.6	100.0	103

สรุป สิ่งที่พบคือ แนวโน้มที่ผู้ที่มีทัศนคติในเรื่องเพศเป็นไปทางบวก และผู้ดูแลเอาใจใส่
แฟนของตนเองมาก น่าที่จะมีการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติทาง
ลบ และผู้ที่ไม่เอาใจใส่ดูแลแฟนน้อย

บทที่ 7

การใช้และไม่ใช้ถุงยางอนามัย

กับความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศ และการปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม

ตารางที่ 7.1 ได้แสดงว่า ในจำนวนวัยรุ่น 90 คนที่รายงานว่าเคยมีเพศสัมพันธ์กับแฟนของตนนั้น ส่วนใหญ่ซึ่งมีมากกว่า 3 ใน 4 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับแฟนตน นั้นหมายความว่า น้อยกว่า 1 ใน 4 ใช้ถุงยางอนามัยกับแฟนของตน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนำปัจจัยด้านบทบาทเพศ การปฏิบัติกับเพศตรงข้าม และทัศนคติความรู้เรื่องโรคเอดส์และถุงยางอนามัยมาพิจารณา จำนวนตัวอย่างของวัยรุ่นที่รายงานว่าใช้ถุงยางอนามัยในแต่ละกลุ่มไม่ต่ำกว่า 5 ตัวอย่าง ซึ่งในทางสถิติถือว่าสามารถอธิบายได้ ดังนั้นการศึกษานี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ต่อไป แต่การวิเคราะห์จะเน้นไปที่กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยว่า สาเหตุใดน่าที่จะมีแนวโน้มที่ทำให้วัยรุ่นไม่ใช้ถุงยางอนามัย แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ไม่ได้ทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติ เนื่องจากจำนวนตัวอย่างมีค่อนข้างน้อย ดังนั้นการจะใช้ค่าทางสถิติเป็นตัวบ่งบอกความสัมพันธ์อาจจะทำให้ไม่ถูกต้องเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องดูแนวโน้มของร้อยละในการพิจารณา

พบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศที่เป็นลบ มีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่ทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศที่เป็นบวก นั่นคือ ประมาณร้อยละ 81 และร้อยละ 74 ตามลำดับ นอกจากนี้การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม อันได้แก่ การปฏิบัติเอาใจใส่คู่ของตนน้อย และการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศน้อยมีแนวโน้มที่จะทำให้วัยรุ่นไม่ใช้ถุงยางอนามัยเช่นกัน นั่นคือ สัดส่วนของวัยรุ่นที่มีการเอาใจใส่ดูแลคู่ของตนน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่เอาใจใส่ดูแลคู่ของตนมาก (ประมาณร้อยละ 85 และ ร้อยละ 75 ตามลำดับ) นอกจากนี้ สัดส่วนของวัยรุ่นที่พูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่พูดคุยในเรื่องดังกล่าวกับแฟนมาก (ร้อยละ 82 และร้อยละ 75 ตามลำดับ) สำหรับทัศนคติความรู้เรื่องโรคเอดส์และถุงยางอนามัย พบว่า สัดส่วนของผู้ที่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีความรู้โรคเอดส์มาก นั่นคือร้อยละ 80 และ ร้อยละ 76 ตามลำดับ) ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัยที่เป็นลบหรือบวกพบว่าสัดส่วนของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความแตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อยหรือมากก็ไม่มีความแตกต่างกันมากอย่างชัดเจนเช่นกัน

สรุป ในการพิจารณาถึงแนวโน้มของการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยนั้น พบว่า ผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางลบน่าจะมีแนวโน้มต่อการไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่ทัศนคติความเชื่อในทางบวก นอกจากนี้ ผู้ที่มีการปฏิบัติเอาใจใส่คู่ของตนน้อยน่าจะมีแนวโน้มต่อการไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติเอาใจใส่คู่ของตนมาก เช่นเดียวกัน ผู้ที่เคยพูดคุยเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับคู่วัยรุ่นน้อยน่าจะมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่เคยพูดคุยเรื่องดังกล่าวมาก และก็เป็นทำนองเดียวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ นั่นคือผู้ที่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยก็น่าจะมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์มาก

ตารางที่ 7.1 ร้อยละของการใช้ถุงยางอนามัย จำแนกตามความเชื่อและทัศนคติด้านบทบาทเพศ การดูแลเอาใจใส่คู่ตน การพูดคุยในเรื่องเพศ และความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ และถุงยางอนามัย

ปัจจัยด้านต่าง ๆ	การใช้ถุงยางอนามัย		รวม	จำนวน
	ใช้	ไม่ใช้		
รวม	21.1	78.9	100.0	90*
ทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศ				
ลบ	18.6	81.4	100.0	59
บวก	25.8	74.2	100.0	31
การปฏิบัติเอาใจใส่คู่ของตน				
น้อย	15.2	84.8	100.0	33
มาก	24.6	75.4	100.0	57
การพูดคุยเรื่องเพศ				
น้อย	18.0	82.0	100.0	23
มาก	25.0	75.0	100.0	38
ความรู้เรื่องโรคเอดส์				
น้อย	19.7	80.3	100.0	61
มาก	24.1	75.9	100.0	29
ทัศนคติต่อโรคเอดส์				
ลบ	20.4	79.6	100.0	49
บวก	22.0	78.0	100.0	41
ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย				
น้อย	19.4	80.6	100.0	31
มาก	22.0	78.0	100.0	59
ทัศนคติต่อถุงยางอนามัย				
ลบ	20.8	79.2	100.0	53
บวก	21.6	78.4	100.0	37

หมายเหตุ * ไม่รวมค่าที่ไม่สมบูรณ์

บทที่ 8

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ความเชื่อและทัศนคติของวัยรุ่น

ความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์

ความคิดเห็นของวัยรุ่นเกี่ยวกับเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของตนนั้น ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา วัยรุ่นหญิงและชายที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของตนเห็นว่า ถ้าคู่รักของตนต้องการเลิกความสัมพันธ์และต้องการไปมีความสัมพันธ์กับคนอื่น วัยรุ่นทั้งหญิงและชายสามารถยอมรับได้ แต่สิ่งที่วัยรุ่นหญิงและชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักมาแล้วมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ วัยรุ่นชายจะยอมรับไม่ได้ถ้ารู้ว่าคู่รักของตนเคยมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นมาก่อน ขณะที่วัยรุ่นหญิงไม่สนใจว่า คู่รักของตนจะเคยมีเพศสัมพันธ์กับใครมาก่อนหรือไม่ วัยรุ่นหญิงภูมิใจกับการที่ตนสามารถทำให้คู่รักหยุดการมีเพศสัมพันธ์อย่างจริงจังกับหญิงอื่นได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะรู้ว่าคู่รักของตนไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นในช่วงระหว่างการคบกับตนเอง วัยรุ่นหญิงนั้นก็ยังสามารถยอมรับได้ เนื่องจากเชื่อใจคู่รักว่าจะไม่จริงจังกับหญิงอื่นและเชื่อว่าคู่ของตนใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงอื่น

ปูก : ปูกก็ถามว่า รักปูกไหม เขาก็บอกรัก ปูกบอกว่า ปูกไม่จำเป็นว่าปูกจะจับพี่นะ ปูกเป็นคนที่ไม่แฟร์พอสมควร จะไม่ผูกติดอยู่กับเขา อะไรอย่างนี้ ถ้าพี่มีคนอื่นก็มีไป แต่ถ้ามีอะไรเกิดขึ้น เช่น ถ้าปูกมีลูก ปูกก็จะไม่บอกว่าเป็นลูกของพี่เขาแน่ เขามีสิทธิ์เลือกอนาคตเขา

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วคบกับเขาตอนนี้ ก็คุยเปิดเผยกัน
ปูก : ส่วนมากจะมีอะไรก็จะปรึกษา ถามเขา ปูกก็เปิดโอกาสให้เขาตลอดเวลาว่า ถ้ามีผู้หญิงที่ดีกว่าปูก โอเคไปได้ ปูกไม่หึงหวง รู้สึกการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ร้ายแรง เพราะสิทธิผู้หญิงผู้ชายมันเท่ากันแล้ว บทบาทมันเท่ากัน ที่ทำอยู่ทุกวันนี้คือสิทธิของเรา

(วัยรุ่นหญิง)

อ็อค : ก็คือว่า ถ้าผมได้ (มีเพศสัมพันธ์) กับเขาแล้ว คือ ผมรับผิดชอบเขา ถ้าหากเขาอยากไปเมื่อไหร่ ก็ให้เขาบอกผม ก็ถ้าเขาอยากจะไปจากผม แต่ตัวผมคงไม่ไป เขาอยากไปให้เขาไปก่อน ผมบอกไว้แบบนี้ ผมให้ออกัสเขา

- ผู้สัมภาษณ์ : มั่นใจว่า ตัวเองไม่มีใคร
 อี๊ด : ครับ จะพูดอย่างนี้ประจำ บอก ถ้าหากว่าจะไป ขอให้บอกผม ผมมั่นใจว่า ผมไม่มีใครแต่ถ้าจะไปก็ให้บอกผมก่อน บอกเขาไว้อย่างนี้
 (วัยรุ่นชาย)
- ผู้สัมภาษณ์ : ในความคิดอี๊ด อี๊ดคิดว่า ถ้าอี๊ดมีแฟนแล้วรู้ว่าแฟนตัวเองเคยมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นมาก่อนแล้วเลิกไป อี๊ด...
 อี๊ด : ผมรับไม่ได้เลย ส่วนตัวผม ผมรับไม่ได้เลย ผมเคยคุยกับแฟนผมก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กัน เขาไม่เคยมีอะไรกับชายอื่นมาก่อน ถ้าผมรู้ ผมรับไม่ได้ ในสมองผมรับไม่ได้เลย ไม่รู้ต่อไปเป็นยังไง แต่ในขณะนี้ผมรับไม่ได้
 (วัยรุ่นชาย)
- ป๊าก : แฟนป๊ากปัจจุบันนี้ที่ผ่านผู้หญิงมาเยอะ เขาเรียกว่าเสือผู้หญิงเลยล่ะพี่ เขะเยอะมาก ก็มาหยุดที่เรา เราก็ถือว่า เรากมีส่วนดีที่ให้เขามาหยุดอยู่กับเรา
 (วัยรุ่นหญิง)
- ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยกับเขาไหมว่า ถ้าพี่ไปนอนกับผู้หญิงอื่น และถ้าติดโรคมารให้ จะทำยังไง
 ป๊าก : แต่ก่อนเขาไปเที่ยว เขาใช้ถุงยางอนามัย พี่ เขาก็ไม่เคยเป็นโรค เขาจะไม่ซี้ซั้วไปคบผู้หญิงอย่างว่า ส่วนมากเขาจะคบนักเรียนที่เรียนด้วยกัน เขาจะไปเที่ยวนักร้อง สถานบริการน้อย
 ผู้สัมภาษณ์ : เขาจะคบแต่เพื่อนที่เรียน...
 ป๊าก : ค่ะ ผู้หญิงเขาเสนอตัว อะไรอย่างนี้ พี่
 ผู้สัมภาษณ์ : ถ้านอนกับเขาก็....
 ป๊าก : ใส่ถุงยางมากกว่า เรียกว่าปลอดภัยนะพี่
 (วัยรุ่นหญิง)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับถุงยางอนามัย

การศึกษานี้ให้ข้อค้นพบที่ชัดเจนว่า พฤติกรรมการไม่ใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นหญิงและชายกับคูรักรของตน เกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วัยรุ่นชายไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคูของตนเนื่องจากความไม่สนุกในการร่วมเพศ และความไว้วางใจในคูรักรของตนว่าปลอดภัยจากโรคเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ สำหรับสาเหตุของวัยรุ่นหญิงไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคูของตนแม้ว่าคูของตนจะเสนอให้ใช้ถุงยางอนามัยก็ตาม เนื่องจากความรู้ที่ได้รับมาก่อนให้เกิดความเชื่อและทัศนคติที่เป็นทางลบต่อถุงยางอนามัย

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วอ๊อดทำไมถึงได้แต่คิดแล้วไม่ทำ (ไม่ใช่ดูขงขางอนามัย)
 อ๊อด : ครับ ผมได้แต่คิด แต่ไม่ได้ทำ ทำไมเหรอ มันบอกไม่ถูกเหมือนกันนะฮะ ผมรู้สึกว่า
 รู้สึกว่ามันยังงิ ผมไม่รู้จะตอบยังงิเหมือนกัน มัน.. มันไม่สนุก แล้วคิดว่าแฟนผม
 เขาปลอดภัยด้วย ไม่เหมือนพวกที่ผมไปเที่ยวมา ผู้หญิงบริการนั่น เขาไม่ปลอดภัย
 ผู้สัมภาษณ์ : แสดงว่าอ๊อดคิดว่าแฟนของอ๊อดนี่...
 อ๊อด : เขาปลอดภัย ไม่มีโรคแน่
 (วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วในความคิดของปึก ปึกคิดว่าดูขงขางมันเป็นยังงิ
 ปึก : ปึกว่ามันยังพัฒนาไม่ดี นะพี่ มันแบบ ดูแล้วมันไม่น่าทำ คือ โดยมากผู้ชายจะมาพูด
 เองว่า เจ็บ อะไรอย่างนี้ แล้วผู้หญิงไม่ชอบ ผู้หญิงจะไม่ถึง อะไรอย่างนี้
 ผู้สัมภาษณ์ : ผู้ชายจะมากบอกว่า ตัวเองใช้แล้วจะเจ็บ หรือฝ่ายหญิงจะเจ็บ
 ปึก : ผู้หญิงจะเจ็บ เพราะปึกมีเพื่อนผู้ชายเยอะ แล้วเวลาที่คุยเล่น เพื่อนจะสอนตลอดเวลา
 ว่า อย่างนั้นอย่างนี้ และบางทีผู้ชายพกในกระเป๋าตังค์ บางทีมันก็น่าเกลียดเหมือนกัน
 ถ้าหล่นลงมา ปึกก็เลย เออ ไม่น่าใช้นะ น่าจะใช้วิธีป้องกันวิธีอื่นมากกว่า
 (วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : เมื่อกี้ ปึกบอกพี่ว่า เขาเคยจะใช้ดูขงขาง แต่ปึกปฏิเสธไป ปึกบอกเขายังงิ
 ปึก : ปึกบอกปึกไม่กล้าลอง กลัว
 ผู้สัมภาษณ์ : กลัวอะไร
 ปึก : กลัวเจ็บนะพี่ แล้วปึกมันแขยงด้วย มันเหมือนมีน้ำลื่น ๆ นะพี่ ไม่กล้าจับ เขาบอก
 กันว่า ถ้าถูกแล้วมันมีเชื้อโรค กลัวออกมาแล้วมีเชื้อโรค แล้วทำยังงิ
 ผู้สัมภาษณ์ : ตอนมันใช้แล้ว หรือยังไม่ใช้
 ปึก : ตอนยังไม่ใช้ เหมือนโลชั่นนะพี่ อะไรละ ที่ไว้สำหรับหล่อลื่นนะพี่ ปึกกลัวว่าอะไร
 มันจับไปแล้วมันเข้าไปในของเรา จะทำยังงิ กลัว
 (วัยรุ่นหญิง)

ความคิดเห็นเรื่องบทบาทเพศ

ในการสัมภาษณ์ระดับลึกครั้งนี้ พบว่า วัยรุ่นหญิงและชายที่ถูกสัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่
 บทบาทของหญิงและชายในปัจจุบันนั้นเท่าเทียมกันเกือบทุกเรื่อง เนื่องจากสังคมปัจจุบันต้องแข่งขันกันมาก ไม่
 ว่า ผู้หญิงผู้ชายต้องทำงานทั้งสองฝ่าย ความสามารถของผู้หญิงและผู้ชายก็ไม่ได้แตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่วัยรุ่น
 หญิงและชายมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน คือ วัยรุ่นชายเห็นว่าสิ่งที่ผู้ชายสามารถทำได้แต่ผู้หญิงไม่สามารถทำได้
 คือ ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่สมควรมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ผู้หญิงมีคู่ หรือผู้หญิงที่มี
 สามีมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เนื่องจากสังคมไม่ยอมรับที่ผู้หญิงทำเช่นนั้นซึ่งต่างจากผู้ชาย ที่สังคม

สามารถยอมรับได้ ในขณะที่วัยรุ่นหญิงมองว่า การมีเพศสัมพันธ์ของคนที่แต่งงานแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย อย่างไรก็ตามสิ่งที่วัยรุ่นชายเห็นว่าบทบาทของผู้หญิงที่สมควรมีมากกว่าผู้ชายก็คือ บทบาทในครอบครัว วัยรุ่นชายให้ความเห็นว่า ผู้ชายควรให้ผู้หญิงเก็บเงินส่วนหนึ่งที่ผู้ชายได้รับจากการทำงานไว้เพื่อใช้จ่ายในครอบครัว

ในการสัมภาษณ์ได้ยกสถานการณ์การมีคู่รักหลายคนในเวลาเดียวกันของผู้ชายและผู้หญิงมาให้วัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งพบว่า วัยรุ่นหญิงจะมองว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีสิทธิ์เลือกมากกว่าชาย เพราะถ้าเลือกคนผิดและเมื่อแต่งงานไปแล้ว ยากที่จะเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสังคมยังไม่ยอมรับการแต่งงานใหม่ของผู้หญิงมากนัก อีกประการหนึ่ง แม้ผู้หญิงจะเลิกรหาหรือหย่าร้างไปแล้ว ผู้หญิงก็เสียเปรียบเพราะผู้หญิงไม่สามารถกลับมาใช้ “นางสาว” นำหน้าชื่อได้อีก ซึ่งวัยรุ่นหญิงเสนอข้อคิดว่า น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับคำนำชื่อเสียใหม่ เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ส่วนผู้ชายนั้นไม่ควรให้ความหวังกับผู้หญิงหลาย ๆ คนในเวลาเดียวกัน ผู้ชายมีโอกาสเลือกแต่ด้วยผู้ชายเป็นฝ่ายที่เข้ามาบอกรับผู้หญิง ดังนั้นระหว่างที่ผู้ชายเลือกอยู่ในนั้นไม่ควรบอกรับผู้หญิงพร้อม ๆ กัน หรือไม่ควรให้ความหวังผู้หญิงในเวลาเดียวกัน สำหรับวัยรุ่นชายให้ความเห็นว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีสิทธิ์เลือกเท่า ๆ กัน ควรใช้เวลาในการเลือกระยะหนึ่งแล้วตัดสินใจเลย ไม่ควรคบใครหลายคนในเวลาเดียวกันนานเกินไป โดยเฉพาะผู้หญิงนั้น สังคมไทยยังไม่ยอมรับถ้าผู้หญิงจะมีคู่รักหลายคน ในกรณีของผู้ชายนั้นก็ยังมีโอกาสเลือกเช่นเดียวกับผู้หญิง วัยรุ่นชายที่ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ผู้ชายควรเลือกผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง และไม่สมควรไปมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงคนใดคนหนึ่งก่อนที่จะเลือก เนื่องจากถ้าเขาไม่เลือกผู้หญิงที่เขา มีเพศสัมพันธ์ด้วยแล้ว ผู้หญิงคนนั้นจะได้รับความเสียหาย แต่อย่างไรก็ตามสังคมไทยยอมรับการมีคู่รักหลายคนของผู้ชายได้มากกว่าผู้หญิง

ผู้สัมภาษณ์ : ในความคิดส่วนตัว อัดคิดว่า บทบาทของผู้หญิง และบทบาทของผู้ชายในสังคมบ้านเราเป็นอย่างไร

อัด : ในปัจจุบัน เดี่ยวนี้มันเสมอภาคกันหมดแล้ว ผู้หญิงผู้ชายออกมาทำงานเหมือนกัน ออกตีห้าเหมือนกับผู้ชาย

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วในความคิดของอัด มันน่าจะเสมอภาคกันไหม

อัด : คิดว่าน่าจะเสมอภาคกันนะฮะ เหตุผลคือ อย่างน้อย ถ้าเขาเป็นคนกล้าพูดคนหนึ่ง เขาก็สามารถแสดงความคิดเห็น ในเมื่อเขาแสดงความคิดเห็นได้ ผู้ชายก็น่าจะมีการฟังกันบ้าง

ผู้สัมภาษณ์ : มีเรื่องไหน ที่อัดคิดว่าผู้ชายทำได้ และผู้หญิงก็ทำได้

อัด : แทบทุกเรื่อง ทุกเรื่องเลยนะฮะ แม้กระทั่งขายตัว ผู้หญิงขายตัว ผู้ชายก็ขายตัวเหมือนกัน

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : คิดว่าผู้หญิงควรมีสิทธิ์...

ปึก : มีสิทธิ์เสมอกัน ผู้หญิงมีความสามารถพอที่จะทำงานเสมอผู้ชายได้
(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเรื่องไหนที่เธอดึกคิดว่า ผู้ชายทำได้ แต่ผู้หญิงไม่ควรทำ

อ้อด : ไม่ควรทำเหวออะ อย่างน้อย ผู้หญิงมีสามีสองคน สามคน หรือมีชู้แบบนี้ ไม่สมควรอย่างมาก

ผู้สัมภาษณ์ : เพราะอะไร

อ้อด : อย่างน้อย หนึ่งในผู้หญิงเขาอยู่ลำบาก การที่เขาจะไปทำงานหรืออยู่ในสังคมปัจจุบัน ในสังคมจะตราหน้าเขาเป็นคนไม่ดี เมื่อเขาอยู่กลุ่มนี้ไม่ได้ เขาไปอยู่กลุ่มอื่น แล้วเขายังปฏิบัติอย่างนี้อยู่ สังคมนั้นก็ยอมรับเขาไม่ได้ด้วยดี เพราะเขาเป็นผู้หญิง แต่ผู้ชายนี้สังคมยอมรับได้ตลอด ทุกสถานภาพ

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วอ้อดล่ะ

อ้อด : ผมก็เป็นหนึ่งในสังคมด้วย คือไม่ชอบ

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : เรื่องไหนนะที่ปึกคิดว่า ผู้ชายไม่ควรทำ ไม่น่าทำ แต่ผู้หญิงทำได้ คือผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชาย

ปึก : นึกไม่ออก แต่ปึกว่ามีเรื่องที่ผู้ชายก็ไม่ควรทำ และผู้หญิงก็ไม่น่าทำจะมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : เรื่องอะไรล่ะ

ปึก : การมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาของตน ปึกว่าผู้ชายไม่น่าทำ และผู้หญิงก็ไม่สมควรทำ ยกเว้นเขาหย่าร้างกันไปแล้ว ผู้หญิงก็สามารถแต่งงานใหม่ หรือมีคนอื่นได้ ผู้ชายก็สามารถมีคนอื่นได้

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : คิดว่าผู้หญิงมีบทบาทกว่าผู้ชายไหม

อ้อด : ก็บทบาทในครอบครัว เรื่องเงินทองก็ต้องยกให้ผู้หญิงเขานะ เพื่อใช้จ่ายในครอบครัว ผมเคยคุยกับแฟนว่า ถ้าหากแต่งงานกันไป เงินเดือนนี้ผมจะให้เขาที่เปอร์เซ็นต์ แล้วผมเก็บไว้ใช้ที่เปอร์เซ็นต์ ที่ส่วนจะเก็บไว้ทำอะไร เคยคุยกัน

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วจะให้เขาที่เปอร์เซ็นต์

อ้อด : เคยคุยกับเขานะ ผมจะให้เขาประมาณ 60-65 เปอร์เซ็นต์

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเงินเดือนเขาล่ะ

อ้อด : เราไม่เอาของเขา ของเขาก็ของเขา แต่เราจะให้เขา 60-65 เปอร์เซ็นต์ ถ้าเรามี 35 เปอร์เซ็นต์นี้แล้วไม่พอ ค่อยไปเอากับเขา

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าสมมติว่า ในกรณีที่ปึกมีเพื่อนผู้หญิง เขามีแฟนสองคนในเวลาเดียวกัน ปึกคิดว่า ยังไง

ปึก : มันเป็นเรื่องของเขานะพี่ ผู้หญิงมีสิทธิ์เลือก ในเมื่อผู้ชายคนแรกอาจไม่ดีก็ได้ อาจจะหน้าที่การงานดี แต่เข้ากับพ่อแม่เราไม่ได้ เราก็ควรจะมองคนที่สอง

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วถ้าเพื่อนผู้ชายมีแฟนสองคนล่ะ

ปึก : ปึกเข้าใจตัวเองหน่อยนะพี่ เพราะ ผู้ชายจะคบผู้หญิงคนนี้เป็นแฟนเขาก็ต้องคิดก่อน แล้วว่า ผู้หญิงคนนี้เข้ากับเขาได้ไหม เพราะผู้ชายเป็นฝ่ายเข้ามาหาบอกรักผู้หญิงก่อน ถ้าเขาไม่คิดว่าจะเข้ากับเขาหรือพ่อแม่ของเขาได้ เขาก็ไม่ควรให้ความหวัง

ผู้สัมภาษณ์ : ผู้หญิงมีโอกาสเลือกมากกว่าผู้ชาย

ปึก : ส่วนมากผู้ชายนะพี่ ถ้าเลิกกับเราไป เขาสามารถที่จะหาใหม่ได้ แต่ผู้หญิงนี้ถ้าเลิกไป จะแต่งงานอีกครั้งจะเป็นเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับเท่าไร

(วัยรุ่นหญิง)

ปึก :ผู้ชายมีเมียน้อย ทำไมผู้ชายมีเมียน้อยได้ ทำไมสังคมยอมรับ แต่ผู้หญิงมีไม่ได้ ขนาดแต่งงาน แต่งงานถูกต้องครั้งที่สอง ก็ถือว่า คนคนนี้ได้แล้ว อะไอย่างนี้ ปึกว่ามันไม่ยุติธรรม น่าจะมีกฎหมายมาว่า ให้สิทธิ์เท่าเทียมกัน และพอหย่ากันพี่ ควรให้ผู้หญิงใช้นางสาวได้เหมือนเดิม ไม่สมควรใช้นาง มันเหมือนมีมลทินติดตัว เอ๊ะ ผู้หญิงคนนี้แต่งงานแล้วนะ ใช้นาง ผู้ชายส่วนมากจะมองผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว น้อยลงนะพี่

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าผู้ชายมีแฟนสองคน อัดคิดยังไง

ออด : ผมคิดในแง่ดีนะว่า เขามีโอกาสที่จะเลือก ในส่วนที่ไม่ดีคือ ถ้าเขามีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงไปแล้ว และผู้ชายไปเลือกผู้หญิงอีกคน ผู้หญิงที่เสียตัวและไม่ได้ถูกเลือก ก็จะเสียตัวไปโดยไม่ได้อะไรตอบแทน ผมคิดอย่างนี้

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าผู้ชายคนนั้นเป็นออด อัดคิดยังไง

ออด : ถ้าเป็นผม ผมไม่ทำแน่นอนเลย เพราะปัจจุบันนี้ ผมก็มีคนเดียวอยู่แล้ว ไม่เคยไปหาใคร

ผู้สัมภาษณ์ : ที่ไม่ทำ เพราะ..

ออด : ผมสงสารเขา เปรียบเทียบกับน้องสาวของผม เพราะผมมีน้องสาวเป็นผู้หญิง ถ้าน้องผมถูกทำอย่างนี้ ผมก็ไม่ชอบเหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าออดมีเพื่อนผู้หญิง แล้วเขามีแฟนสองคน อัดจะเตือนเขาไหม

ออด : ผมก็อยากจะเตือน ที่บริษัทที่ผมทำงานเองล่ะ ผมทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยนะ สะแต่ผมไม่กล้า เขาจะว่าไปยุ่งเรื่องส่วนตัวของเขา ได้แต่คิด

ผู้สัมภาษณ์ : คิดยังไง

- อ้อด : คิดว่า ถ้าสามารถแนะนำเขาได้ จะแนะนำ เรอน่าจะเปรียบเทียบผู้ชายสองคนนี้นะ โดยใช้เวลานิดหนึ่ง เปรียบเทียบส่วนดีส่วนเสียของเขาทั้งสองฝ่าย
- ผู้สัมภาษณ์ : คิดว่าผู้หญิงมีโอกาสเลือก
- อ้อด : ใช่ ผู้หญิงเขามีโอกาสเลือกโดยใช้เวลา เพราะถ้าเขาเลือกโดยไม่ได้อะไรเลย เขาก็มีโอกาสพลาดได้ ถึงได้บอกว่าเขาต้องใช้เวลาเปรียบเทียบนิดหนึ่งเหมือนกัน รอสักนิด แล้วค่อยเลือกเป็นดีที่สุด

(วัยรุ่นชาย)

- ผู้สัมภาษณ์ : ในความคิดอ้อด สังคมบ้านเรา ผู้ชายมีแฟนหลายคน กับผู้หญิงมีแฟนหลายคน สังคมยอมรับได้มากน้อยแค่ไหน
- อ้อด : ผู้ชายมีแฟนหลายคนนี้ ตามสภาพเมืองไทย คนไทยรับได้ แต่ผู้หญิงไม่มีใครยอมรับหรอก
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วอ้อดคิดยังไง
- อ้อด : ส่วนตัวผม ไม่สมควรเลยที่ผู้หญิงจะมีแฟนหลายคน มันไม่เหมาะสมเลย ถ้าเป็นผู้ชาย มันก็ไม่ดี แต่สังคมยอมรับได้

(วัยรุ่นชาย)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศ

โดยทั่วไป วัยรุ่นหญิงและชายพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศกับเพื่อนทั้งที่เป็นผู้หญิงและผู้ชาย แต่การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศกับเพศเดียวกันตนเองเป็นสิ่งที่เป็นไปได้มากกว่า สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้น การพูดคุยในเรื่องเพศจะต้องดูว่าคู่สนทนาเขาคิดอย่างไร ก่อนที่จะพูดคุยกับคู่สนทนา ถ้าคู่สนทนาเป็นเพศชาย การพูดคุยจะออกมาในรูปของการพูดคุยแบบสนุกสนาน หรือที่เรียกว่า “ทะเล่” หรือไม่ว่าฝ่ายชายจะเป็นผู้มาขอคำปรึกษาในเรื่องดังกล่าวเอง แต่ถ้าวัยรุ่นหญิงต้องการคุยเรื่องเพศซึ่งเป็นปัญหาส่วนตัว จะคุยกับคู่สนทนาเพศหญิงซึ่งเป็นเพศเดียวกันตนเอง ซึ่งเนื้อหาการคุยในเรื่องเพศจะเป็นการระบายความรู้สึกในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่คิดว่าไม่เหมาะสม ส่วนวัยรุ่นชายเห็นว่า การพูดคุยในเรื่องเพศกับผู้หญิงจะเป็นเรื่องที่ยากกว่าเพศชาย เนื่องจากผู้หญิงบางคนซึ่งไม่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนอาจเห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ไม่ดี การคุยเรื่องเพศกับคู่สนทนาที่เป็นหญิงนั้นจะเลือกคุยกับเพื่อนผู้หญิงเป็นบางคน และจะเลือกผู้ที่มีบุคลิกเปิดเผย ส่วนการพูดคุยปรึกษาเป็นเรื่องเป็นราวจะคุยกับเพื่อนผู้ชาย เช่น การปรึกษาเกี่ยวกับโรคทางโรค เป็นต้น นอกจากนี้วัยรุ่นชายยังเห็นว่า การพูดคุยในเรื่องเพศเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และถ้าหากจะเลือกผู้หญิงมาเป็นคู่รัก วัยรุ่นชายที่ให้สัมภาษณ์จะไม่เลือกผู้หญิงที่ปิดกั้นตัวเองในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้หญิงมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้

- ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยเรื่องเพศกับใคร นอกจากแฟนแล้ว
- ป๊าก : เคยคุยกับเพื่อน
- ผู้สัมภาษณ์ : ผู้หญิง ผู้ชาย

ป๊าก : ผู้หญิง เพราะมันอี๊ดอัด ทำตัวไม่ดีแล้ว บางครั้งเราเก็บไว้คนเดียวเนี่ย เรายะบายกับคนที่เข้าใจเรานะ เราก็กังสสารพ่อแม่

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยกับเพื่อนชายไหม

ป๊าก : เรื่องตลก เรื่องทะเลาะ ถ้าเป็นเรื่องเป็นราวนี่จะไม่ ส่วนมากผู้ชายจะมาปรึกษาเราซะมากกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : เขามาคุยกับเราเพราะเขามีปัญหาหรือ

ป๊าก : เขามีปัญหากับแฟนเขา เราให้คำปรึกษา

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วให้คำปรึกษาเรื่องอะไร

ป๊าก : ทุกเรื่องนะพี่ เรื่องเพศ เรื่องอะไร ปรึกษาเราตลอด

ผู้สัมภาษณ์ : ยกตัวอย่างให้พี่ฟังได้ไหม

ป๊าก : ถ้าเรื่องเพศสัมพันธ์ เช่น แฟนไม่ยอมนอนกับเขา อะไรอย่างนี้ แฟนเพื่อนป๊ากจะอายุอ่อนกว่าหลายปี ป๊ากก็จะแนะนำว่า ควรจะเริ่มอย่างนี้ ผู้ชายส่วนมากจะปล้ำซะมากกว่า ก็บอกว่า ทำไมเธอไม่ลองเล้าโลมเขาก่อน อะไรอย่างนี้

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : คิดยังไง ถ้าพูดถึงคำว่า “เรื่องเพศ”

อี๊ด : สำหรับคนไทย ผู้หญิงที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เขาจะดูเป็นเรื่องแปลก เรื่องทุเรศไป ชายจะดูเป็นเรื่องธรรมดา แต่ผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว ที่เจอเพื่อน ๆ มา เขาก็ออกเรื่องธรรมดา

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยเรื่องเพศกับใครบ้าง นอกจากแฟนของตัวเอง

อี๊ด : เคยคุยกับเพื่อนที่มหาวิทยาลัย

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นเพื่อน

อี๊ด : ครับเป็นเพื่อนผู้ชาย ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนผู้ชาย

ผู้สัมภาษณ์ : จะคุยกับเขาในแง่ไหน

อี๊ด : คือ แสดงความคิด แลกความคิดเห็นว่า พี่อย่างนี้เป็นยังไง หรือบางทีถามพี่เขาว่า ถ้าเป็นโรคอย่างนี้ พี่จะใช้ยาอะไร เขาก็แนะนำมาว่าอย่างนี้ กินยาอย่างนี้นะ แล้วถ้าหากเป็นอย่างนี้ ให้ไปหาหมอ เขาจะแนะนำมา

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ.. ผู้ชายเขาจะพูดกัน

อี๊ด : ครับ เขาจะคุยกันเรื่องนี้ บางคนไปเที่ยวมา เฮ้ย..พี่ผมเป็นโรค เขาจะถามว่า เป็นยังไงหรือ พอพี่เขารู้ เขาก็จะแนะนำ นี่พี่เคยเป็น นี่กินยานี้เลย

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วอี๊ดเคยถาม เพื่อน ๆ พี่ ๆ เขาถึงเรื่องอะไรบ้างที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ

อ้อด : ผมเคยถาม ส่วนใหญ่ผมจะถามเรื่องโรคผู้หญิง อย่างที่พูดให้ฟังเมื่อกี้แล้วว่า ถ้าเป็นโรคนี้แล้ว ต้องใช้ยาอะไร จะถามเขาตลอด ถ้ามีการคุยนะ

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : ในความคิดของอ้อด การคุยเรื่องเพศกับผู้หญิงเป็นไปได้ไหม

อ้อด : เป็นไปได้ แต่ผมจะเลือกคน ถ้าคนนี้เขาฟังได้ ผมจะคุย ถ้าฟังไม่ได้ ผมจะไม่คุย

ผู้สัมภาษณ์ : ทำไมถึงคิดว่าเป็นไปได้ในการคุยเรื่องเพศกับเพื่อนเพศตรงข้าม

อ้อด : ก็บางคนเป็นคนเปิดเผย เราก็คุยกับเขาได้ แลกเปลี่ยนกับเราได้ ก็ โอเค

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : คิดไหมว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ผู้หญิงไม่ควรพูด

อ้อด : ปกติไม่ควรพูด แต่ถ้าเขาไม่พูด เขาก็ไม่รู้เลยนะฮะ ในเมื่อเขาอยู่คนเดียว เขาไม่มีใครที่จะแลกเปลี่ยนความคิดกับเขาเลย เขาก็ไม่สามารถจะรู้เลย ไม่รู้เลย ผมเคยเจอเพื่อนคนหนึ่ง เขาไม่รู้เลย เขาไม่รู้เรื่องประเภทนี้เลย

ผู้สัมภาษณ์ : เป็นผู้หญิงหรือ

อ้อด : ครับ ราคาสูงมาก เขาไม่รู้เรื่องเลย

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : อ้อดจะคบผู้หญิงที่กล้าพูดเรื่องเพศ หรือไม่กล้าพูดเรื่องเพศ เป็นแฟน

อ้อด : ผมเลือกคนกล้าพูดมากกว่า เขากล้าที่จะถาม กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าที่จะทำ

ผู้สัมภาษณ์ : เพราะอะไร

อ้อด : เพราะเราจะรู้ด้วยว่า เขาคิดยังไง เขาไม่รู้เลย เราก็ต้องบอกเขาเลย อธิบายยาวมากเลย

(วัยรุ่นชาย)

บทบาทชายและหญิงในสถานการณ์การมีเพศสัมพันธ์

การพูดคุยในเรื่องเพศก่อนและหลังมีเพศสัมพันธ์

การสัมภาษณ์นี้ได้ค้นพบว่า วัยรุ่นหญิงนั้นไม่ค่อยคิดมากก่อนที่จะเกิดเหตุการณ์การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่รักของตนในวันนั้น เนื่องจากไม่มีการพูดคุยกันมาก่อน เพียงแต่เคยนึกว่า คงจะมีสักวันที่เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้น เนื่องจากความใกล้ชิด เช่น การจับมือ กอด ซึ่งเป็นการแสดงที่มีมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม เคยมีการพูดคุยในเรื่องเพศกันมาก่อน เพราะเคยดูวิดีโอไปด้วยกัน และวัยรุ่นหญิงจะเป็นฝ่ายถามถึงการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งแสดงในวิดีโอ คู่รักก็จะอธิบายให้ฟัง

สำหรับวัยรุ่นชายนั้น ได้เคยพูดเรื่องการต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีกมาก่อน ก่อนที่จะมีเหตุการณ์ขึ้นจริง โดยวัยรุ่นชายจะให้คู่อีกของตนเตรียมวิธีป้องกันการตั้งครรภ์ไว้ก่อน นั่นคือ ให้รับประทานยาคุมกำเนิดไว้ล่วงหน้าก่อน เมื่อถึงวันที่วัยรุ่นชายต้องการมีเพศสัมพันธ์ก็จะนัดคู่อีกของตนไปเที่ยวและมีการพูดคุยถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยวัยรุ่นชายได้หว่านล้อมคู่อีกให้มีเพศสัมพันธ์กับตน

- ผู้สัมภาษณ์ : คิดคิดใหม่ว่าครั้งแรกที่มีเพศสัมพันธ์ คิดคิดใหม่ว่าจะเกิดขึ้น
- ป๊าก : ก็เรียกยังงี้ละ คือ อยู่ด้วยกันทุกวัน ได้จับไม้จับมือ เพราะเขาเป็นคนชอบแหย่ แกล้งชอบเล่น ก็ดึงมือกันไปดึงมือกันมา
- ผู้สัมภาษณ์ : กอดจูบเคยมีมาก่อน มีเพศสัมพันธ์ไหม
- ป๊าก : ก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กันครั้งแรก ยังไม่เคยจูบนะพี่ แต่กอดเฉย ๆ กอดเล่น อะไรอย่างนี้ เราจะแกล้งแหย่ ดึงมือเรา กอดเรา
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเคยนึกใหม่ว่า เราจะเสร็จเขา
- ป๊าก : เคย คิดเหมือนกันว่า สักวันเราต้องเสร็จเขาแน่ เพราะเราไว้ใจเขา
- ผู้สัมภาษณ์ : เขาบอกใหม่ว่า วันนี้เขามีความรู้สึกอยากมีอะไรกับป๊าก
- ป๊าก : ไม่ แต่อารมณ์พาไป เล่นหยอกกันไปมา ก็เลยเลยเถิด แล้วเราก็ไว้ใจเขาด้วยเลยยอม
- ผู้สัมภาษณ์ : แล้ววันนั้นคิดใหม่ว่า เขาจะทำอะไรเรามากไปกว่าการกอดเล่น ๆ
- ป๊าก : วันนั้นไม่คิดเลย เพราะเขาทำอย่างนี้มา ถึงจะเคยคิดว่าสักวันหนึ่งจะเจออย่างนี้ แต่ไม่คิดว่าจะเป็นวันนี้นะพี่

(วัยรุ่นหญิง)

- ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยเรื่องเพศกับแฟนไหม
- ป๊าก : คือที่ห้องป๊ากมันจะมีวิดีโอนะ วิดีโอโป๊ พี่ชายป๊ากชอบดูโซ่ไหม แต่ตอนนั้นเขาไม่อยู่ ถ้าเปิดดู ป๊ากก็จะถามเขา(แฟน)ว่า อะไร ทำนองอย่างนี้ เขาก็จะอธิบายให้ฟัง เขาจะอธิบายให้เราเข้าใจว่า การมีเพศสัมพันธ์เป็นอย่างนี้ อย่างนั้นะ

(วัยรุ่นหญิง)

- ผู้สัมภาษณ์ : มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่ไหน
- อ้อด : โรงแรม
- ผู้สัมภาษณ์ : ก่อนเข้าโรงแรม ชวนกัน หรือยังงี้
- อ้อด : เราออกมาเที่ยวกัน ผมชวนเขามาเที่ยว แล้วผมก็ชวนเขา ตอนแรกเขาก็ไม่ยอม คืออธิบายให้เขาฟังว่าเป็นอย่างนี้ ว่าถ้าหากว่ามีความสัมพันธ์กันแล้ว ผมก็จะรับผิดชอบเขา เขาก็โอเคนะ
- ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ คุยกันก่อน

อ้อ : คุยกันก่อน ไม่ได้บังคับเขา ก่อนหน้านี้ ผมคุยกับเขาล่วงหน้า ให้เขากินยาคุมไว้ ผมถามเขาว่า แม่เขาป้องกันยังไง เขาก็บอกว่า แม่เขากินยาคุม ผมก็บอกอธิบายให้เขาฟังว่าเขาควรป้องกันเหมือนกัน เพราะว่าเราจะมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่คาดคิด

(วัยรุ่นชาย)

การคำนึงถึงจิตใจคู่รัก

การมีเพศสัมพันธ์ทั้งวัยรุ่นหญิงชายและคู่รักต่างก็สนใจในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก โดยที่วัยรุ่นชายให้เหตุผลหวานล่อมคู่รักของตนให้มีความสนใจในการมีเพศสัมพันธ์ ในความรู้สึกของวัยรุ่นชายนั้น ไม่มีความกังวลใด ๆ เลยในการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก แต่วัยรุ่นชายทราบว่า คู่รักของตนกลัว หรือไม่ก็กังวลในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกโดยการสังเกตปฏิกิริยาของคู่รัก อย่างไรก็ตามเขาไม่ได้ถามความรู้สึกของคู่รักว่า กลัวหรือกังวลสิ่งใดเนื่องจากคู่รักสนใจในการมีเพศสัมพันธ์กับเขาแล้ว สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้นได้รายงานว่าตนเองกลัวกับการมีเพศสัมพันธ์ แต่สาเหตุที่กลัวไม่ใช่กลัวการมีเพศสัมพันธ์แต่อย่างใด แต่กลัวว่าพ่อแม่จะรู้ นอกจากนี้กลัวการตั้งครรภ์มากที่สุด และกลัวการตั้งครรภ์ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่รัก

ผู้สัมภาษณ์ : ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก สนุกใจด้วยกันทั้งคู่ไหม

อ้อ : สนุกใจ มีการให้เหตุผลกันก่อนว่า อย่างนี้นะนี่นะ เขาสนุกใจ เขาก็โอเค

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วสนุกใจในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกไหม

ปึก : สนุกไหม คงสนุกมั้งพี่ เพราะมันไม่ได้ขัดจีน มันไปเรื่อย(หัวเราะ)

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกลัวไหม คือตัวเองจะรู้สึกกังวลไหม คือคุยกับเขาแล้วว่าจะมีเพศสัมพันธ์ ตอนที่เข้าไปโรงแรม รู้สึกกลัวไหมก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์

อ้อ : กลัว หมายความว่ากลัวยังไง

ผู้สัมภาษณ์ : หมายถึง กลัว กังวล กลัวว่าจะมีอะไรผิดพลาด ทำนองนี้ละ

อ้อ : อ้อ...ไม่กลัวนะฮะ ไม่กลัว เจอ ๆ

ผู้สัมภาษณ์ : คิดใหม่ว่า แฟนจะกลัว

อ้อ : ก็เขากลัวนะ ผมรู้สึกว่าเขาไม่เคย ไม่เคยไปที่ไหน เขาก็ใหม่ ๆ

ผู้สัมภาษณ์ : ถามเขาหรือเปล่าก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์ว่า เขากลัวไหม

อ้อ : ไม่ได้ถามเขาอะฮะ คือ ผมเห็นว่าเขาสนใจแล้ว ก็โอเค เขาคงไม่กลัว แต่รู้สึกว่าเขาสั่นนิด ๆ

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : ตอนที่จะมีเพศสัมพันธ์รู้สึกคิดบ้างไหม
 ปุ๊ก : มันก็มีบ้าง
 ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกลัวไหม
 ปุ๊ก : กลัวค่ะ กลัว ไม่ได้กลัวว่ามันจะเสียหาย
 ผู้สัมภาษณ์ : เขาเป็นผู้ชายคนแรกหรือเปล่า
 ปุ๊ก : ค่ะ กลัวพ่อแม่เรา กลัวอะไรอย่างนี้
 ผู้สัมภาษณ์ : แล้วกลัวไหมว่าจะท้อง
 ปุ๊ก : กลัว
 ผู้สัมภาษณ์ : อะไรกลัวมากกว่ากัน ระหว่างกลัวพ่อแม่รู้ กับกลัวท้อง
 ปุ๊ก : กลัวท้องพี่ กลัวท้องมากที่สุด และทุกครั้งที่มียะไรกันก็จะกลัวท้องทุกครั้ง
 (วัยรุ่นหญิง)

การพูดคุยและการเจรจาต่อรองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์หลังจากที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกแล้ว

ในเรื่องการพูดคุยและการเจรจาในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อ ๆ มานั้น จากการสัมภาษณ์ระดับลึกในวัยรุ่นชายพบว่า ฝ่ายชายจะเป็นฝ่ายชวนคู่รักของตนก่อนเสมอ โดยบอกกับคู่รักของตนเองอย่างตรงไปตรงมาว่าต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย ถ้าคู่รักปฏิเสธก็พยายามนัดวันใหม่ โดยที่วัยรุ่นชายไม่รู้สึหงุดหงิดที่ถูกคู่รักปฏิเสธ

สำหรับวัยรุ่นหญิงนั้น การคุยในเรื่องเพศเป็นเรื่องของการถามถึงความสุขที่ได้รับเมื่อมีการร่วมเพศ โดยคู่รักของวัยรุ่นหญิงเป็นผู้ถาม แต่วัยรุ่นหญิงจะรู้สึกในแง่ของการมีความสุขใจที่ได้รับจากการใกล้ชิดกับคนที่ตนเองรักมากกว่าความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ สำหรับการชักชวนในการมีเพศสัมพันธ์ บางครั้งการชักชวนในการมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เกิดจากคู่รักเป็นผู้ชวนฝ่ายเดียว เกิดจากวัยรุ่นหญิงเป็นผู้ชวนด้วย โดยวัยรุ่นหญิงมีได้ชวนคู่รักตรง ๆ ว่าตนต้องการมีเพศสัมพันธ์ แต่จะเป็นลักษณะว่าอยากเจอ ส่วนการปฏิเสธในการมีเพศสัมพันธ์ก็เช่นกัน บางครั้งวัยรุ่นหญิงก็เป็นฝ่ายปฏิเสธ และบางครั้งคู่รักก็เป็นฝ่ายปฏิเสธ การปฏิเสธของฝ่ายหญิงบางครั้งก็ทำให้คู่รักหงุดหงิดบ้าง แต่ถ้าฝ่ายคู่รักปฏิเสธ วัยรุ่นหญิงไม่เคยรู้สึกหงุดหงิดเลย

ผู้สัมภาษณ์ : ก่อนมีเพศสัมพันธ์ ช่วงหลัง ๆ อี๊ดจะชวนเขาไปนอน จะชวนว่ายังไง
 อี๊ด : จะบอกว่า ตรง ๆ ว่าวันนี้อยากไปนอนนะ จะพูดทำนองนี้ ถ้าเขาไม่ว่าง มีธุระผมจะถามว่า พรุ่งนี้ได้ไหม มะรืนได้ไหม แล้วเขาจะตอบมาเองว่าวันไหน อาจจะไม่ตอบวันนั้น อาจจะเป็นวันหรือสองวัน
 ผู้สัมภาษณ์ : อ้อ..จะนัดกัน
 อี๊ด : ครีบ จะนัดกันอีกครั้งหนึ่ง
 ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าปฏิเสธ รู้สึกยังไง
 อี๊ด : รู้สึก.. ผมเชื่อเขา ก็คิดว่าเขาไม่ว่างจริง ๆ
 ผู้สัมภาษณ์ : หงุดหงิดไหม

อ้อด : ก็ไม่หงุดหงิด เเฉ ๆ คือ ชวนเขาแล้ว เขาไม่ว่างจริง ๆ ก็เฉ ๆ ก็ทำใจ เดียวก็คิดว่า
พรุ่งนี้เขาคงตอบ ก็คิดอย่างนั้น

ผู้สัมภาษณ์ : เขาเคยชวนอ้อดไหม

อ้อด : เขาไม่เคยชวนเลย มีแต่ผมชวนเขาตลอด (หัวเราะ)

ผู้สัมภาษณ์ : เขาปฏิเสธบ่อยไหม

อ้อด : ก็มีบ้าง ผมคิดว่าเขาไม่ว่างจริง ๆ เขาถึงปฏิเสธผม

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : หลังจากมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกแล้ว ในช่วงหลังเคยคุยกันในเรื่องเพศไหม

ปึก : เขาก็ถามว่า มีความสุขไหมที่นอนกับเขา ปึกก็ตอบว่า โอเคมี คือเราได้อยู่กับเขาแล้ว
เราสบายใจมากกว่า

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : ปึกเคยปฏิเสธเขาไหม ถ้าเขาอยากนอนกับปึก

ปึก : เคย

ผู้สัมภาษณ์ : บอกเขายังไง

ปึก : เป็นเมนส์ (หัวเราะ)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วทุกครั้งทีบอก เป็นเมนส์ทุกครั้งรีเปล่า

ปึก : ก็โกหกบ้าง เขาก็จับได้ บอกว่าไม่เอา กลัวเจ็บตัว (หัวเราะ)

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเขายังไง

ปึก : ก็รู้สึกหงุดหงิดเหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ : เขายอมไหม

ปึก : เขายอม เขาก็บอกว่า จันนอนแค่ออดก็พอ

ผู้สัมภาษณ์ : ปึกเคยบ้างไหมที่รู้สึกอยากนอนกับเขาไหม

ปึก : ก็มีบ้าง

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วบอกเขาไหมว่า วันนี้อยากนอนด้วย

ปึก : ไม่ ได้แต่ ถ้าเขาโทรมา ก็บอกว่า วันนี้คิดถึง อยากเจอ

ผู้สัมภาษณ์ : เขาจะเข้าใจหรือ

ปึก : เขาจะเข้าใจ เขาจะมา

ผู้สัมภาษณ์ : เคยไหมที่เราพูดอย่างนี้ แล้วเขาปฏิเสธเรา

ปึก : ก็มีบ้าง ถ้ามีธุระ ก็โอเค เข้าใจ เขาเรียนด้วยทำงานด้วยนะพี่ โอเค วันนี้คิดสอบใช้
ไหม อาทิตย์หน้าค่อยเจอ

ผู้สัมภาษณ์ : รู้สึกหงุดหงิดบ้างไหม

ปึก : ไม่ ส่วนใหญ่เขาจะมีเหตุผลกับเรา ปึกก็เป็นคนมีเหตุผลพอสมควร

(วัยรุ่นหญิง)

การพูดคุยและการเจรจาต่อรองในเรื่องการป้องกันทางเพศ และการใช้ถุงยางอนามัย

จากการศึกษาเชิงคุณภาพนี้พบว่า คู่ของวัยรุ่นหญิงมีการพูดคุยและการเจรจาต่อรองในเรื่องการป้องกันทางเพศ และการใช้ถุงยางอนามัย ขณะที่คู่ของวัยรุ่นชายไม่มีการพูดคุยหรือเจรจาต่อรองในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ยังไม่เคยสนใจว่า คู่รักจะใช้วิธีป้องกันทางเพศอย่างไรด้วย อย่างไรก็ตามวัยรุ่นหญิงรายงานว่า การเจรจาต่อรองในการใช้ถุงยางอนามัยเริ่มจากฝ่ายคู่รักเป็นเสนอให้ใช้ถุงยางอนามัย แต่วัยรุ่นหญิงเองไม่ต้องการใช้ เพราะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อถุงยางอนามัย

ผู้สัมภาษณ์ : เคยคุยเรื่องการป้องกันทางเพศสัมพันธ์กันบ้างไหม

อ๊อด : ผมเคยเอาหนังสือมาอ่าน แต่ผมไม่ทราบว่าเขาเคยอ่านหรือเปล่า เช่น วิธีป้องกัน ผมไม่เคยแนะนำเขา ผมไม่ทราบว่า เขาเคยอ่านรึเปล่า ผมไม่เคยถามเขา
(วัยรุ่นชาย)

อ๊อด : แฟนผมเขาทานยา แต่ผมไม่ทราบว่าเท่าไร เขากินยังงี้

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วครั้งแรกที่มีเพศสัมพันธ์ อ๊อดบอกว่าแฟนกินยาคุมมาก่อนหน้านั้น อ๊อดรู้ใหม่ว่า เขากินมานานแค่ไหน ถึงมีเพศสัมพันธ์กับอ๊อด

อ๊อด : ผมไม่ทราบนะว่า เขากินนานแค่ไหน ไม่เคยถามเขาเลย
(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : อ๊อดจะเป็นคนหา หรือให้แฟนหาข้อมูลไปทานยาเอง หรือว่ายังงี้

อ๊อด : ครับให้เขาทานยาเอง เพราะผมไม่เคยถามว่าเขาทานยาอะไร ทานยังงี้

ผู้สัมภาษณ์ : ไม่เคยหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนี้มาให้เขาอ่านด้วย

อ๊อด : ครับ ไม่เคย

ผู้สัมภาษณ์ : แนะนำเขา..

อ๊อด : เขาช่วยเหลือตัวเองตลอด เขาจะช่วยตัวเอง ผมมีแต่ถามว่าทานยารึเปล่า เขาก็ตอบว่าทาน แต่ผมไม่เคยถามว่าเขาทำอะไร

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : ปุ๊กเคยคุยกับแฟนในเรื่องการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ไหม หมายถึงว่า ป้องกันในเรื่องเพศ

ปุ๊ก : เขาก็เคยถามว่า ถ้าท้องจะทำยังงี้ เขาถามว่า กินยาไหม จะมียากิน 7 ชั่วโมง ปุ๊กก็บอกว่าไม่เอา

ผู้สัมภาษณ์ : ยา 7 ชั่วโมงนี่เป็นไงคะ

ปุ๊ก : พี่ยาคุมไงคะ ภายใน 7 ชั่วโมงจะเห็นผล กินเม็ดเดียว มีประเภท 24 ชั่วโมงด้วย อย่างน้อยก็มีผล ทำให้หยุดชะงัก ถ้ากินอย่างนี้สู้กินยาคุมธรรมดาไม่ได้ หรือใส่ถุงดีกว่า

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วป๊าก็กิน
 ป๊าก : ป๊ากก็กิน ป๊ากว่าป๊ากไม่พลาดนะพี่ เขาจะดึงออกทุกครั้ง
 ผู้สัมภาษณ์ : นอกจากดึงออก ป๊ากใช้วิธีอะไรคุมไหม
 ป๊าก : ไม่มีนะพี่ เพราะวิธีนี้ป๊ากว่าแน่นนอนกว่า

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : ป๊ากเคยกินยาคุมไหม
 ป๊าก : ไม่เคย
 ผู้สัมภาษณ์ : เคยใช้ถุงยางไหม
 ป๊าก : ไม่เคยพี่ เพราะได้ข่าวมา คือ เพื่อนพูดว่า ใช้แล้วเจ็บ ก็เลยไม่ใช่
 ผู้สัมภาษณ์ : เคยเสนอให้เขาใช้ไหม
 ป๊าก : ไม่ค่ะพี่
 ผู้สัมภาษณ์ : แล้วเขาเคยเสนอให้ใช้ถุงยางไหม
 ป๊าก : เขาเคย แล้วป๊ากไม่ยอมเลย ป๊ากก็จะเดินหนี
 ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าเขาบอกว่าเขาอยากใช้
 ป๊าก : ป๊ากก็ไม่ใช้
 ผู้สัมภาษณ์ : เขาไม่ว่าอะไรเธอ
 ป๊าก : ป๊ากกลัวมันพลาดนะพี่ ถ้ามันไม่ดีขึ้นมา เกิดมันรั่วขึ้นมา โอกาสท้องก็มี
 ผู้สัมภาษณ์ : แสดงว่าไม่เชื่อถุงยาง
 ป๊าก : ไม่เชื่อถือนะพี่ คือ ช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ขวามันออกมาว่า มีการรั่ว ซึ่งเราป้องกันเองยังดีกว่าอีก

(วัยรุ่นหญิง)

ผู้สัมภาษณ์ : หนึ่งปีที่ผ่านมา เขาก็ทานยามาตลอด
 อี๊ด : ครับ ทานมาตลอด
 ผู้สัมภาษณ์ : เขาเคยคุยกับอี๊ดไหมว่า เขาอยากให้อี๊ดใช้ถุงยาง
 อี๊ด : ไม่เคยคุยกับผมนะฮะ เขาไม่เคยคุยกับผมในเรื่องนี้ ผมเคยบอกเขาว่า ผมไปเที่ยวทุกครั้งผมใส่ถุงยางตลอด เขาก็ถามเสมอว่า ไปเที่ยวใส่ถุงยางหรือเปล่า ผมก็บอกว่าใส่ถุงทุกครั้ง เขาก็ไม่ว่าอะไร

(วัยรุ่นชาย)

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าสมมติว่า แฟนอี๊ดบอกว่า อยากจะให้อี๊ดใช้ถุงยาง อี๊ดจะใช้ไหม
 อี๊ด : ใช่ ใช่แน่นอน ให้เขาบอกมา
 ผู้สัมภาษณ์ : แล้วอี๊ดจะถามเขาไหมว่า ทำไมมาให้ใช้
 อี๊ด : ต้องถามแน่นอนว่า ทำไม
 ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าเขาบอกว่า เขากลัวติดโรคจากอี๊ดล่ะ

บทที่ 9

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

วัยรุ่นที่ตกเป็นตัวอย่าง 449 รายนี้ มีอายุเฉลี่ยประมาณ 18-19 ปี ร้อยละ 44 ศึกษาในสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ รองลงมาคือ 1 ใน 3 ศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับความนิยมในการรับข่าวสารของวัยรุ่นจะรับสื่อทางโทรทัศน์และวิทยุเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการจะนิยมสื่อทางโทรทัศน์และวิทยุมากกว่าสายสามัญและระดับอุดมศึกษา รองลงมาคือ นิตยสาร

ด้านทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศ พบว่า สิ่งที่วัยรุ่นหญิงและชายส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน และเห็นว่าผู้หญิงมีสิทธิ์เท่ากับผู้ชาย คือ การที่ผู้หญิงควรเรียนรู้เรื่องเพศได้เท่ากับผู้ชาย นอกจากนี้ ส่วนใหญ่เห็นว่าเด็กชายควรมีความรับผิดชอบงานบ้านเท่าเด็กหญิง และผู้ชายเองก็ควรทำงานบ้านเท่าผู้หญิงด้วย ยิ่งไปกว่านั้นส่วนใหญ่วัยรุ่นชายยังเห็นว่า สิทธิ์ของผู้หญิงที่เป็นหม้าย หรือหย่าในการแต่งงานใหม่ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรจำกัด แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่วัยรุ่นหญิงและชายมีความเห็นแตกต่างกันคือ เรื่องทัศนคติเรื่องการทำงานนอกบ้าน ซึ่งวัยรุ่นชายส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับเรื่องตำแหน่งหน้าที่งานนอกบ้านที่สูงของผู้หญิง นั่นคือวัยรุ่นชายส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่ผู้หญิงจะทำงานในตำแหน่งที่สูงได้ดีกว่าหรือเท่ากับผู้ชาย อย่างไรก็ตามแม้ว่าวัยรุ่นหญิงจะมีความคิดเห็นในเรื่องความสามารถในตำแหน่งงานแตกต่างจากวัยรุ่นชายก็ตาม แต่ทัศนคติของวัยรุ่นหญิงก็ยังเห็นว่า ผู้ชายยังเป็นหลักให้ครอบครัวแม้ว่าสภาพสังคมเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันจะทำให้ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น นั่นคือ ส่วนใหญ่วัยรุ่นหญิงเห็นว่า ผู้ชายนั้นควรมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว นั้นแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นหญิงยังให้ความสำคัญในเรื่องการเป็นหลักให้ครอบครัวในทางเศรษฐกิจของเพศชายอยู่ นอกจากนี้มีวัยรุ่นหญิงจำนวนไม่น้อย (ประมาณ 1 ใน 3) เห็นว่าผู้หญิงควรยอมรับความรับผิดชอบในบ้านมากกว่าผู้ชาย คือ เรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้นควรเป็นหน้าที่ของแม่มากกว่าพ่อ

แม้ว่า ในภาพรวมวัยรุ่นผู้หญิงบางส่วนซึ่งมีจำนวนไม่น้อย(ประมาณร้อยละ 42 หรือ 2 ใน 5) ยังคงยอมรับความเชื่อและทัศนคติในเรื่องความด้อยกว่าของเพศหญิง แต่เรื่องที่ยังยอมรับความด้อยกว่าผู้ชายได้น้อยมากก็คือ เรื่องที่ผู้ชายจะมีภรรยาได้หลายคนในเวลาเดียวกัน (มีเพียงร้อยละ 5.4 ที่เห็นด้วย) ในการเก็บข้อมูลระดับลึกวัยรุ่นหญิงในการศึกษานี้ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ไม่เพียงแต่ไม่เห็นด้วยที่ผู้ชายจะไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนอื่นนอกจากภรรยาของตนแล้ว ผู้หญิงเองก็ไม่สมควรไปมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่สามีของตนด้วย

เมื่อจำแนกอายุและสาย/ระดับการศึกษา วัยรุ่นทั้งหญิงและชายที่มีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติทางบวกในเรื่องบทบาทเพศมากขึ้น นั่นคือ ยอมรับความเท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชายมากขึ้น ส่วนในระดับ/สายการศึกษา พบว่า สัดส่วนของวัยรุ่นชายสามัญไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้หญิงสามารถทำงานในตำแหน่งสูงได้เท่ากับผู้ชายนั้นมีสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น รองลงมาคือระดับอุดมศึกษา ขณะที่สายอาชีว-

ศึกษา-พาณิชยการชายเห็นด้วยมากกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่นในเรื่องที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง และการแต่งงานคือเรื่องที่ฝ่ายชายเป็นฝ่ายเลือกผู้หญิง แม้กระทั่งเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรพูดคุยในเรื่องเพศ ขณะที่ระดับอุดมศึกษาเห็นด้วยในเรื่องดังกล่าวน้อยกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น

วัยรุ่นหญิงสายสามัญและอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับการให้ผู้ชายเป็นหลักทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัว นอกจากนี้ยังเห็นว่าหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตรควรเป็นหน้าที่แม่มากกว่าพ่อ โดยที่การเห็นด้วยของสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการมีสูงกว่าสายสามัญ ยิ่งไปกว่านั้นแนวโน้มที่สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการจะเห็นด้วยกับการยอมรับงานในบ้านมีสูงกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น เช่น การที่ภรรยาควรตื่นก่อนและนอนทีหลังสามี และการที่ผู้หญิงควรรับผิดชอบงานในบ้านทุกอย่าง เป็นต้น สิ่งที่พบในเรื่องทัศนคติความเชื่อเช่นนี้ในกลุ่มวัยรุ่นหญิงสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้ผิด แต่สิ่งที่น่าจะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายให้มากคือ ทำอย่างไรผู้ชายจึงจะมีจิตสำนึกในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบในบ้าน เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร และช่วยงานบ้านโดยไม่ต้องแบ่งหน้าที่กันว่า หน้าที่เช่นนี้ควรเป็นของเพศหญิงเพียงเพศเดียว

ในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิงจะมีความรู้ต่ำกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ผู้มีอายุน้อยจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่าผู้ที่มีอายุมาก และผู้ที่ศึกษาสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการทั้งหญิงและชายจะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น สำหรับเรื่องที่พบว่า วัยรุ่นมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์น้อยคือ วัยรุ่นไม่รู้ว่าสามารถติดเอดส์หรือไม่ โดยการสัมผัสเลือดแห้ง น้ำเมือก และอสุจิที่แห้งแล้ว และไม่รู้ว่าสามารถติดเอดส์หรือไม่โดยการที่เลือดของผู้มีเชื้อเอดส์ไปถูกเยื่อเมือกในปาก และไม่รู้ว่าจะสามารถติดเอดส์โดยการถูกเลือดของผู้มีเชื้อเอดส์แม้ว่าไม่มีบาดแผล

นอกจากนี้แนวโน้มที่วัยรุ่นชายจะมีทัศนคติทางลบต่อเอดส์มีสูงกว่าวัยรุ่นหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอายุมากจะมีทัศนคติทางลบสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย สำหรับวัยรุ่นหญิง แม้ว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อเอดส์สูงกว่าชาย แต่ก็ยังมีผู้ที่ทัศนคติทางลบต่อเอดส์อยู่เช่นกัน โดยที่ผู้ที่มีทัศนคติต่อเอดส์ไปทางลบจะเป็นผู้ที่มีอายุน้อย

เมื่อพิจารณาตามสาย/ระดับการศึกษา วัยรุ่นทั้งชายและหญิงสายอาชีวศึกษามีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อเอดส์เป็นไปทางลบมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น

ด้านความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย แนวโน้มวัยรุ่นหญิงมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยมีน้อยกว่าวัยรุ่นชาย อย่างไรก็ตามมีวัยรุ่นชายจำนวนไม่น้อยที่มีความรู้เรื่องถุงยางอนามัยน้อย สำหรับเรื่องที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายรู้ และรายงานอย่างถูกต้องมากที่สุด คือ การเลือกซื้อถุงยางควรดูวันผลิตและหมดอายุ และเรื่องที่วัยรุ่นชายส่วนใหญ่รายงานถูกต้องอีกสองเรื่อง คือ การใช้ถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัว และการบีบกระเปาะปลายถุงยางก่อนใช้ ส่วนเรื่องอื่น ๆ วัยรุ่นทั้งหญิงและชายมีความรู้ค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะพิจารณาตามอายุ และสาย/ระดับการศึกษาก็ตาม ดังนั้น ควรจะมีการส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยให้มากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่น ในทุกกลุ่มการศึกษา และทุกกลุ่มอายุ

ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย พบว่า แนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีทัศนคติทางลบต่อถุงยางอนามัยมีสูงกว่าชาย โดยที่วัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อยจะมีแนวโน้มที่มีทัศนคติทางลบมากกว่าผู้มีอายุมาก โดยเฉพาะในกลุ่มสายอาชีพศึกษา-พาณิชย์การ และสายสามัญ สำหรับวัยรุ่นชายนั้นสายอาชีพศึกษา-พาณิชย์การมีแนวโน้มที่มีทัศนคติต่อถุงยางอนามัยเป็นลบมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น แต่ไม่พบว่า วัยรุ่นชายที่มีอายุแตกต่างกันจะมีทัศนคติต่อถุงยางอนามัยที่แตกต่างกัน

สำหรับ ความแตกต่างในแง่ความคิดเห็นในการป้องกันโรคเอดส์ของชายและหญิงคือ หญิงจะเน้นที่การไม่สำส่อนทางเพศจึงจะป้องกันโรคเอดส์ได้ ขณะที่ชายเน้นที่การใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งจุดนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ทางสังคมที่ต่างกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง นั่นคือ ผู้หญิงจะได้รับการสั่งสอนให้รักนวลสงวนตัว และไม่ควรมีเพศสัมพันธ์สำส่อน แต่ขณะที่ชายสามารถมีเพศสัมพันธ์กับหญิงได้หลายคน ดังนั้นวิธีป้องกันเอดส์น่าจะเป็นถุงยางอนามัยมากกว่าการไม่มีเพศสัมพันธ์

ในด้านการปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม ซึ่งได้แก่ การเอาใจใส่คู่ของตน และการพูดคุยในเรื่องเพศ ซึ่งให้เห็นว่า การเอาใจใส่ของวัยรุ่นก่อนการมีเพศสัมพันธ์และหลังการมีเพศสัมพันธ์มีความแตกต่างกัน โดยที่ก่อนการมีเพศสัมพันธ์นั้นวัยรุ่นชายจะสนใจเอาใจใส่แฟนของตนมากกว่าวัยรุ่นหญิง ในทางตรงข้ามกัน หลังการมีเพศสัมพันธ์แล้ว วัยรุ่นหญิงต้องสนใจเอาใจใส่แฟนของตนเองมากกว่าวัยรุ่นชาย

นอกจากนี้ วัยรุ่นชายมีแนวโน้มที่จะพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับคู่มากกว่าวัยรุ่นหญิง และแนวโน้มที่วัยรุ่นหญิงจะมีการต่อรองในการมีเพศสัมพันธ์ หรือปฏิเสธความต้องการทางเพศของคู่นั้นมีค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามการชักชวนคู่อีกให้ใช้ถุงยางอนามัยทั้งหญิงและชายมีค่อนข้างน้อย ส่วนวัยรุ่นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก ส่วนใหญ่ไม่เคยคุยเรื่องเพศกับคู่อีกเลย

และไม่ว่าจะเป็นวัยรุ่นผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนหรือไม่ แนวโน้มของการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศนั้นมีน้อย แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พบคือ แนวโน้มที่ผู้ที่มีทัศนคติในเรื่องเพศเป็นไปทางบวกและผู้ที่ไม่เอาใจใส่แฟนของตนเองมาก น่าที่จะมีการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับแฟนของตนมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติทางลบ และผู้ที่เอาใจใส่แฟนน้อย

สำหรับแนวโน้มของการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยนั้น พบว่า สัดส่วนของผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางลบมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศในทางบวก นอกจากนี้ผู้ที่เอาใจใส่คู่มากกว่าตนเองมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่เอาใจใส่คู่น้อย และผู้ที่พูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตนน้อยย่อมมีแนวโน้มที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่พูดคุยในเรื่องเพศกับคู่ของตนมาก และประการสุดท้าย ผู้ที่มีความรู้โรคเอดส์น้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่มีความรู้โรคเอดส์มาก

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า ทศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศที่เป็นลบ มีแนวโน้มทำให้ไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากนี้ การพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่น้อย นั่นคือ การศึกษานี้ได้พบว่า ผู้ที่พูดคุยเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยสูงกว่าผู้ที่พูดคุยเรื่องนี้มาก และที่สำคัญการพูดคุยในเรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศกับคู่รักจะมากหรือน้อยนั้นมีความสัมพันธ์กับทศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศ ซึ่งการศึกษานี้พบว่า แนวโน้มที่ผู้ที่มีทศนคติความเชื่อเป็นไปทางบวก น่าที่จะมีการพูดคุยในเรื่องเพศกับคู่รักมากกว่าผู้ที่มีทศนคติความเชื่อเป็นลบ

ดังนั้นจากข้อค้นพบนี้ทำให้ต้องหันมาพิจารณาในเรื่องทศนคติความเชื่อในเรื่องบทบาทเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันเป็นสำคัญ ทศนคติของวัยรุ่นชายส่วนใหญ่เห็นความสำคัญต่อการทำงานบ้าน โดยที่เห็นด้วยกับการที่ให้ผู้ชายทำงานบ้านเท่ากับผู้หญิง อย่างไรก็ตามยังมีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยไม่ยอมรับในส่วนนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชายสายอาชีพศึกษา-พาณิชยการที่เห็นว่าผู้หญิงควรรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง ดังนั้นน่าที่จะเป็นไปได้ที่หลักสูตรการศึกษาในสายอาชีพศึกษา-พาณิชยการไม่มีเนื้อหาที่เน้นในเรื่องการช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย

นอกจากนี้ทศนคติเกี่ยวกับเรื่องความเสมอภาคในตำแหน่งหน้าที่การงานของวัยรุ่นหญิงและชายก็มีความแตกต่างกัน วัยรุ่นชายส่วนใหญ่เชื่อว่าผู้หญิงไม่สามารถทำงานในตำแหน่งสูง ๆ ได้ดีเท่ากับผู้ชาย โดยเฉพาะนักเรียนชายสายสามัญจะมีความเชื่อเช่นนี้มากกว่าสาย/ระดับการศึกษาอื่น ส่วนวัยรุ่นหญิงสายอาชีพศึกษา-พาณิชยการได้เห็นด้วยกับการให้ผู้ชายเป็นหลักทางเศรษฐกิจให้กับครอบครัว

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยศึกษาครั้งนี้จึงจำเป็นต้องเน้นถึงเรื่องกระบวนการที่จะเปลี่ยนแปลงทศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศในวัยรุ่น เพื่อที่จะส่งผลต่อการป้องกันทางเพศของวัยรุ่น ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. เนื้อหาของหลักสูตรวิชาในระบบการศึกษาควรมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการฝึกให้เด็กวัยรุ่นได้รู้จักการช่วยเหลืองานบ้านในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องนี้จะมีในเด็กชั้นประถม แต่ระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายไม่ได้เน้นกันมากนัก และโดยเฉพาะในสายอาชีพศึกษา-พาณิชยการไม่มีเรื่องดังกล่าวนี้เลย นอกจากนี้เนื้อหาของหลักสูตรที่เพิ่มเรื่องการช่วยเหลืองานบ้านให้ทั้งหญิงและชายแล้ว การเพิ่มเนื้อหาของหลักสูตรที่เน้นถึงการทำงานที่เหมือนกันและเท่าเทียมกันของเพศหญิงและชายก็เป็นสิ่งสำคัญ รวมไปถึงการปลูกจิตสำนึกให้มีความเข้าใจ เอาใจใส่กันและกันในครอบครัวให้มากขึ้น การเพิ่มกิจกรรมในครอบครัวจะเป็นวิธีที่ประสานช่องว่างระหว่างวัยรุ่นและครอบครัวให้ลดลง และสามารถทำให้วัยรุ่นเกิดความรู้สึกว่า ตนยังเป็นที่รักของครอบครัว ซึ่งวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องไปแสวงหาความรักจากแหล่งอื่น ขณะเดียวกันวัยรุ่นก็จะได้เรียนรู้ถึงบทบาทของหญิงและชายในครอบครัวไปด้วย ซึ่งสามารถเข้าใจความคิดความรู้สึกของเพศตรงข้ามมากขึ้น

2. จากข้อเสนอแนะข้อแรก เนื้อหาหลักสูตรที่เพิ่มขึ้นนี้จะไม่ประสบความสำเร็จเลยถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวของวัยรุ่นเอง เนื่องจากครอบครัวไทยส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่กับหน้าที่และงานของผู้หญิงและผู้ชายที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นน่าที่จะมีการเชิญผู้ปกครองของนักเรียนมารับฟังและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อว่าจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสถาบันครอบครัวที่เป็นสถาบันที่หล่อหลอมบุคลิกของเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

3. การเรียนรู้เรื่องเพศและความรู้เรื่องเพศ ในการศึกษาที่วัยรุ่นทั้งหญิงและชายเห็นด้วยการที่ผู้หญิงควรจะได้รับความรู้เรื่องเพศเท่ากับเพศชาย และการได้รับความรู้ในเรื่องเพศนั้นไม่ได้หมายความว่าสามารถเพิ่มพูนความรู้โดยการได้รับเพียงฝ่ายเดียว การแสดงความคิดเห็น การพูดคุย ซึ่งเป็นการสื่อสารที่เรียกว่า การสื่อสารสองทาง (two way communication) เป็นวิธีที่สามารถเพิ่มความรู้มากกว่าการสื่อสารทางเดียว โดยเฉพาะการได้พูดคุยในเรื่องความรู้เรื่องเพศ ซึ่งเหมือนกับเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา ไม่ใช่เรื่องผิดปกติ เหมือนการพูดคุยเรื่องวิชาการทั่วไป ไม่ว่าหญิงหรือชายสามารถพูดคุยได้ จุดนี้จะส่งผลต่อไปอีกเมื่อวัยรุ่นมีคู่รัก ซึ่งสามารถพูดคุยในเรื่องดังกล่าวได้ และที่สำคัญถ้าหากปล่อยตัวปล่อยใจไปมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักก็สามารถที่จะต่อรองและพูดคุยในเรื่องเพศ และสามารถพูดคุยในเรื่องการป้องกันทางเพศได้ด้วย

4. แม้ว่า ปัจจุบันการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีกันอย่างแพร่หลาย แต่ในกลุ่มวัยรุ่นเองก็ยังมีความรู้ในเรื่องนี้ไม่เพียงพอ ซึ่งก็รวมไปถึงความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศอื่น ๆ ด้วย ที่วัยรุ่นยังไม่มีความรู้ในเรื่องโรคติดต่อทางเพศพอ (Podhisita and Pattaravanich, 1995) ในการศึกษาครั้งนี้ได้พบว่า ความรู้เรื่องโรคเอดส์น้อยมีแนวโน้มที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย ดังนั้นน่าจะมีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศอื่น ๆ แก่วัยรุ่นทั้งในสายสามัญ สายอาชีวศึกษา หรือแม้แต่ระดับอุดมศึกษา ให้มากกว่าเป็นอยู่

5. แม้ว่า การศึกษานี้จะไม่พบความแตกต่างระหว่างผู้ที่มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัยมากและน้อยในการไม่ใช้ถุงยางอนามัยก็ตาม แต่ก็ควรจะเพิ่มเติมความรู้ในการใช้ถุงยางอนามัยให้มากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากพบว่า ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นนี้มีน้อยมากทั้งชายและหญิง ซึ่งถ้าเพิ่มความรู้เรื่องถุงยางอนามัยมากขึ้น ทัศนคติที่ดีต่อถุงยางอนามัยก็น่าที่จะมีมากขึ้น น่าที่จะส่งผลให้มีการใช้ถุงยางอนามัยมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะนักเรียนสายอาชีวศึกษา-พาณิชยการที่พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของทัศนคติต่อถุงยางอนามัยนั้นเป็นลบ นอกจากนี้การณรงค์เรื่องทัศนคติที่มีต่อถุงยางอนามัยนั้นไม่น่าที่จะเน้นหนักไปที่การป้องกันโรคเอดส์ เนื่องจากวัยรุ่นนั้นไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่รักของตนเองเพราะคิดว่าคู่รักของตนไม่เป็นโรคเอดส์หรือโรคติดต่อทางเพศอื่น ๆ ดังนั้น การจะเพิ่มการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มวัยรุ่นควรจะเน้นไปที่เป็นการป้องกันการตั้งครรภ์ที่มีประสิทธิภาพและง่ายต่อการป้องกันการตั้งครรภ์ โดยเน้นในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์เป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องรณรงค์ควบคู่ไปในเรื่องการป้องกันโรคเอดส์ด้วย

6. เปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้ชายให้ลดการสำส่อนทางเพศ และค่านิยมในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเป็นเรื่องสนุก หรือเรื่องขบถ ซึ่งข้อเสนอแนะในข้อนี้อาจจะต้องใช้เวลานานในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมนี้ แต่จำเป็นจะต้องทำ เนื่องจากว่าค่านิยมนี้เป็นค่านิยมที่สำคัญที่สุดต่อการป้องกันทางเพศเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข หรือแม้แต่กรม

ประชาสัมพันธ์ควรที่จะร่วมมือกันลบภาพพจน์ค่านิยมดังกล่าวลง เพื่อความสุขที่เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัวต่อไป

7. การจะประชาสัมพันธ์ในเรื่องการให้ความรู้ หรือค่านิยมต่าง ๆ ที่ได้เสนอมาแล้วข้างต้น นั้นจำเป็นจะต้องใช้สื่อที่กลุ่มวัยรุ่นให้ความสนใจ งานวิจัยชิ้นนี้พบว่า โทรทัศน์และวิทยุ หรือนิตยสาร เป็นสื่อวัยรุ่นชอบมากที่สุด แต่การใช้สื่อดังกล่าวจำเป็นจะต้องใช้ให้มีประสิทธิภาพ นั่นคือ ถ้าใช้สื่อโทรทัศน์และวิทยุ จำเป็นต้องผ่านรายการที่วัยรุ่นให้ความสนใจด้วย หรือถ้าเป็นนิตยสารก็ต้องเป็นนิตยสารที่วัยรุ่นนิยมอ่าน ดังนั้น สิ่งสำคัญในการประชาสัมพันธ์คือสื่อที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพควบคู่กันไป นอกจากนี้ควรหยุดยั้งสื่อต่าง ๆ ที่ ขั้วอุทธรณ์ และความคิดที่ผิดในเรื่องเพศที่ออกมากับสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสารด้วย เพราะถ้าสื่อที่ ขั้วอุทธรณ์และค่านิยมเรื่องเพศเหล่านี้ยังคงอยู่ การปลูกฝังค่านิยมที่เราต้องการนำเสนอทั้งหมดที่กล่าวมาก็คงไร้ผล

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนตัวอย่างของผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย ดังนั้นถ้าต้องการศึกษาในหัวข้อเช่นเดียวกันนี้ ควรเก็บข้อมูลให้ได้จำนวนตัวอย่างที่มากขึ้น เพื่อว่าการวิเคราะห์จะได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย

หนังสืออ้างอิง

กิตติศักดิ์ จินดาศักดิ์ (2538) . **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของภรรยาต่อการช่วยทำงานบ้านของสามี**. วิทยานิพนธ์การศึกษิตตามหลักสูตรปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยประชากรและสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรคติดต่อ กองโรคเอดส์. (2538). **ข่าวสารโรคเอดส์**. ปีที่ 8. ฉบับที่ 8.

กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองระบาดวิทยา. (2538). **สรุปสถานการณ์โรคเอดส์** ประจำวันที่ 31 พฤษภาคม 2538. (เอกสารอัดสำเนา).

กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย กองอนามัยครอบครัว ศูนย์ประมวลข่าวสารการอนามัยครอบครัว. (2534). " **สตรี และโรคเอดส์กับทางเลือกที่เลือนราง**" ใน **ข่าวสารอนามัยครอบครัว**.ปีที่ 11. ฉบับที่ 10. ปักษ์หลัง เดือน กุมภาพันธ์.

จันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย แอนโทนี ประมวลรัตน จอห์น โนเดล และมาร์ค แวนแลนดิงแฮม. (2538). " **เพศสัมพันธ์นอกสมรสของชายไทยในทัศนะภรรยา**". ใน **วารสารประชากรศาสตร์**. ปีที่ 11. ฉบับที่ 1. มีนาคม 2538 ISSN 0857-2143 หน้า 1-16

ทวีศักดิ์ นพเกษร. (2535). " **ปัจจัยเสี่ยงการติดเชื้อเอดส์ในชายหนุ่มไทยภาคเหนือ**". บทคัดย่อ ใน **การปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อการอยู่รอด**. การประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพครั้งที่ 3. 13-16 พฤษภาคม 2535. จัดโดย ข่ายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล

พัชริน ดำรงกิตติคุณ อาภัสร์ ไชยคุณา อมรรัตน์ พรหมศรี วิสุทธิ์ มงคลรัตน์ และ ศิริพงษ์ ชัยชนะ. (2535). " **พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่**". บทคัดย่อ ใน **การปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อการอยู่รอด**. การประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพครั้งที่ 3. 13-16 พฤษภาคม 2535. จัดโดย ข่ายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล

พรสินี อมรวิเชษฐ์ และคณะ. (2533). " **โรคเอดส์กับครอบครัว**". ใน **จดหมายข่าวสมาคมส่งเสริมโครงการวิจัยทางเจริญพันธุ์แห่งประเทศไทย**. ฉบับที่ 30. มิถุนายน.

วิวัฒน์ โรจนพิทยากร. (2534). **โครงการอุ้งยางอนามัย 100 % มาตรการป้องกันโรคเอดส์ในประเทศไทย**. กระทรวงสาธารณสุข.

สุพัตรา ศรีวนิชชากร คำนวน อึ้งชูศักดิ์ สุวิทย์ ธรรมปาโล สุรศักดิ์ ไควสุภัทร์ และ ประยุตต์ เสรีเสถียร. (2534). "การศึกษาระบาดวิทยาของพฤติกรรม และความรู้ ทักษะเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง". บทคัดย่อ ใน การสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 9. 14-16 สิงหาคม 2534. กรุงเทพมหานคร. กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

อมรา สุนทรธาดา. (2535). "จะช่วยเยาวชนให้มีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยได้อย่างไร". ใน จดหมายข่าวประชากรและการพัฒนา. ปีที่ 12. ฉบับ 5-6 มิถุนายน-กันยายน. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.

อภัสร์ ไชยภุมมา และ วิไล บุญญประภา. (2535). "ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของผู้ศึกษาต่อหลังระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่". บทคัดย่อ ใน การปรับพฤติกรรมเพื่อการอยู่รอด. การประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพครั้งที่ 3, 13-16 พฤษภาคม 2535. จัดโดย ข่ายงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล

Blichtington, Peter W. (1984). 'Traditional Sex Roles Result in Healthier Sexual Relationships and Healthier, More Stable Family life'. In **Human Sexuality : Contemporary Controversies**. Horald Feldman and Andrea Parrot (eds). SAGE Publication, Inc.

Podhisita, Chai and Umaporn Pattaravanich. (1995). 'Youth in Thailand : Their Family Realation, Education, Work and Risk Behavior' in **Proceedings of the Twenty Summer Seminar on Population and Development in Thailand**. 2-7 July 1995. Field Portion in Thailand organized by Institute of Population Studies., Chulalongkorn University, Bangkok and Population Program, the East-West Center, Honolulu.

Duck, Steve. (1986). **Human Relationships : An Introduction to Social Psychology**. SAGE Publication, Inc.

Henslin, M. James. (1971). 'The Sociological Point of View'. In **Studies in the Sociology of Sex**. James M. Henslin (ed). Meredith Corporation.

Holland, J. et al. (1992). 'Risk, Power and the Possibility of Pleasure : Young women and Safer sex'. In **AIDS Care**. Vol 4. No.3.

Komin, Suntaree. (1991). **Psychology of The Thai People : Values and Behavioural Patterns**. Research Centre, National Institute of Development Administration (NIDA). Bangkok : Thailand. September.

Long, Judy . (1984). '*Nontraditional Roles of Men and Women Strengthen the Family and provide Healthier Sexual Relationships*'. In **Human Sexuality : Contemporary Controversies**. Horald Feldman and Andrea Parrot (eds). SAGE Publication, Inc.

Money, John and Anke A. Ehrhardt . (1976). '*Fetal Hormones and the Brain : Effects on Sexual Dimorphism of Behaviour- A Review*'. In **Sex Differences : Cultural & Developmental Dimensions**. Patrick C. Lee and Robert Sussman Stewart (eds). UrizonBooks, Inc. New york.

Mundigo, A. (1990). '*Behavioural Aspects of Condom Acceptability*'. in **Progress**. No.13.

Przybyla, D.P.J., and Donn Byrne. (1981). '*Sexual Relationships*'. In **Personal Relationships I : Developing Personal Relationships**. Steve Duck and Robin Gilmour (eds). Academic Press, Inc. London.

Reiss, L. Ira . (1986). '*A Sociological Journey into Sexuality*'. In **Journal of Marriage and the Family**. Vol 48. May.

Richter, Kerry, Chai Podhisita, Kusol Soonthorndhada and Aphichat Chamratrithirong. (1992) . **Chai Care in Urban Thailand : Choice and Constraint in a Changing Society**. Institute for Population and Social Research, Mahidol University. IPSR Publication No. 163.

Scanzoni, J. H. (1975) . **Sex Roles, Life Styles and Childbearing**. THE FREE PRESS.

The John hopkins School of Hygiene and Public Health (1990). '*The Gap between Use and Need*'. In **Population Reports**. Series H. No.8. September.

ภาคผนวก

ตารางภาคผนวก ก. ร้อยละของการศึกษา อายุ และการอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ และการเคยมีเพศสัมพันธ์

ลักษณะทั่วไป \ การเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อีก	ชาย		หญิง	
	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
สาย/ระดับการศึกษา				
สายสามัญ	96.9(31)	3.1(1)	96.7(29)	3.3(1)
สายอาชีวศึกษา-พาณิชยการ	45.8(38)	54.2(45)	73.6(53)	26.4(19)
ระดับอุดมศึกษา	58.3(28)	41.7(20)	84.6(33)	15.4(6)
อายุ				
15-17 ปี	76.9(50)	23.1(15)	86.8(59)	34.6(13.2)
18 ปีขึ้นไป	48.0(47)	52.0(51)	76.7(56)	23.3(17)
ปัจจุบันอาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือไม่				
อยู่กับพ่อแม่	64.7(66)	35.3(36)	86.0(80)	14.0(13)
ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่	50.8(31)	49.2(30)	72.9(35)	27.1(13)

ตารางภาคผนวก ข. ร้อยละของวัยรุ่น จำแนกตามเพศ การเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปถัมภ์ และทัศนคติและความเชื่อ
ในเรื่องบทบาทเพศ การเอาใจใส่คู่อุปถัมภ์ของตน และความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และถุงยางอนามัย

ปัจจัยต่าง ๆ \ การเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อุปถัมภ์	ชาย		หญิง	
	ไม่เคย	เคย	ไม่เคย	เคย
ทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทเพศ				
ทัศนคติความเชื่อเป็นลบ	61.0(75)	39.0(48)	80.3(53)	19.7(13)
ทัศนคติความเชื่อเป็นบวก	55.0(22)	45.0(18)	82.7(62)	17.3(13)
การเอาใจใส่คู่อุปถัมภ์ของตน				
น้อย	63.0(46)	37.0(27)	89.4(59)	10.6(7)
มาก	56.7(51)	43.3(39)	74.7(56)	25.5(19)
ความรู้เรื่องโรคเอดส์				
น้อย	57.4(62)	42.6(46)	84.3(86)	19.2(14)
มาก	63.6(35)	36.4(20)	82.4(56)	17.6(12)
ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์				
ลบ	60.4(55)	39.6(36)	80.8(59)	19.2(14)
บวก	58.3(42)	41.7(30)	82.4(56)	17.6(12)
ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย				
น้อย	69.8(44)	30.2(19)	87.0(87)	13.0(13)
มาก	53.0(53)	47.0(47)	68.3(28)	31.7(13)
ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย				
ลบ	52.3(45)	47.7(41)	83.5(71)	16.5(14)
บวก	67.5(52)	32.5(25)	78.6(44)	21.4(12)

